

495.9184

๙ ๙82 ก

๗.3

การสร้างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักการ การสอนอ่าน

ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท

ของ

เรืองจิต หนูแก้ว

พ.ศ. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170583

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก ภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(อ.พิศศรี แฉ่งไพโร)

..... กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อ.พิศศรี แฉ่งไพโร)

..... กรรมการ
(รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.โมรี ชื่นสำราญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่.....๕.....เดือน.....มิถุนายน..... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้ข้อคิดเห็น ตลอดจน คำแนะนำต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์พิศศรี แจ่มโพธิ์ และ รองศาสตราจารย์ทวรัตน์ ทวีรัตน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิยม เวียงจันทน์ ดร.ปรีชา ชรรมา และ รองศาสตราจารย์โมรี สันสวาทย์ ที่ได้ให้แนวความคิดในการทำวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการสอนอ่านที่กรุณาออกแบบประเมินค่าหลักการ การสอนอ่าน และยังได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้มาด้วย

ขอขอบคุณ หัวหน้าหมวดภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการประเมินคู่มือการสอนอ่าน

ผู้วิจัยขออภิวาถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ได้ให้กำลังใจและให้การ สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาตลอด และขอขอบคุณ คณะอาจารย์หมวดภาษาไทยโรงเรียน ศรีกระนวนวิทยาคมทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและรับภาระการสอนแทนมาตลอดระยะเวลาที่ ผู้วิจัยศึกษาต่อ

เวียงจันทน์ หนองแก้ว

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	เอกสารเกี่ยวกับการสอนอ่าน	6
	เอกสารเกี่ยวกับหลักการการสอนอ่าน	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน	17
	งานวิจัยในประเทศ	18
	งานวิจัยในต่างประเทศ	19
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	22
	รวบรวมและคัดเลือกหลักการการสอนอ่าน	22
	สำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหลักการการสอนอ่าน	23
	สร้างคู่มือการสอนอ่าน	28
	ประเมินคู่มือการสอนอ่าน	28
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	33
	คู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการการ สอนอ่าน	33

ผลการประเมินคู่มือการสอนอ่าน	36
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	40
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	40
กลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	40
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
5 ผลการศึกษาค้นคว้า	42
อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	53

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และจำนวน ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ประเมินหลักการการสอนอ่าน	24
2	แบบสอบถามประเมินค่าหลักการการสอนอ่าน	24
3	กลุ่มตัวอย่างครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และจำนวนที่ใช้ ประเมินคู่มือการสอนอ่าน	29
4	แบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน	29
5	แสดงระดับคะแนนของหลักการที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน	34
6	ผลการประเมินคู่มือการสอนอ่านด้านความชัดเจนและไม่ชัดเจน ในการ อธิบายความหมายของหลักการการสอนอ่าน	37
7	ผลการประเมินคู่มือการสอนอ่านด้านความสามารถในการปฏิบัติตาม กิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือการสอนอ่าน	38
8	แสดงกิจกรรม ผู้ทำกิจกรรมและผลของกิจกรรมที่เสนอต่อหลักการการ สอนอ่าน	95
9	แบบตรวจสอบรายการประเมินความพร้อมของผู้เรียน	99

ภูมิหลัง

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้าน ทุกโอกาส ทั้งในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพและการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความคึกของคนที่เพิ่มพูนยิ่งขึ้น วิทยวน อินทระคำแหง (2523 : 40) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านหนังสือมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่หมุนเร็ว ทั้งในด้านของวัตถุ วิทยาการ ความนึกคิด ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้นก็เร็ว หมุนเร็วและเปลี่ยนแปลงเร็ว เพราะการหนังสือเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก และถ้าใ้แก่ความรู้ที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์บุคคลเหล่านี้จะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ถ้าสังคมใดมีพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นก็จะเจริญพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการส่งเสริมการอ่าน ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2528 : 3) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านของคนไทยว่า การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคน คนไทยโดยทั่วไปยังไม่มีนิสัยรักการอ่าน แม้ว่าจะมีการสอนอ่านในระบบการศึกษา แต่การอ่านของเด็กและผู้ใหญ่ส่วนมากก็ยังไม่ได้พัฒนาไปตามที่ควรจะเป็น ซึ่งมีสาเหตุจากหลายประการ โดยเฉพาะการสอนใช้วิธีไม่ถูกต้อง ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการอ่าน ให้รักการอ่าน และสามารถใช้การอ่านเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2514 : 4) กล่าวถึงสภาพการสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษาว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนมากที่อ่านหนังสือไม่เป็น คืออ่านแล้วไม่สามารถจับใจความเรื่องที่อ่าน ไม่เข้าใจเนื้อเรื่องและวิจารณ์ไม่เป็น ความจริงแล้วนักอ่านที่ดี ควรเป็น

นักวิจารณ์และเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ด้วย โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน เหตุการณ์บ้านเมืองผันแปรไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาความคิดหลายๆด้านก่อนการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมาก แต่ก็ยังพบว่า การสอนอ่านยังสอนแบบเก่าอยู่ นั่นคือ ให้อ่านหนังสือแบบเรียน แล้วถามเนื้อเรื่องที่อ่าน หรือมีบางครั้งครูหาเรื่องที่ครูเป็นฝ่ายพอใจมาให้นักเรียนอ่าน จากนั้นครูก็ถามในเรื่องนั้นๆ ถ้าใครจำเรื่องได้ก็ก็สามารถเรียนอ่านได้ดี ถือว่าจำเรื่องได้โดยตลอด

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2518 : 33-34) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านในโรงเรียนอีกว่าการสอนอ่านในโรงเรียนมิได้ปลูกฝังความสามารถในการอ่านอย่างแท้จริง นักเรียนไทยมักเคยชินกับการอ่านออก อ่านรู้เรื่องและสามารถเล่าเรื่องที่จินตนิมิตไปจนโต ขาดคุณสมบัติในการอ่าน ไม่สามารถแปลความและวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ ซึ่งครูมักจะให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องพร้อมกับอ่านที่ละคน หรืออ่านในใจเอาเองแล้วตอบคำถามท้ายบทหรือให้ตอบลงในสมุด ส่วนในข้อสอบมักจะวัดความสามารถด้านความจำมาก และในแบบฝึกหัดก็ไม่ค่อยเน้นทักษะการอ่านเท่าไรนัก ซึ่งความจริงแล้วการอ่านเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนมากจึงจะเกิดทักษะการเรียนรู้ การสอนทุกด้านควรสอนให้เรียนด้วยการกระทำ ด้วยกิจกรรมและประสบการณ์ แทนที่จะใช้หนังสือหรือชุดให้ฟังเพียงอย่างเดียว

อัมพร สุขเกษม (2520 : 1) กล่าวถึงการสอนอ่านว่า ครูส่วนมากสอนเพียงให้อ่านได้เท่านั้น ไม่ได้เป็นการฝึกทักษะหรือฝึกฝนการอ่านอย่างเพียงพอ นั่นคือ ครูมักจะเน้นการอ่านออกเสียงมากกว่าการอ่านหรือความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งเห็นได้ว่า การสอนอ่านในโรงเรียน ครูยังไม่สอนให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็น

ศักดิ์ศรี ปาณากุล (2521 : 17) กล่าวคล้ายกันว่า มีครูจำนวนไม่น้อยที่สอนแต่เฉพาะเนื้อหาตามหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว และมักปรากฏเสมอว่า สอนด้วยวิธีการให้นักเรียนท่องจำข้อความจากหนังสือเรียน นักเรียนจึงมีความรู้เพียงเนื้อหาในหนังสือเรียนเท่านั้น ซึ่งอาจไม่เพียงพอที่จะตอบสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นการสกัดกั้นความเจริญทุกด้านของนักเรียน

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 52) กล่าวถึงปัญหาการสอนอ่านในลักษณะคล้าย

กันว่า ปัญหาที่สำคัญยิ่งใหญ่ของการศึกษาไทยคือ การพัฒนาความสามารถในการอ่านหนังสือ นักเรียนไทยจะอ่านเฉพาะวรรณคดีไทยเท่านั้น ไม่เพียงพอกับความต้องการของชีวิต ต้องอ่านหนังสือได้หลายประเภทอย่างมีวิจารณญาณ ถ้าการศึกษาทำให้คนไทยเป็นนักอ่านที่ถี่แล้ว นักเขียนที่ก็จะเพิ่มขึ้น ดังนั้นปัญหาสำคัญอันหนึ่งของประเทศไทยคือ การทำให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือ สนใจฟังวิทยุเหตุผล จะต้องปรับปรุงทุกด้านทุกทางเฉพาะการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นด้านหนึ่งของการศึกษาซึ่งถูกละเลยมาก

การสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษาว่ามีบทบาทสำคัญมาก เพราะนักเรียนมีพื้นฐานทักษะการอ่านมาบ้างแล้วจากระดับประถมศึกษา เมื่อระดับมัธยมศึกษาเริ่มเข้ามา ถ้าการสอนอ่านเป็นไปอย่างมีคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยเชื่อแน่ว่าจะสามารถทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีสมรรถภาพในการอ่านได้

ประเทิน มหาชัย (2523 : 200) กล่าวถึงลักษณะการสอนอ่านในโรงเรียนทั่วไปว่า ในโรงเรียนทั่วไปครูมักมอบหมายให้นักเรียนอ่านตำราต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย เป็นต้น พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดท้ายบทด้วย เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ปรากฏว่าทำแบบฝึกหัดยังไม่ได้ ครูก็ให้นักเรียนไปอ่านซ้ำ จนกระทั่งทำแบบฝึกหัดได้ เช่นนี้แสดงว่าครูมิได้มีการแนะนำวิธีอ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่เด็กเลย แม้ว่านักเรียนจะใช้ความพยายามในการอ่านจนเข้าใจ แต่ก็ทำให้เสียเวลามาก เรื่องนี้ครูต้องแก้ไขหาวิธีสอนและวิธีฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

นอกจากนั้นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการสอนอ่านก็ถูกละเลย ดังที่เชื่อน เสือคำ (2521 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า ในวงการศึกษาคิดกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมานานแล้ว แต่ตลอดระยะเวลาที่กล่าวถึงจนกระทั่งปัจจุบันในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียนก็ดี ในการสร้างสื่อการเรียนก็ดี และการจัดกิจกรรมการเรียนก็ดี ล้วนแล้วแต่ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากนัก ยังคงให้นักเรียนเรียนสิ่งเดียวกัน ในระยะเวลาเท่ากัน และอาศัยสื่อการเรียนชิ้นเดียวกันอยู่ตลอดเวลา ผลออกมาก็คือ นักเรียนที่สนใจในสิ่งนั้น มีความถนัดในกิจกรรมนั้น และมีสติปัญญาสูงก็จะเรียนได้ดี ส่วนนักเรียนที่ไม่สนใจในสิ่งนั้น ไม่มีความถนัดในสิ่งนั้น และ

สติปัญญาคำก็จะล้มเหลวในการเรียน

ในเรื่องแบบเรียนที่ให้นักเรียนอ่านก็เช่นกัน สติชัย ชนะชัย (2524 : 70) ได้กล่าวว่า เนื้อหาหรือเรื่องที่อยู่ในแบบเรียนยากเกินไป ไม่เหมาะที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้

จากคำกล่าวของผู้รู้และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า การสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษายังมีข้อบกพร่องหลายประการ และบางอย่างก็ขัดกับหลักการการสอนอ่านในตำราภาษาอังกฤษซึ่งผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการสอนอ่านได้วางเอาไว้

ผู้วิจัยพยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการการสอนอ่านภาษาไทยในเอกสารตำราที่ว่าด้วยการสอนภาษาไทย พบว่ามีกล่าวถึงหลักการการสอนอ่านน้อยมาก คือพบเฉพาะในหนังสือหลักการสอนภาษา (2523 : 150) ซึ่งอ้างอิงมาจากตำราต่างประเทศ และหลักการการสอนอ่านเหล่านั้นยังไม่มีอธิบายความหมายเอาไว้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาเรื่องนี้ ทั้งผู้วิจัยรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง จึงมีความต้องการที่จะเข้าใจและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการการสอนอ่าน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการการสอนอ่าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้คู่มือการสอนอ่านที่เป็นไปตามหลักการการสอนอ่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

หลักการการสอนอ่านที่ใช้ในการสร้างคู่มือการสอนอ่าน ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะหลักการพื้นฐานที่สำคัญๆ 10 อันกับ ซึ่งผ่านการประเมินระดับความสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่าน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

หลักการการสอนอ่าน หมายถึง ข้อความที่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่านประมวลสรุปไว้อย่างกว้างๆ เพื่อใช้เป็นหลักในการสอนอ่าน หลักการเหล่านี้สร้างขึ้นโดยอาศัยความรู้จากวิชาต่างๆ เช่น จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาการศึกษา และการวางแผนหลักสูตร

คู่มือการสอนอ่าน หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการการสอนอ่านที่คัดเลือกมาแล้ว 10 หลักการ มีการอธิบายความหมายและความสำคัญของหลักการแต่ละข้อ และมีการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านที่สนองต่อหลักการการสอนอ่านแต่ละข้อเอาไว้ด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่างๆ เป็นลำดับชั้น ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการสอนอ่าน
2. เอกสารเกี่ยวกับหลักการการสอนอ่าน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน
 - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับการสอนอ่าน

ในเรื่องการสอนอ่านความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนอ่าน นั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การสอนอ่านดำเนินไปถึงเป้าหมาย ผู้รู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ

สพาชี (Spache. 1979 : 4) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของงานการสอนอ่าน คือ ความเข้าใจความหมายของการอ่าน ถ้าปราศจากความถี่ถ้วนของเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติของการอ่านและกระบวนการอ่านแล้ว แทนที่จะเป็นไปไม่ได้ที่จะวางแผนประเมินพฤติกรรมการอ่านที่สอนไป เรามักจะยอมรับแบบทดสอบอย่างขาดการวิเคราะห์ วินิจฉัยความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนไม่ถูกต้อง ใช้หนังสือและวิธีสอนไม่เหมาะสม เป้าหมายวิธีสอน ทักษะและการประเมินผลการอ่านจึงขึ้นอยู่กับนิยามของการอ่านทั้งสิ้น

ออกโท (otto. 1979 : 9) กล่าวสอดคล้องกันว่า ก่อนที่จะเริ่มสอนอ่านให้นักเรียน ครูต้องรู้ว่านักเรียนแต่ละคนต้องการเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการอ่าน ก่อนที่ครูจะสามารถระบุความต้องการเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียนแต่ละคน ครูจะต้องรู้ว่าครูต้องการให้นักเรียนทำอะไรได้บ้าง การที่ครูต้องการให้นักเรียนสามารถกระทำให้สำเร็จได้ ครูจำเป็น

ต้องเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของการอ่านและกระบวนการอ่านให้ชัดเจน

ฮิลเดเรท (Hildreth. 1968 : 5) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการทางสมองที่แปลสัญลักษณ์ต่างๆที่มองเห็นได้ เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้

ทิงเคอร์ (Tinker. 1962 : 4) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นจุดหมายปลายทางของการอ่านทุกชนิด เพียงมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเท่านั้นก็เพียงพอแก่การรวบรวมความคิดในเรื่องที่เราอ่านได้

รูธ (Ruth. 32 : 6674-A) กล่าวว่า การอ่านมีความหมายมากกว่าการมองเห็นคำ มากกว่าการออกเสียงคำอย่างถูกต้อง มากกว่าการรู้ความหมายของคำที่ละคำอย่างโดดๆ

เกรย์ (Gray. 1964 : 10) กล่าวว่า การอ่านคือการเข้าใจภาษาของผู้เขียนและสิ่งพิมพ์ จับแนวความคิดจากกลุ่มคำและความหมายต่างๆจากกลุ่มคำนั้นๆ และย้ำว่าการอ่าน คือประสบการณ์ของผู้อ่านที่ช่วยให้เกิดทักษะ และได้จัดการอ่านว่าเป็นกระบวนการ 4 ระดับ คือ

ขั้นที่ 1 การรับรู้

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 3 การตัดสินใจ การคิดหาเหตุผล

ขั้นที่ 4 การนำความคิดใหม่ที่ได้รับมาผสมเข้ากับความรูที่มีอยู่

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์ (2524 : 1) กล่าวว่า การอ่านคือการเก็บรวบรวมความคิดจากสิ่งตีพิมพ์

สมิท ทั้งวี (2526 : 5) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการทั้ง 4 คือ การมองเห็นตัวอักษร การเข้าใจความหมายของตัวอักษร การสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดและการนำไปใช้ในวิถีประจำวัน จนกระทั่งเกิดประโยชน์คือสังคมต่อไป

จากนิยามของการอ่านตามที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การอ่านคือกระบวนการค้นหาความหมาย หรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่นๆที่ใช้แทนความคิด เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การอ่าน ซึ่งการอ่านให้เข้าใจก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย

ในการสอนอ่าน นอกจากครูจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการอ่านและกระบวนการอ่านแล้ว ครูยังต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนอ่านของนักเรียน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านั้น มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

ออกโท (Ottó. 1979 : 150) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนอ่านของนักเรียนว่าประกอบด้วย

1. ลักษณะของหนังสือที่ใช้เรียนอ่าน เช่น ความยากง่ายของศัพท์ ความคิดรวบยอด โครงสร้างประโยค เป็นต้น
2. ปัจจัยทางค่านิยมเรียน ได้แก่ เชื้อชาติ ปัญญา ความพร้อม พื้นฐานความรู้ด้านศัพท์ ความคิดรวบยอด ตลอดจนทักษะในการอ่าน
3. จุดประสงค์ในการอ่าน ผู้อ่านต้องมีจุดประสงค์ในการอ่านทุกครั้ง เช่น อ่านเพื่อหาความคิดหลัก อ่านเพื่อเก็บรายละเอียด อ่านเพื่อดูฉากภายในเรื่อง
4. เจกคติที่มีต่อการอ่าน การเรียนอ่านของนักเรียนจะเป็นไปได้อย่างไรและมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีเจกคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน ครูจึงควรพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้นักเรียนมีเจกคติที่ดีต่อการอ่าน

แฮร์ริส (Harris. 1976 : 168) กล่าวว่า การที่นักเรียนจะอ่านได้ดี ครูต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ

1. ระดับเชาว์ปัญญาของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถในการคิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความเข้าใจในการอ่าน
2. ทักษะในการถอดความหมาย นักเรียนที่อ่านทีละคำอาจจะจับความคิดจากสิ่งที่อ่านไม่ได้เพราะการเลือกความหมายของคำไม่เหมาะสมกับบริบท
3. พื้นฐานประสบการณ์ของนักเรียน ประสบการณ์เดิมของนักเรียนช่วยสร้างความคิดรวบยอด มีอิทธิพลต่อการตีความสิ่งที่อ่าน ความคล้ายคลึงกันระหว่างพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เขียนและผู้อ่าน จะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ความสนใจ ถ้าผู้อ่านขาดความสนใจในสิ่งที่อ่าน จะมีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนด้วย

สมิธ (Smith. 1976 : 168) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การที่ผู้อ่านจะอ่านอย่างเข้าใจได้ ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ

1. ความสามารถของผู้อ่านที่จะติดตามความคิดที่ปรากฏในสิ่งที่อ่าน
2. พื้นฐานความรู้ของผู้อ่าน
3. คุณภาพหรือความแจ่มชัดของหนังสือที่อ่าน
4. จุดประสงค์ในการอ่าน

ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวมา ครูสอนอ่านจำเป็นต้องคำนึงถึงและจัดการสอนให้ผู้อ่านวัยก่อนเรียน เพื่อให้การเรียนอ่านของนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการอ่านเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครูจำเป็นต้องวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการการอ่านของนักเรียน ซึ่งมีผู้แบ่งไว้ดังนี้

บุชและเฮเบอร์ (Bush and Heuber. 1970 : 90) กล่าวว่า ระดับการอ่านของคนทั่วไปนั้น ควรแยกออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ระดับเตรียมการ ตั้งแต่เกิดถึงประถมศึกษาปีที่ 1
2. ระดับเริ่มต้นการอ่าน ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1-3
3. ระยะเริ่มแรกของการอ่านตามลำพัง ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 3-6 ระยะนี้เป็นระยะที่เริ่มรู้จักอ่านตามชอบใจ รู้จักคำมากขึ้น เริ่มรู้จักสนใจเรื่องราวในหนังสือ พึงการเล่าการบอกอย่างมีระเบียบ ถ้ามีห้องสมุด นักเรียนจะเริ่มอ่าน หาหนังสือเองตามชอบใจ
4. ระยะของการเปลี่ยน ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 นักเรียนจะอ่านมากขึ้น เนื้อหาที่อ่านกว้างขวางขึ้น แต่ยังต้องการความช่วยเหลือในการอ่าน เริ่มจับใจความได้ รู้จักตอบคำถามสั้นๆ ของตัวเองจากหนังสือนั้น รู้จักเก็บความคิ่ง่ายๆ
5. ระยะกลางหรือระยะขั้นต่ำของวุฒิภาวะ ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4-5 เริ่มแสดงออกถึงการอ่านอย่างเต็มที่ นักเรียนเริ่มมีแววแยกแยะอย่างเห็นได้ชัด รู้จักเก็บแนวความคิดสำคัญและเน้นรายละเอียดเป็นบางตอนและเริ่มเข้าใจหลักการวิจารณ์อย่างง่าย รู้จักเลือกหนังสืออ่าน
6. ระยะการอ่านที่ก้าวหน้า ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป เริ่มมีวุฒิภาวะ

ในการอ่านอย่างเต็มที่ อ่านได้อย่างกว้างขวาง หลายประเภท ตลอดจนมีวิจารณ์วิจารณ์ในการอ่าน

ประทีน มหาจันทร์ (2523 : 126) กล่าวว่า การอ่านเป็นพัฒนาการอันต่อเนื่อง ไม่สามารถแยกขั้นตอนอย่างแน่ชัดได้ แต่พอแบ่งขั้นตอนการสอนอ่านให้นักเรียนเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นเริ่มอ่าน ได้แก่ พัฒนาความสนใจและความพร้อม ทำความเข้าใจความหมายของคำ พัฒนาการใช้สายตา พัฒนาลิสัยการอ่าน การอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง

2. ขั้นพัฒนาความสามารถในการอ่าน ได้แก่ การเรียนรู้คำใหม่ ทักษะการค้นคว้า ทักษะในการทำความเข้าใจ ทักษะการรวบรวมความคิด

3. ขั้นการนำเอาการอ่านไปใช้เป็นเครื่องมือในการค้นคว้า เป็นการนำเอาการอ่านไปใช้ในโอกาสอื่น เช่น ใช้ในการเล่าเรียน การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ในการแสวงหาความเพลิดเพลิน เป็นต้น

บันลือ พงกษะวัน (2522 : 117) แบ่งขั้นตอนในการสอนอ่านเอาไว้ว่า

1. ขั้นเตรียม เด็กจะเรียนรู้ภาษา รู้จักคำ ใช้ประโยคสั้นๆ ขยายวงศัพท์และความคิดรวบยอด

2. ขั้นเริ่มอ่าน นักเรียนมีความพร้อมในการอ่านอย่างสมบูรณ์ เริ่มรู้จักแผนภูมิรูปภาพ รู้จักคำมากขึ้น สามารถอ่านหนังสือหลักฐานจบเล่ม

3. ขั้นอ่านหนังสือแตก หรือมีความก้าวหน้าในการอ่าน ได้แก่ สามารถอ่านหนังสือได้ยาวนานขึ้น มีเทคนิคในการทำความเข้าใจ

4. ขั้นเสริมสร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน หมายถึง สามารถอ่านในใจได้รวดเร็ว สามารถอ่านเพื่อหาคำตอบ หาความเพลิดเพลินจากการอ่าน มีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสหลายประเภท

5. ขั้นอ่านหนังสืออย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถเล็งเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน เกิดรสนิยมในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในรสวรรณคดี หนังสือเวียงวังและสารคดี จนสามารถหยิบยกส่วนดีของหนังสือขึ้นอ้างอิง ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจในวรรณคดีได้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ดังนี้

๕. กีบาร์ก (Gebhard. 1985 : 16) ได้ให้คำแนะนำในการสอนอ่านโดยใช้สมมุติฐานในการเรียนรู้ว่า สิ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน คือ

1. การฝึกหัดอ่าน
2. หนังสือที่มีความหมายก่อนนักเรียน
3. การให้นักเรียนได้ข้อมูลจากหลายๆแหล่ง
4. การฝึกให้นักเรียนอ่านในลักษณะเป็นกลุ่มของความหมาย ไม่ใช่อ่านทีละคำ
5. การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม
6. ลักษณะตรงข้าม เช่น ในการจับประเภทคำที่มีความหมายตรงกันข้าม
7. การนำกลับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการเรียน
8. นักเรียนจะเรียนอ่านได้ดียิ่งขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่บีบบังคับหรือถูกถามต่อเขา

เฮลแมน (Heilman. 1967 : 45) ได้ให้คำแนะนำในการสอนอ่านว่า การสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ประเมินผลเป็นรายบุคคล เพื่อทราบความสามารถและระดับความสำเร็จในการอ่านของนักเรียนทุกคน ประกอบด้วย

- 1.1 ความสามารถในการมองเห็นคำ
- 1.2 ทักษะในการวิเคราะห์คำศัพท์
- 1.3 ระดับการอ่านในใจ
- 1.4 ทักษะในการอ่านออกเสียง
- 1.5 ความสามารถในการอ่านเพื่อหาสาระสำคัญ และการใช้หนังสืออ้างอิง
- 1.6 นิสัยการทำงานและเจตคติ
- 1.7 อัตราความเร็วในการอ่าน

2. แกไขข้อบกพร่องที่วินิจฉัยพบ ควรกำหนดโปรแกรมการอ่านที่ยึดหยุ่น เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้อการที่ค้นพบในการวินิจฉัยแก้แรกเริ่ม

3. การสอนต้องทำอย่างรอบคอบและเป็นระบบ ควรฝึกให้นักเรียนทั้งเรียนเพื่ออ่านและอ่านเพื่อเรียน

4. การสอนอ่านต้องร่วมมือกับครูแต่ละวิชา ต้องสอนให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือ วิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษา สังคมศึกษา

5. ต้องช่วยให้นักเรียนขยายและสะสมความคิดรวบยอด ซึ่งจำเป็นมากในทุกเนื้อหาวิชา

6. ควรฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือหลายประเภท ทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือในแต่ละเนื้อหาวิชา

7. ควรขยายความสนใจในการอ่านให้กว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานการอ่านเพื่อชีวิตของนักเรียนต่อไป

8. ควรพัฒนาความซาบซึ้งในวรรณคดี โคลงกลอน บทละคร

9. ใช้หนังสือในการสอนอ่าน อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ได้รับความรู้ในทุกสาขา วิชา ทั้งวิทยาศาสตร์ วรรณคดี ชีวิตประวัติ เหตุการณ์ปัจจุบัน สังคมศึกษา และอื่นๆ

10. โปรแกรมการสอนอ่านควรกำหนดเพื่อนักเรียนที่มีเชาว์ปัญญาสูงไว้ก่อนงานตามศักยภาพของเขา

11. ควรพัฒนาอัตราความเร็วในการอ่านควบคู่กับความสามารถในการเข้าใจ

เนื้อหา

12. การสอนอ่านควรพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

13. ควรพัฒนาทักษะการอ่านในก้น

13.1 การใช้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ดัชนี สารบัญ ภาค

ผนวก

13.2 การใช้พจนานุกรม

13.3 การใช้หนังสืออ้างอิง

13.4 เข้าใจกราฟ แผนที่ ตาราง แผนภูมิ

13.5 ใช้ห้องสมุดเป็น เช่น ใช้บัตรรายการ ใช้ดัชนีวารสาร

13.6 ปีกการหำบัณฑิตและทำโครงร่าง

14. วิจัยข้อบกพร่องของนักเรียนการหำอย่างก่อเนื่องกลอกปี

สนน กรุงเมือง (2523 : 175) ให้ข้อเสนอแนะในการสอนอ่านว่า

1. สร้างความสนใจ นักเรียนแต่ละคนมีความสนใจไม่เหมือนกัน ควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือหลายประเภท หากนักเรียนไม่สนใจหรือไม่พร้อม ครูก็ไม่ควรบังคับโดยฝืนใจ เพราะการทำให้เช่นนี้จะทำให้การอ่านไม่ไต่ผล และไม่สนุก ในที่สุดก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน ทางที่จะช่วยเหลือก็คือ หาสิ่งเร้าใจ และย้าย เช่น หาหนังสือประเภทต่างๆ มาใช้ในการสอน
2. ต้องพยายามเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรสอนเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา อย่าให้นักเรียนมีปมก้อย
3. ก่อนที่นักเรียนจะเริ่มอ่าน ครูต้องบอกจุดประสงค์ในการอ่านเสียก่อน เช่น จับใจความ อ่านเพื่อทดสอบความเข้าใจ อ่านเพื่อแสดงความคิดเห็น อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ เพื่อวิจารณ์ หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
4. ก่อนจะสอนอ่านหนังสือแบบใด ประเภทใดก็ตาม ครูต้องอ่านเรื่องนั้นเสียก่อน เพราะจะไ้เน้นในส่วนสำคัญ และจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ถูกต้อง นอกจากนั้นครูจะต้องมีความกระตือรือร้นที่จะสรรหากลวิธีแปลกๆ ใหม่ๆ มาทำให้การอ่านของนักเรียนเข้าใจและสนุกกับการอ่าน
5. การอ่านที่ทีจะต้องเข้าใจความหมาย มิใช่เพียงอ่านไ้ จะต้องอ่านเป็นต้องวิเคราะห์สิ่งที่อ่านว่าเป็นหนังสือประเภทใด เพราะสิ่งที่อ่านแตกต่างกัน การอ่านก็ไม่เหมือนกัน และจะต้องรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านว่าต้องการอะไรจากการอ่าน
6. การอ่านที่ทีจะต้องมีสมาธิ และตั้งคำถามทบทวนอยู่ในใจเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทักษะอะไร ต้องตั้งใจอ่านอย่างจริงจัง
7. ต้องฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือที่มีประโยชน์อยู่เสมอ รวมทั้งเข้าใจศิลปะการแต่งหนังสือประเภทต่างๆ
8. ฝึกอัตราความเร็วในการอ่าน โดยเฉพาะอ่านในใจต้องอ่านไ้เร็วและเข้าใจ

9. กองจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอยู่เสมอ เช่น สอนให้สังเกตประโยคใจความสำคัญของข้อความ จับใจความได้ถูกต้อง แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์เรื่องราว เหตุการณ์ ฝึกอภิปราย ค้นคว้าเขียนรายงานจากห้องสมุด

10. ต้องคำนึงถึงลักษณะการอ่านที่ดี เช่น การอ่านในใจต้องอ่านให้เร็ว จับใจความสำคัญได้ ไม่ทำปากหมุบหมิบ ส่วนการอ่านออกเสียงต้องมีเสียงหนักเบา อ่านให้ครบถ้วนถึงกัน

11. ควรฝึกการใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ต่อการอ่าน เพราะจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ เช่น การจับสายตาไปยังตัวหนังสือ และเคลื่อนสายตาไปเรื่อยๆ อย่างรวดเร็วไม่ย้อนกลับ

12. การอ่านในระดับชั้นสูง เช่น ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ควรฝึกให้นักเรียนอ่านกราฟนิคต่างๆ รวมทั้งเข้าใจสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่ใช้ในชุมชน

13. ต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน เช่น การอ่านชาวทางวิทย์ โทเทคส์ เหล่านี้อาจทำให้นักเรียนได้รับแบบอย่างการอ่านที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

14. บุคคลที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านให้ได้ดี มิใช่จะเป็นเพียงครูสอนภาษาไทย เท่านั้น อาจเป็นพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครูวิชาอื่นๆ รวมทั้งบรรณารักษ์จะต้องให้วิธีการหรือชักชวนให้นักเรียนรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

15. การประเมินผลการอ่านจะต้องทำอยู่เสมอ อาจใช้วิธีสังเกต ทำแบบสอบถามหลายรูปแบบ นำข้อบกพร่องมาจากการทดสอบมาปรับปรุงการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. เอกสารเกี่ยวกับหลักการ การสอนอ่าน

มีหัวข้อที่กล่าวถึงคือ

2.1 ทักษะเกี่ยวกับหลักการ การสอนอ่าน

2.2 หลักการ การสอนอ่าน

สำหรับรายละเอียดของแต่ละหัวข้อ มีดังนี้

2.1 ทิศนะเกี่ยวกับหลักการ การสอนอ่าน มีผู้รู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการ การสอนอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

เฮล์แมน (Heilman. 1972 : 4) ได้กล่าวถึงหลักการ การสอนอ่านว่า คือ ข้อความที่ผู้เขียนวางตัวอักษรในการสอนอ่านประมวลสรุปไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งเป็นกฎพื้นฐาน สร้างขึ้นโดยอาศัยความรู้ที่เป็นประโยชน์ในสาขาวิชาต่างๆ ช่วย เช่น จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาการศึกษา การวางแผนหลักสูตร และงานวิจัย ในการสร้างหลักการ การสอนอ่านจึงจำเป็นต้องพิจารณาเกี่ยวกับ ความงอกงามและพัฒนาการ ของมนุษย์ทุกคน ซึ่งประกอบด้วย เชาวปัญญา ร่างกาย และอารมณ์

ในการสอนอ่านครูจำเป็นต้องยึดหลักการ การสอนอ่าน เพื่อช่วยให้การเรียนอ่านของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้กล่าวสนับสนุนในเรื่องนี้ คือ

เฮล์แมน (Heilman. 1972 : 4) กล่าวว่า ตามเหตุผลแล้ว หนังสือที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน ควรให้ความเอาใจใส่กับหลักการ การสอนอ่านที่ผู้รู้ได้วางเอาไว้ เพราะหลักการ การสอนอ่านเป็นรากฐานของการ สอนที่ดี หลักการ ควรอยู่หน้าการปฏิบัติ ทั้งการปฏิบัติของครู และโรงเรียนต้องสามารถประเมินได้ว่า เป็นไปตามหลักการหรือไม่ หลักการที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ เมื่อครูพบหลักการเหล่านี้ ควรนำไปใช้ในการสอน

บอนด์ (Bond. 1960 : 65) กล่าวสนับสนุนการใช้หลักการ การสอนอ่านในการสอนว่า สิ่งสำคัญคือ โปรแกรมการสอนต้องควบคุมอย่างระมัดระวัง เพราะทั้งเจตคติต่อการอ่านและนิสัยในการอ่านเป็นสิ่งยั่งยืน หลักการ การสอนอ่านบางหลักการจะช่วยสร้างเจตคติที่ดีและนิสัยที่เหมาะสม ซึ่งควรยึดเป็นหลักไม่ว่าจะใช้วิธีสอนแบบใด หลักการเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการสอน เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนในการอ่านทวีถึงขั้นรุนแรงจนยากที่จะแก้ไข

2.2 หลักการ การสอนอ่าน

เฮล์แมน (Heilman. 1972 : 5) วางหลักการการสอนไว้ดังนี้

1. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการเฉพาะบุคคล
2. การสอนอ่านควรพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก
3. การสอนอ่านที่ีจะต้องมีการค้นหาความต้องการและจุดบกพร่องในการอ่านของนักเรียน
4. การวินิจฉัยข้อบกพร่องในการอ่านของนักเรียนจะไร้ประโยชน์ ถ้าไม่นำมาใช้ในการวางแผนการสอน
5. ไม่มีนักเรียนคนใดที่จะบังคับให้อ่านเรื่องที่ไม่สามารถอ่านได้ในขณะนั้น
6. การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายที่ปรากฏในสัญลักษณ์ออกมา การอ่านไม่ใช่เพียงทำเสียงตามตัวอักษรเท่านั้น
7. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนา ซึ่งอาจใช้เวลาหลายปี
8. ความพร้อมในการอ่านเป็นสิ่งควรคำนึงในทุกระดับชั้น
9. ปัญหาในการอ่านของนักเรียนควร กันดีกว่าแก้ ก่อนที่ปัญหาเหล่านั้นจะเป็นต้นเหตุของการเสื่อมถอย หรือทำลายความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียน
10. ปัญหาทางอารมณ์ของผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้ในการเรียนอ่านของนักเรียน

ลี (Lee. 1979 : 246) ได้ให้หลักการ การสอนอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเกี่ยวข้องกับ การเข้าใจความคิดที่ปรากฏในข้อเขียน
2. นักเรียนต้องการ พัฒนาให้ผู้อ่านมีความเชื่อมั่น
3. นักเรียนเรียนอ่านด้วยการอ่าน
4. นักเรียนจะมีความพยายามในการอ่านอย่างมาก ถ้าสิ่งให้อ่านมีความสำคัญ

สำหรับเขา

5. นักเรียนเรียนอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อสิ่งให้อ่านมีความสำคัญสำหรับเขา

6. นักเรียนแต่ละคนมีพัฒนาการ และประสบการณ์ในการอ่านเป็นของตนเอง

7. นักเรียนเรียนอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในการอ่าน แต่อาจ
 รายงานเป็นข้อเขียนได้หรือไม่ก็ได้

8. เมื่อนักเรียนได้รู้ถึงการเรียนอ่านแล้ว การอธิบาย การแนะนำ หรือ
 การสอนโดยตรงอาจทำให้นักเรียนเกิดความสับสนมากกว่าเป็นความช่วยเหลือ

คีลา จาษะนิยะโยธิน (See1a. 1960 : 181) ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักการ การ
 สอนอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา ได้วางหลักการ การสอนอ่านว่า

1. การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ การจำ การแปลความหมาย และปฏิกิริยา
 ของนักเรียน โดยอาศัยประสบการณ์เดิม

2. การสอนอ่านต้องคำนึงถึงความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
 เป็นสำคัญ

3. ทักษะการอ่านจะรวมไปถึงเรื่องความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียง
 สิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจยขณูญในการอ่าน

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน คือ ทางกายภาพ จิตใจ และพื้นฐาน
 ประสบการณ์

5. การมองเห็นคำศัพท์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการอ่านในระดับประถมศึกษา

6. การประเมินผลการอ่าน จะประเมินผลไปตั้งแต่เรื่องความสามารถในการ
 อ่าน ตลอดจนถึงพัฒนาการในเรื่องรสนิยม และความสนใจ ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของ
 แต่ละคน

7. โปรแกรมสอนอ่านต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สัมพันธ์กับทักษะด้านอื่นๆและ
 พัฒนาการด้านต่างๆ มีความต่อเนื่องและยืดหยุ่นเพียงพอสำหรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

สุชา จันทร์อม (2509 : 130) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจคำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งในจังหวัดพระนคร เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนที่แตกต่างกันตามเพศ อายุ และอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด ผลปรากฏว่า นักเรียนที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีอาชีพประเภทวิชาชีพ ประเภทธุรกิจหรือประเภทช่างผลิต และกรรมกร มีความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ไม่แตกต่างกัน เขาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะบิดามารดาที่ประกอบอาชีพทั้ง 3 ประเภทข้างต้นมีฐานะดี พอที่จะจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้แก่เด็กนักเรียนได้พอๆกัน เห็นความสำคัญของการเรียนเหมือนกัน และหาทางส่งเสริมให้นักเรียนของตนได้เล่าเรียนอย่างเต็มที่

อารี ยิ่งสกุล (2513 : 64) ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพระนคร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบว่า สภาพแวดล้อมบางประการที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยระหว่าง 2 จังหวัดหรือไม่ เพียงใด ผลของการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพแวดล้อมบางประการ ซึ่งได้แก่ ภาษาที่พูดเมื่ออยู่บ้าน อาชีพของผู้ปกครอง โอกาสที่นักเรียนจะอ่านหนังสือ ฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ วุฒิของครูที่สอน ประสบการณ์ในการสอนของครูที่สอน และจำนวนชั่วโมงของครูที่สอน มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นเหตุให้นักเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความสามารถในการเรียนภาษาไทยน้อยกว่านักเรียนในจังหวัดพระนคร

ปฐม นิคมานนท์ (2514 : 125) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการอ่าน แบบการรับรู้ และการสร้างความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 7 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด จะสามารถอ่านอย่างเข้าใจและมีความเร็วในการอ่านมากกว่านักเรียนที่มีความคิดรวบยอดน้อย ทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 7

อุทัย แก้วขาว (2515 : 165) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบ
ยอด และการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การสร้างความคิดรวบยอดมี
ความสัมพันธ์ทางเดียวกันกับ ความเข้าใจในการอ่าน ความเร็ว ความถูกต้อง และความ
สามารถในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วาวุฒิ พงษ์บุรุษ (2513 : 160) ศึกษาวิชาทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ครูควรฝึกทักษะการอ่านให้แก่นักเรียนทุกวัน วันละไม่น้อยกว่า 30 นาที
2. อุปกรณ์ที่ใช้กันมากในการฝึกทักษะ คือ รูปภาพ บัตรคำ หนังสือนิทาน
แบบภูมิ บทเพลง บทประพันธ์ และสุภาษิต
3. กิจกรรมที่ใช้ในการฝึก คือ ให้นักเรียนอ่านในใจ และครูถามเรื่องราว
หรือให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลาแล้วมาสรุปให้เพื่อนฟัง
4. ครูสอนภาษาไทย เสนอแนะให้จัดทำหนังสือและแบบฝึกหัดเสริมทักษะ
ภาษาไทยในชั้นต่างๆ ให้แพร่หลายขึ้น

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ชริมเชอร์ (Schrimsher. 1963 : 3224-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบว่า
นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่คาดหวังไว้ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ มีพื้นฐานแตกต่างกันหรือไม่ ในด้านระดับเศรษฐกิจและสังคม
อาชีพและความมั่นคงในอาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โอกาสที่นักเรียน
จะศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง โอกาสที่นักเรียนจะอ่านหนังสือ และทัศนคติ ปัญหาสุขภาพของ
นักเรียน ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง และความร่วมมือของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของ
โรงเรียน ผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามผู้ปกครอง ครู นักเรียน และพยาบาล สรุปได้ว่า

1. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียน
2. ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มแรก เอาใจใส่ และใกล้ชิดกับนักเรียนมาก

กว่าผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่ม

3. แรงกระตุ้นจากผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน

4. อายุและเพศ มีความสัมพันธ์ทางการเรียนของนักเรียนน้อยมาก

5. โอกาสที่นักเรียนจะอ่านหนังสือ และทัศนคติ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนแตกต่างกัน

เบลท์ (Belt. 1956 : 830) ได้ศึกษาจำนวนคำศัพท์ที่นักเรียนเข้าใจ โดย
ศึกษานักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 5 และ 6 ในมลรัฐอาร์คันซอ เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจ
คำศัพท์ของนักเรียนที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษา
ของบิดามารดา จากการศึกษาได้สรุปว่า นักเรียนที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติ ฐานะทาง
เศรษฐกิจ และระดับการศึกษาของบิดามารดา มีจำนวนคำศัพท์ที่เข้าใจแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญ แต่สำหรับความแตกต่างทางเพศนั้น ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในความ
เข้าใจคำศัพท์แต่อย่างใด

เดวิดสัน (Davidson. 1956 : 608) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามของ
ครูกับคำตอบของนักเรียน ในขณะที่มีการรวมการอ่านแบบขรมค และแบบใช้ความคิด
ในการอ่าน ปรากฏว่า นักเรียนที่อ่านโดยถูกฝึกให้คิดอยู่เสมอ มีแนวโน้มที่จะตอบคำถามไป
ในรูปความคิดเชิงวิจารณ์ และพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ส่วนนักเรียนที่
เรียนการอ่านแบบขรมค ไม่ค่อยใช้ความคิดที่ลึกซึ้งนัก มีแนวโน้มที่จะตอบคำถามแบบไม่ใช้
ความคิดเชิงวิจารณ์ และไม่คอยแสดงความคิดเห็นของตนออกมา

ซีโรตา (Sirota. 1971 : 320) ศึกษาเรื่องการจัดโปรแกรมการอ่าน
หนังสือว่า จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนหรือไม่ ผลปรากฏว่า โปรแกรม
การอ่านที่ครูจัดให้นักเรียนแต่ละคน มีผลต่อประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียน กล่าวคือ
นักเรียนจะอ่านหนังสือมากขึ้น และอ่านได้ดีขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงหลักการการสอน
อ่านน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนอ่าน
ของนักเรียนหรือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการ
เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านของนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักการการสอนอ่าน
เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนอ่านสำหรับครูต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้ามี ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาและคัดเลือกหลักการ การสอนอ่านจากเอกสาร และตำรา ที่เกี่ยวกับ การสอนอ่าน
- ขั้นที่ 2 สืบหาความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งทางวิชาที่มีต่อหลักการ การสอนอ่านและคัดเลือกหลักการสำหรับสร้างคู่มือการสอนอ่าน
- ขั้นที่ 3 สร้างคู่มือการสอนอ่าน
- ขั้นที่ 4 ประเมินคู่มือการสอนอ่าน

ขั้นที่ 1 การรวบรวมและคัดเลือกหลักการ การสอนอ่าน

มีลำดับขั้นดังนี้

1. รวบรวมหลักการ การสอนอ่าน รวบรวมหลักการ การสอนอ่านจากเอกสารตำรา ที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน ทั้งของไทยและต่างประเทศ โดยของต่างประเทศผู้วิจัยรวบรวม เฉพาะจากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับการสอนอ่านของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา หลักการ การสอนอ่านที่รวบรวมได้มีประมาณ 40 หลักการ (ดูจากภาคผนวก ก)
2. คัดเลือกหลักการ การสอนอ่าน เลือกหลักการ การสอนอ่านโดยเลือกเอาเฉพาะ หลักการที่ใช้ได้ในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้ระบอบของการสอนเป็นเกณฑ์ว่า หลักการ การสอนอ่านข้อนั้นๆจะนำไปใช้กับนักเรียนระดับใด และคัดหลักการ การสอนอ่านที่ซ้ำซ้อนกันออก ที่เหลือในเกณฑ์จะนำมาวิเคราะห์ได้ 14 หลักการ มีดังนี้

1. การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันพึง

แบ ก

2. การสอนอ่านควร สร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

- 3. ความพร้อมในการอ่านต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสอนทุกระดับ
- 4. การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้นักเรียน
- 5. แผนการสอนอ่านควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน
- 6. ทักษะการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่ง

ที่ได้จากบทอ่าน และวิจารณ์งานในการอ่าน

- 7. การอ่านควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิชาต่างๆ
- 8. การอ่านและทักษะทางภาษาคำอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด

ซิก

- 9. การสอนอ่านควรให้นักเรียนได้มีโอกาสทั้งอ่านร่วมกันและอ่านเป็นรายบุคคล
- 10. ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการ

อ่านต่ำกว่ามาตรฐาน หรือเกณฑ์ทั่วไป

- 11. การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
- 12. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาซึ่งอาจกินเวลา

หลายปี

- 13. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ
- 14. หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่านควรได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียด

และมีจำนวนมากเพียงพอ

หลักการทั้ง 14 หลักการนี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกเพื่อนำไปใช้ในการสร้างคู่มือเพียง

10 หลักการเท่านั้น

ขั้นที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อหลักการ การสอนอ่าน

การสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อหลักการ การสอนอ่าน ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

- 1. กำหนดตัวแทนบุคลากรเพื่อประเมินหลักการ การสอนอ่าน เพื่อจะได้ทราบว่าหลักการการสอนอ่านแต่ละหลักการที่คัดเลือกไว้มีความสำคัญมากน้อยแค่ไหน ผู้วิจัยได้

ให้ผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่านเป็นผู้ประเมินระดับความสำคัญของหลักการ โดยกำหนดตัวแทน
 ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายฝ่าย อาศัยเกณฑ์ด้านคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน หน้าที่ความ
 รับผิดชอบ และผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการสอนอ่าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และจำนวน
 ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ประเมินหลักการ การสอนอ่าน

ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ	คุณวุฒิการศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน
1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่สอนการอ่านหรือ ควบคุมงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านใน มหาวิทยาลัย	ปริญญาโทขึ้นไป	2 ปีขึ้นไป	6 คน
2. ศิษยานุศิษย์ที่เห็นคุณค่าการสอนอ่าน ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา	ปริญญาโทขึ้นไป	2 ปีขึ้นไป	6 คน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการ สร้างหลักสูตรหนังสือแบบเรียน และ คู่มือสอนทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการอ่านในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย	ปริญญาโทขึ้นไป	-	5 คน
4. ผู้แต่งตำราเกี่ยวกับการสอนอ่าน	ปริญญาโทขึ้นไป	ผลงานตั้งแต่ 1 เล่มขึ้นไป	3 คน
รวม			20 คน

จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยใช้เป็นตัวแทนในแต่ละกลุ่ม มีจำนวนมากน้อยแตกต่างกันตามลำดับ ตามจำนวนของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละกลุ่มที่มีอยู่ กล่าวคือ ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มากกว่าจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มที่ 3 และ กลุ่มที่ 4 เพราะจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิใน 2 กลุ่มแรกมีมากกว่า 2 กลุ่มหลัง

2. การสร้างแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหลักการ การสอนอ่านที่จะนำไปใช้ในระดัมนิเทศศึกษาตอนปลาย เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating scale) ภายในแบบสอบถามประเมินค่าจะประกอบด้วยข้อความที่เป็นหลักการ การสอนอ่านที่ต้องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิวินิจฉัย และตัวเลือกที่แสดงระดับความสำคัญของหลักการ ซึ่งมียู่ 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญ สำคัญน้อย และไม่สำคัญเลย ทั้งแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบสอบถามประเมินค่าหลักการ การสอนอ่าน

ที่	หลักการ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
1.	การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก					
2.	การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน					
3.	ความพร้อมในการอ่านถือได้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการสอนทุกระดับ					
4.	การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้นักเรียน					

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	หลักการ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
5.	แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน					
6.	ทักษะการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และ วิจารณ์ในกาอ่าน					
7.	การอ่านควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิชา ต่างๆ					
8.	การอ่านและทักษะทางภาษาอื่นๆ มีความสัมพันธ์ ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด					
9.	ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มี ระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน หรือ เฉลี่ยทั่วไป					
10.	การสอนอ่านควรให้นักเรียนได้มีโอกาสทั้งอ่าน ร่วมกันและอ่านเป็นรายบุคคล					
11.	การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่าง เป็นระบบ					
12.	การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการ พัฒนาซึ่งอาจกินเวลาหลายปี					
13.	ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่าง เป็นระบบ					

ที่	หลักการ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
14.	หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่าน ควรได้รับการ คัดเลือกอย่างละเอียดและมีจำนวนมากเพียงพอ					

ภายในแบบสอบถามแบบประเมินค่าที่ให้ครูทรงคุณวุฒิประเมินความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านที่จะนำไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ ได้แนบคำอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่ปรากฏในหลักการไว้ เพื่อให้ครูทรงคุณวุฒิเข้าใจตรงกัน

3. การวิเคราะห์แบบสอบถาม กระทำตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นับความถี่จำนวนของครูทรงคุณวุฒิที่มีต่อหลักการ การสอนอ่านในแต่ละ แต่ละ หลักการว่า ในหลักการแต่ละข้อครูทรงคุณวุฒิวินิจฉัยให้มีความสำคัญในระดับ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญ สำคัญน้อย และไม่สำคัญเลย จำนวนกี่คน

3.2 คัดคะแนนที่ได้จากการนับความถี่ โดยกำหนดให้ระดับสำคัญมากที่สุด เท่ากับ 4 คะแนน สำคัญมาก เท่ากับ 3 คะแนน สำคัญ เท่ากับ 2 คะแนน สำคัญน้อย เท่ากับ 1 คะแนน และไม่สำคัญเลย เท่ากับ 0 คะแนน รวมคะแนนของหลักการแต่ละข้อ

3.3 จักราลายความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านทั้ง 14 หลักการ จากหลักการที่ได้คะแนนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

3.4 นำหลักการที่ได้คะแนนสูงสุด 10 อันดับแรกไปสร้างเป็นคู่มือการสอนอ่านต่อไป

ขั้นที่ 3 การสร้างคู่มือการสอนอ่าน

มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านที่ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้แล้ว โดยเลือกเอาเฉพาะหลักการที่มีระดับความสำคัญตั้งแต่อันดับที่ 1 ถึง อันดับ ที่ 10

2. ศึกษาค้นคว้ากิจกรรมการสอนอ่านที่ครูควรจัดขึ้นเพื่อสนองต่อหลักการ การสอน :
อ่านทั้ง 10 หลักการ

3. แต่งกิจกรรมที่ศึกษาค้นคว้าได้ออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เห็นและเข้าใจง่าย
ขึ้นจัดทำตารางเป็นตารางแสดงประเภทหรือชนิดของกิจกรรม ผู้ประกอบกิจกรรม และผล
ของกิจกรรมที่สนองต่อหลักการ การสอนอ่าน

4. เรียบเรียงคู่มือโดยเรียงลำดับเนื้อหา ดังนี้

4.1 ความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการ

4.2 ตารางแสดงประเภทหรือชนิดของกิจกรรม ผู้ประกอบกิจกรรม และผล
ของกิจกรรมที่สนองต่อหลักการ การสอนอ่าน

4.3 กิจกรรมการสอนอ่านที่ศึกษาค้นคว้าได้

ขั้นที่ 4 การประเมินคู่มือการสอนอ่าน

กระทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินคู่มือการสอนอ่าน ใช้ครูสอนภาษา
ไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 โรง
เรียน โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
ครูที่สอนโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัด 5 คน และครูที่สอนโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ
15 คน ทั้งแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและจำนวนที่ใช้
ประเมินคู่มือการสอนอ่าน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. ครูที่สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียนประจำจังหวัด	5 คน
2. ครูที่สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียนประจำอำเภอ	15 คน
รวม	20 คน

2. การสร้างแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน ซึ่งใช้ประเมินความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน

ความชัดเจนของการ อธิบายความหมาย หลักการ การสอนอ่าน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
หลักการที่ 1			
หลักการที่ 2			
หลักการที่ 3			
หลักการที่ 4			

ตาราง 4 (ต่อ)

ความชัดเจนของการอธิบายความหมาย หลักการ การสอนอ่าน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
หลักการที่ 5 หลักการที่ 6 หลักการที่ 7 หลักการที่ 8 หลักการที่ 9 หลักการที่ 10			
ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกิจกรรม ที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน 2. การเลือกหนังสือ 3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว 4. การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ 5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้ จากการอ่าน 6. การฝึกวิจารณ์งานในการอ่าน 7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ 8. การเรียบเรียงกลุ่ม			

ตาราง 4 (ต่อ)

ควรเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
9. การอ่านเป็นรายบุคคล 10. การประเมินผลการเรียนอ่าน 11. การแสดงละคร 12. การแสดงหุ่น 13. การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ 14. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ 15. การแนะนำหนังสือ 16. การวิจารณ์หนังสือ 17. การสร้างหุ่นจากหนังสือ 18. การเล่นเกมและทายปัญหา 19. การอ่านอย่างอิสระ 20. การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด 21. โครงการอ่านหนังสือในภาคฤดูร้อน 22. การสอนซ่อมเสริม			

3. นำแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้กลุ่มตัวอย่างประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นับความถี่ของคำตอบที่ได้จากการประเมินคู่มือว่า ความหมายของหลักการ การสอนอ่านที่อธิบายไว้ในคู่มือการสอนอ่าน ครูเข้าใจและไม่เข้าใจ มีจำนวนเท่าใด และกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือครูนำไปปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้ มีจำนวนเท่าใด

5. วิจัยข้อมูลโดยถือว่าถ้าครูเข้าใจความหมายของหลักการ การสอนอ่าน และสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือได้ประมาณ 3 ใน 4 หรือร้อยละ 75 ของผู้ตอบ แสดงว่าการอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่านและขอเสนอแนะการจัดกิจกรรม การสอนอ่านใช้ได้ ส่วนข้อที่ความถี่ได้น้อยกว่า 3 ใน 4 หรือน้อยกว่าร้อยละ 75 ของผู้ตอบ แสดงว่ายังใช้ไม่ได้

ผล การ ศึกษา ค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ได้แก่

1. คู่มือการ สอนอ่าน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลัก การ การ สอนอ่าน
 2. ผล การ ประเมิน คู่มือการ สอนอ่าน
- สาระสำคัญของผลที่ได้ในแต่ละข้อมี ดังนี้

1. คู่มือการ สอนอ่าน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลัก การ การ สอนอ่าน ประกอบ

ด้วย

- 1.1 หลักการ การ สอนอ่านที่คัดเลือกแล้วจำนวน 10 หลักการ
- 1.2 ความหมายของหลักการ การ สอนอ่านทั้ง 10 หลักการ
- 1.3 แนวทางในการ จัดกิจกรรม การ สอนอ่านเพื่อให้เป็นไปตามหลักการ การ สอน

อ่าน

1. หลักการ การ สอนอ่าน 10 หลักการ

หลักการ การ สอนอ่านที่คัดเลือกแล้วจำนวน 10 หลักการ หลักการเหล่านี้คัดเลือกจากหลักการ การ สอนอ่านทั้งหมด 14 หลักการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ คำน การ สอนอ่านเป็นผู้ประเมินระดับความสำคัญของหลักการ การ สอนอ่านแต่ละข้อ ซึ่งแสดงระดับคะแนนของหลักการ แต่ละข้อไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงระดับคะแนนของหลักการที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

ที่	หลักการ	ระดับคะแนน	อันดับที่
1.	การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก	62	10
2.	การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน	62	3
3.	ความพร้อมในการอ่านต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการสอนทุกระดับชั้น	66	4
4.	การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้นักเรียน	58	12
5.	แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน	63	8
6.	ทักษะการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์งานในการอ่าน	70	1
7.	การอ่านควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิชาต่างๆ	62	11
8.	การอ่านและทักษะทางภาษาค้นอื่นๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด	66	2
9.	ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป	63	9
10.	การสอนอ่านควรให้นักเรียนได้มีโอกาสทั้งอ่านร่วมกันและอ่านเป็นรายบุคคล	59	13

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	หลักการ	ระดับคะแนน	อันดับที่
11.	การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผล อย่างเป็นระบบ	66	5
12.	การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการ พัฒนาซึ่งอาจกินเวลาหลายปี	51	14
13.	ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่าง เป็นระบบ	66	6
14.	หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่านควรได้รับ การคัดเลือกอย่างละเอียดและมีจำนวนมากเพียงพอ	64	7

จากผลการจัดลำดับคะแนนได้เลือกหลักการ การสอนอ่านซึ่งมีระดับความสำคัญจาก
ลำดับที่ 1 ถึงที่ 10 ดังนี้

1. ทักษะการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่
ได้จากกาอ่าน
2. การอ่านและทักษะทางภาษาค้นอื่นๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด
3. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
4. ความพร้อมในการอ่านต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการสอนทุก
ระดับ
5. การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
6. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ
7. หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่านควรได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียด
และมีจำนวนมากเพียงพอ

8. แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน
9. ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป
10. การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก

2. ความหมายของหลักการ การสอนอ่าน

ผู้วิจัยได้เขียนคำอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่านที่ผู้วิจัยได้ไปศึกษาจากเอกสารและตำราต่างๆ เพื่อให้ครูที่จะใช้คู่มือเข้าใจกระจ่างชัดขึ้น จะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง (ความหมายของหลักการ การสอนอ่าน ดูจากภาคผนวก ง.)

3. แนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อให้เป็นไปตามหลักการ การสอนอ่าน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า กิจกรรมการสอนอ่านที่สนองต่อหลักการ การสอนอ่าน ทั้ง 10 หลักการมี 22 กิจกรรม กิจกรรมการสอนอ่านบางอย่างสนองต่อหลักการ การสอนอ่านได้หลายหลักการ แต่กิจกรรมบางอย่างสนองต่อหลักการ การสอนอ่านได้เพียงหลักการเดียว ซึ่งกิจกรรมและผลของกิจกรรมที่สนองต่อหลักการ การสอนอ่าน ดูจากภาคผนวก ง หน้า 93

2. ผลกษประโยชน์คู่มือการสอนอ่าน

เพื่อให้ทราบว่า การอธิบายความหมายหลักการ การสอนอ่านที่ประกฏในคู่มือ ครูที่จะนำไปใช้เข้าใจชัดแจ่มชัดหรือไม่ และกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือการสอนอ่าน ครูนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินคู่มือการสอนอ่านพร้อมทั้งคู่มือการสอนอ่านที่สร้างขึ้น ไปให้ครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 คนใน 20 โรงเรียน ให้ตอบแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน จากข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยนับจำนวนความถี่ของครูที่เข้าใจและไม่เข้าใจคำอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่าน และสามารถนำไปปฏิบัติได้และนำไปปฏิบัติไม่ได้ ดังปรากฏในตาราง 6 และตาราง 7

ตาราง 6 แสดงผลการประเมินคู่มือการสอนอ่านด้านความชัดเจนและไม่ชัดเจนในการอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่าน

ความชัดเจนในการ อธิบายความหมาย หลักการ การ สอนอ่าน	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
หลักการที่ 1	18	2	
หลักการที่ 2	16	4	
หลักการที่ 3	20		
หลักการที่ 4	20		
หลักการที่ 5	17	3	
หลักการที่ 6	19	1	
หลักการที่ 7	20		
หลักการที่ 8	19	1	
หลักการที่ 9	19	1	
หลักการที่ 10	20		

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะเห็นว่า ครุส่วนใหญ่ที่ตอบแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน เข้าใจการ อธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการ คือ จำนวนครูที่เข้าใจมากกว่าร้อยละ 75 หรือมากกว่า 3 ใน 4 ของครูที่ตอบแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน

ตาราง 7 แสดงผลการประเมินคู่มือด้านความสามารถในการปฏิบัติตามกิจกรรมที่เสนอแนะ
ในคู่มือการสอนอ่าน

ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกิจกรรม ที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน	19	1	
2. การเลือกหนังสือ	20		
3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว	20		
4. การฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ	20		
5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จาก การอ่าน	20		
6. การฝึกวิจารณ์งานในกาอ่าน	20		
7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ	20		
8. การเขียนเป็นกลุ่ม	20		
9. การอ่านเป็นรายบุคคล	20		
10. การประเมินผลการเรียนอ่าน	20		
11. การแสดงละคร	19	1	
12. การแสดงหุ่น	20		
13. การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ	20		
14. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ	20		
15. การแนะนำหนังสือ	20		
16. การวิจารณ์หนังสือ	20		
17. การสร้างมุมอ่านหนังสือ	20		

ตาราง 7 (ต่อ)

ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกิจกรรม ที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
18. การอ่านอย่างอิสระ	20		
19. การเล่นเกมและทายปัญหา	20		
20. การส่งเสริมการอ่านของสมาชิก	19	1	
21. โครงการอ่านหนังสือในภาคฤดูร้อน	5	15	
22. การสอนซ่อมเสริม	20		

จากตารางความสามารถในการปฏิบัติตามกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือ พบว่า
 กิจกรรมส่วนใหญ่สามารถนำไปปฏิบัติได้ คือมีถึง 20 กิจกรรมที่ครูซึ่งตอบแบบประเมินคู่มือ
 การสอนอ่านระบุว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 75 หรือมากกว่า 3 ใน 4
 ของครูที่ตอบแบบสอบถาม แต่มีกิจกรรมการสอนอ่านที่ครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ 2
 กิจกรรม คือ ครูที่ตอบแบบสอบถามระบุว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อยกว่าร้อยละ 75 หรือ
 น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครูที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กิจกรรมกาชแสดงหุ่น และโครงการอ่าน
 หนังสือในภาคฤดูร้อน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการ การสอนอ่าน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินระดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สอนการสอนอ่านหรือความทุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านในมหาวิทยาลัย 6 คน ศึกษาในเทศกที่นเทศการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่เกี่ยวกับสร้างหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือสอนทักษะ โดยเฉพาะทักษะการอ่านในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5 คน และผู้แต่งตำรา เกี่ยวกับการสอนอ่าน 3 คน รวม 20 คน (ดูจากภาคผนวก ก หน้า 120)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินคู่มือการสอนอ่าน เป็นครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 โรงเรียนละ 1 คน ซึ่งพอแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัด 5 โรงเรียน จำนวน 5 คน และครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำอำเภอ 15 โรงเรียน จำนวน 15 คน รวม 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามประเมินค่าระดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีข้อความที่เป็นหลักการ การสอนอ่าน 14 หลักการ และคำทอบบ่งถึงระดับ

ความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกอยู่ 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญ สำคัญน้อย และไม่สำคัญเลย

2. แบบประเมินคู่มือการการสอนอ่าน แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะประเมินความเข้าใจการอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่านว่า ครูอ่านแล้วเข้าใจหรือไม่เข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติตามกิจกรรมการสอนอ่านที่เสนอแนะในคู่มือว่า ครูนำไปปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติไม่ได้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีลำดับขั้นในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นศึกษาและคัดเลือกหลักการ การสอนอ่านจากเอกสาร และตำรา ที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน

1.1 รวบรวมหลักการ การสอนอ่าน จากเอกสาร และตำรา ว่าควยการสอนอ่าน ทั้งของไทยและต่างประเทศ

1.2 คัดเลือกหลักการ การสอนอ่าน โดยเลือกเอาเฉพาะหลักการที่นำไปใช้ได้ ในระดับมัธยมศึกษา และคัดเลือกหลักการที่ซ้ำซ้อนกันออก

2. สำนวจความึกเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหลักการ การสอนอ่าน และคัดเลือกหลักการสำหรับสร้างคู่มือการสอนอ่าน

2.1 กำหนดตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินระดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่าน

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อสำวจความึกเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหลักการ การสอนอ่าน

2.3 วิเคราะห์ค่าคอมที่ไคจากแบบสอบถาม แล้วเรียงลำดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านจากข้อที่ไคคะแนนมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

3. สร้างคู่มือการสอนอ่าน

3.1 ศึกษาความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน จากหลักการ

ที่มีความสำคัญอันดับที่ 1 ถึงอันดับที่ 10 เพื่ออธิบายความหมายและความสำคัญของหลักการ
การสอนอ่านซึ่งปรากฏอยู่ในคู่มือการสอนอ่าน

3.2 เสนอแนะกิจกรรมการสอนอ่านที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ว่าการสอนอ่าน
ให้เป็นไปตามหลักการ การสอนอ่านครูควรกระทำกิจกรรมอะไรบ้าง

4. ประเมินคู่มือการสอนอ่าน

4.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ประเมินคู่มือการสอนอ่าน ผู้วิจัยใช้ครู
สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น ทั้งโรงเรียนประจำจังหวัด
และ โรงเรียนประจำอำเภอ จำนวน 20 คน

4.2 สร้างแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน เพื่อประเมินความเข้าใจของการ
อธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่าน และกิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือว่านำไปปฏิบัติ
ได้หรือไม่ได้

4.3 วิเคราะห์ข้อมูล นับความถี่ของครูที่ตอบแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน
ตามเกณฑ์ร้อยละ 75

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. สรุปผลการสร้างคู่มือการสอนอ่านตามหลักการ การสอนอ่าน

1.1 ผู้วิจัยรวบรวมหลักการ การสอนอ่านได้ทั้งหมด 14 หลักการ และคัดเลือก
หลักการ การสอนอ่านให้เหลือเพียง 10 หลักการ เพื่อนำมาเป็นหลักในการสร้างคู่มือการ
สอนอ่านและเพื่อจัดลำดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการ โดยผู้ทรง
คุณวุฒิด้านการสอนอ่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาและอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่าน ตลอดจน
จนความสำคัญที่มีต่อการสอนอ่านเอาไว้ด้วย

1.2 กิจกรรมการสอนอ่านที่สนองต่อหลักการ การสอนอ่านที่เสนอแนะในคู่มือ
การสอนอ่านมีทั้งหมด 22 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่อยู่ในขั้นเตรียมการ สำหรับการเรียนการ
สอน 2 กิจกรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน 8 กิจกรรม และกิจกรรมเสริมการเรียนการ

สอน 12 กิจกรรม

2. ผลการประเมินคู่มือการสอนอ่าน

2.1 ความหมายของหลักการ การสอนอ่านที่อธิบายในคู่มือ กลุ่มตัวอย่างเข้าใจอย่างชัดเจนทั้ง 10 หลักการ

2.2 กิจกรรมการสอนอ่านที่เสนอแนะในคู่มือ เมื่อประเมินแล้วพบว่า กิจกรรมที่ครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสามารถนำไปปฏิบัติได้มีถึง 20 กิจกรรมจาก 22 กิจกรรม ที่ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการแสดงหุ่น และโครงการอ่านหนังสือในภาคฤดูร้อน

อภิปรายผล

1. หลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการที่คัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒินั้น นอกจากจะเป็นการเลือกเพิ่มหลักการ การสอนอ่านที่จะนำมาสร้างคู่มือการสอนอ่านแล้ว ยังเป็นการจัดลำดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านอีกด้วย ทำให้ครูที่จะนำหลักการ การสอนอ่านไปใช้รู้ว่า หลักการ การสอนอ่านข้อใดมีความสำคัญมากที่สุด สำคัญที่สุด หรือจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการสอนอ่าน และหลักการ การสอนอ่านข้อใดมีความสำคัญรองลงไป จนถึงอันดับที่ 10 ซึ่งจะเห็นได้ว่า หลักการ การสอนอ่านที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญอันดับที่ 1 คือหลักการ ทักษะการอ่านประกอบด้วยความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์ภายในการอ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการ การสอนอ่านข้อนี้ เป็นหลักการที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะการอ่าน ถ้าครูฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ อ่านเร็วขึ้น มีความสามารถในการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และมีวิจารณญาณในการอ่านแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการอ่านเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควร จะมีความก้าวหน้าในการอ่านถึงระดับนี้แล้ว

ส่วนหลักการ การสอนอ่านที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญน้อยที่สุดใน 10 หลักการ คือ การสอนอ่านครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจ

อาจเป็นเพราะว่า ในการสอนอ่านครูอาจจะไม่เน้นในหลักการข้อนี้ก็ได้ เพราะลักษณะการ
เรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันก็คำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลของนัก
เรียนอยู่แล้ว คือครูต้องมีจุดประสงค์และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ หลัง
จากสอนเสร็จ ครูต้องวัดกันว่า นักเรียนแต่ละคนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ถ้านักเรียน
คนใดยังไม่ผ่านจุดประสงค์ครูต้องสอนเพิ่มเติมให้ จนกระทั่งผ่านจุดประสงค์

2. กิจกรรมการสอนอ่านที่สนองต่อหลักการการสอนอ่านที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า
มีทั้งหมด 22 กิจกรรม บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของครูสอนอ่าน
บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมของนักเรียนโดยตรง และลักษณะของกิจกรรมมีหลายรูปแบบ บาง
กิจกรรมทำในชั้นโม่งเรียน บางกิจกรรมทำนอกชั้นโม่งเรียน และทำไว้ทั้งเป็นรายบุคคลและ
เป็นกลุ่มทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสนองต่อหลักการการสอนอ่านได้ครบถ้วนทั้ง 10 หลักการนั่นเอง

3. ในการประเมินความเข้าใจการอธิบายความหมายหลักการการสอนอ่านของครู
สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่ครูจะเข้าใจชัดเจนทั้ง 10 หลักการ ทั้ง
นี้อาจเป็นเพราะว่า ในหลักการการสอนอ่านแต่ละข้อจะมีศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการสอนอ่าน
ปรากฏอยู่ ถ้าอธิบายความหมายของศัพท์เฉพาะให้เป็นที่เข้าใจแล้ว ก็จะทำให้เข้าใจความ
หมายของหลักการการสอนอ่านในแต่ละข้อได้

4. ในการประเมินว่า กิจกรรมที่เสนอแนะในคู่มือ ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่
นั้น ปรากฏว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ คือ มีถึง 20 กิจกรรม ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะกิจกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่ครูที่สอนอ่านได้ปฏิบัติอยู่แล้ว เช่น การแสดงละคร การ
อภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ การวิจารณ์หนังสือ การเรียนแบบเป็นกลุ่ม เป็นต้น มีเพียง 2 กิจกรรม
ที่ครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ คือ กิจกรรมการแต่งหุ่น และโครงการส่งเสริมการอ่านภาค
ฤดูร้อน กิจกรรมการแต่งหุ่น ซึ่งครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้นั้นอาจเป็นเพราะ หลายสาเหตุ
เช่น ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการจัดการแสดงประการหนึ่ง และขาดบุคลากรที่จะจัดการแสดง
อีกประการหนึ่ง เพราะการแต่งหุ่นถ้าจะทำให้กันนั้นต้องอาศัยความสามารถในการแสดงเป็น
อย่างมาก ส่วนโครงการส่งเสริมการอ่านภาคฤดูร้อนที่ครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้นั้น อาจ
เป็นเพราะหลายสาเหตุ เช่น การขาดการสนับสนุนและให้กำลังใจจากฝ่ายบริหารที่จะส่งเสริม

ให้มีกิจกรรมนี้ขึ้น ห้องสมุดทางโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐานขาดหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี และที่สำคัญก็คือกิจกรรมนี้ต้องทำในช่วงปีภาคเรียนซึ่งเป็นช่วงที่ครูส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อน การริเริ่มและจัดทำโครงการนี้ต้องอาศัยครูที่มีอุดมการณ์ที่จะมุ่งพัฒนาในเรื่องการอ่านของนักเรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ครูควรนำหลักการ การสอนอ่านที่ปรากฏในคู่มือไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เปรียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับการสอนที่ครูใช้อยู่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ควรมีการศึกษา รวบรวมหลักการ การสอนอ่านที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในระดัประถมศึกษา และมีการสร้างคู่มือการสอนอ่านในระดับประถมศึกษา

עזרא שני

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพิพาณิช. การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา กรม
ศาสนา, 2516.
- เชื่อน เลือคำ. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง
วิธีแนะนำให้นักเรียนเรียน เรียนด้วยตนเองตามลำดับ วิธีแนะนำให้นักเรียนเรียน
ด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อย และวิธีสอนแบบเกม. ปรินซ์พาร์ค กศ.ค. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักสาเนา.
- ฉวีลักษณ์ บุญกาศจักษ์. แบบเรียนการอ่านและการพิจารณาหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2525.
- _____. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. คู่มือครูประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ, 2514.
- ธวัช พลังเทพินทร์. "คำบรรยายเรื่องความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาที่สื่อมวลชนต้อง
การ," เอกสารสันนาภาษาและการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬ
าลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ธากาศักดิ์ วชิรปรัชญพจน์. การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2528.
- บันลือ พดุษะวัน. อุปสรรคการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช, 2522.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. "การสอนเพื่อพัฒนาการอ่าน," วิทยาสาร. 26(33) : 33 - 34;
3 กรกฎาคม 2518.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ดวงศิการพิมพ์, 2523.
- ปฐม นิคมานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านแบบการรับรู้ และการสร้าง
ความคิดรวบยอดของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 7. ปรินซ์พาร์ค กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อักสาเนา.

สนิท กิ่งหวี. อ่านไทย วิชาภาษาไทย 211. มหาสารคาม : ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2526.

สุชุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัย
ครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2531.

สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์
2525.

สุจริก เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

สุชา จันทร์เอม. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจคำศัพท์ และความเข้าใจในการอ่าน
ของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2509. อักสาเนา.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา. พิษณุโลก : โครงการตำรา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524.

อัมพร สุขเกษม. การอ่านหนังสือ. มหาสารคาม : ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520.

อารี ยิ่งสกุล. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการ
เรียนภาษาไทยของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อักสาเนา.

อุทัย แก้วขาว. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบยอดและการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2513. อักสาเนา.

ประภัสสร นิยมธรรม. การสอนซ่อมเสริม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2525.

ประเพิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2528,

———. หลักการสอนภาษา. มปท. มปป.

เพียร ละลอกแก้ว. การใช้ภาษาไทย. มหาสารคาม : อภิชิตการพิมพ์, 2522.

บุญจวน อินทรคำแหง. การอ่านและพิจารณาหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2523.

วารินทร์ สายโอบเอื้อ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

วาทณี ผลบุญ. การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาทักษะทางภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2511. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2513. อักษรสำเนา.

วันา วิสเพ็ญ. การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : ภาค
วิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2525.

ศักดิ์ศรี ปาณากุล. การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2521.

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัย. รายงานการประชุมปฏิบัติการระดับชาติ ว่า
ด้วยการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.

สติกัย ชนะชัย. การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้ภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อักษรสำเนา.

สนน ครุฑเมือง. การสอนภาษาไทยระดับมัธยม. พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิมพ์โลก, 2523.

- Allus, Mark W. Developing Readers in Today's Elementary School.
Buston : Allyn and Bacon, 1982.
- Belt, Wellman L. "Child Development : Environment Factor," Encyclopedia of Educational Reserch. P. 512-514. New York : The Macmillan Company, 1956.
- Bond, Guy L. Teaching the Child to Read. New York : Macmillan, 1950.
- . Teaching the child to Read. 3rd ed. New York : Macmillan, 1960.
- . Teaching the child to Read. 4th ed. New York : Macmillan, 1966.
- Burn, Paul C. Teaching Reading in Today Elementary School. New York : Appletion-Century-Crafts, 1976.
- Burton, willam H. Reading in Child Development. New York : The Bobbs-Merrill Company, 1956.
- . Reading in Child Development. 5th ed. New York : The Bobbs-Merrill company , 1986.
- Bush, Clifford C. and Mildred H. Heber. Strategies for Reading in the Elementary School. London : Macmillan, 1970.
- Cushenbery, Donald C. Reading Improvement in the Elementary School. New York : Parker, 1969.
- . Reading Improvement Through diagnosis Remediation and Individualized Instruction. New York : Parker, 1977.
- Davidson, Jane L. "The Relationship Between Teacher' Questions and Pupils's Responses During a Directed Reading Acitivity and a Directed Reading-Thinking Activity" Dissertation Abstract International. 12:3473-A, June, 1956.
- Debor, John J. The Teaching of Reading. New York : Holt, 1970.
- Ferguson, Nicolas. "Some Aspecteds of Reading Process," English Language Teaching. 28:29-34; November, 1973.
- Gebrath, Jerry G. "Teaching Reading through Assumptions about Learning," Teaching English Forum. 3:80-83, July, 1968.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Megraw-Hill Book Company, 1976.
- Gray, Lillian. Teaching child to Read. 3re ed. New York : Ronald Press Company, 1964.

- Harris, Albert J. How to Teach Reading. New York : Longman, 1979.
- Harris, Larry A. Reading Instruction : Diagnostic Teaching in the Classroom. 2nd ed. New York : Macmillan, 1976.
- . Reading Instruction : Diagnostic Teaching in the Classroom. 4th ed. New York : Macmillan, 1986.
- Heilman, Auther W. Principles and Practice of Teaching Reading. 2nd ed. Ohio : Charles E Merrill, 1967.
- . Principles and Practice of Teaching Reading. 3rd ed. Ohio : Charles E Merrill, 1969.
- . Principles and Practice of Teaching Reading. 4th ed. Ohio : Charles E Merrill, 1972.
- Hildreth, Gertruite. Teaching Reading. New York : Holt Rinchart, 1968.
- . Teaching Reading. 2nd ed. New York : Holt Rinchart, 1975.
- Lee, Dorris M. Children and Language. California : Weds-Worth, 1979.
- Mecullough, constance M. The Improvement of Reading. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1961.
- Otto, Wayne. Corrective and Remedial Teaching. Boston Houghton, 1974.
- . How to teach Reading. California : Addison-Wesley Company, 1976.
- . How to teach Reading. 2nd ed. California : Addison-Wesley Company, 1979.
- Rauch, Betty and Allen Weintein. Readin for Significant. New York : McGraw-Hill, 1968.
- Schrimms, Asuoetn M. "A Comparative study of Selected Background Factor Related to Achievement of fifthe and six Grade students", Dissertation Abract. 24:3224-A, May, 1963.
- Seela, Chayaniyayodhin. A study of the Principles of Teaching the Language Arts and Their Implications for Teacher Education in Thailand. Doctor's Thesis. Bloomington : Indinna University, 1960, Photocopied.
- Smith, Richart J. Teaching child to Read. California : Addison-Wesley Publish Company, 1976.
- . Language and Thinking in the Elementary School. New York : Holt, Rinchart and Winton, 1970.

Spache, George D. Reading in the Elementary School. Boston : Allyn
and Bacon, 1979.

Sirota, Beverly S. "The Effect of a Planned Literature Program of Daily
Oral Reading by the Teacher on the Voluntary Reading of a Fifth-
Grade Children", Dissertation Abstracts International. 5:2520-
A, June, 1971.

Tinker, Miles A. Teaching Elementary Reading. 2nd ed. New York :
Appleton-Century, 1962.

ពាក្យស្នើសុំ

ภาคผนวก ก
หลักกาช การสอนอ่านทั้งหมคที่ร วมได้

หลักการการสอนอ่านที่ผู้วิจัยรวบรวมได้

1. บอนด์ (Bond. 1954 : 57) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

- 1.1 โปรแกรมการสอนอ่านต้องทำให้เด็กเรียนเกิดความพึงพอใจ
- 1.2 สถานการณ์การอ่านต้องกระตุ้นเร้า แต่ต้องปราศจากการบีบบังคับ
- 1.3 เมื่อไรก็ตามที่การสอนอ่านเริ่มต้น นักเรียนไม่ควรมีส่วนร่วมในการเล่น

ในการเรียนซ้ำแล้วซ้ำอีก

- 1.4 การสอนอ่านควรมุ่งสอนเป็นรายบุคคลให้แก่เด็กเรียน
- 1.5 การสอนอ่านควรคำนึงถึงข้อจำกัดและข้อเกินของเด็กเรียนแต่ละคน
- 1.6 การสอนอ่านควรให้นักเรียนก้าวหน้าในการเรียนเป็นขั้นๆ โดยถือความ

พร้อมในการเรียนเป็นสำคัญ

- 1.7 การสอนอ่านควรจัดเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ
- 1.8 กระบวนการในการเรียนรู้อ่านควรทำให้มีความหมายต่อเด็กเรียน
- 1.9 จุดมุ่งหมายในการการสอนควรสอดคล้องกับการอ่านในชีวิตจริงของเด็กเรียน
- 1.10 การสอนอ่านควรให้นักเรียนมีโอกาสทั้งอ่านร่วมกันและอ่านเป็นรายบุคคล
- 1.11 การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
- 1.12 ควรใช้วิธีการหลายๆอย่างในการพัฒนาความสนใจในการอ่านของเด็ก

เรียน

- 1.13 ครูควรใช้วิธีการสอนหลายๆวิธีและควรส่งเสริมความคิดริเริ่มของเด็ก

เรียน

- 1.14 การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้แก่เด็กเรียน
- 1.15 หนังสือที่ใช้สอนอ่านควรมีมากมายเพียงพอ และควรได้รับการคัดเลือก

อย่างละเอียด

- 1.16 หนังสือที่ใช้สอนอ่านควรมีหลายประเภท
- 1.17 การสอนอ่านควรเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ

1.18 การสอนอ่านควรพัฒนาความสามารถในการอ่าน ควบคู่ไปกับพัฒนาความรู้ทางการศึกษากันอื่นๆ

1.19 การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.20 ควรให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

2. แม็กกิน (McKim, 1957 : 17) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

2.1 ปัญหาการอ่านที่พบในชั้นเรียน จะเป็นตัวกำหนดสิ่งที่ครูจะเน้นในการสอน

2.2 หนังสือที่ให้นักเรียนอ่านในชั้นเรียน ควรสนับสนุนจุดมุ่งหมายของการสอน

2.3 กิจกรรมการอ่านทุกอย่างควรวางแผนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านกันต่างๆ

2.4 การสอนอ่านควรใช้กิจกรรมการอ่านหลายๆอย่าง

2.5 หนังสือที่ครูสอนอ่านควรเลือก เพื่อให้นักเรียนเห็นปัญหาในการอ่าน

หลายๆลักษณะ

2.6 การหยั่งรู้ของครูเกี่ยวกับธรรมชาติของทักษะการอ่านจะเป็นแนวทางในการเลือกประสบการณ์ในการอ่านให้แก่ักเรียน

2.7 การฝึกทักษะการอ่านให้แก่ักเรียน ต้องวางแผนอย่างดี จนทำให้นักเรียนเกิดความค้องการฝึกซ้ำอีก

2.8 การสอนและการฝึกทักษะ ควรวางแผนโดยเริ่มจากความรู้ ความสามารถเดิมที่นักเรียนมีอยู่

2.9 การสอนและการฝึกทักษะ ควรวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2.10 การสอนและการฝึกทักษะ ควรวางแผนสอนอย่างมีลำดับ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน

2.11 นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกทักษะการอ่านบางอย่าง

2.12 กลุ่มของนักเรียนที่แบ่งไว้เพื่อการสอนอ่าน ควรมีการยืดหยุ่น

2.13 ควรให้อาสาสมัครนักเรียนทำกิจกรรมการอ่านเป็นรายบุคคล

2.14 ควรใช้การบันทึกผลการเรียนภายในชั้นเรียน เพื่อสนองความต้องการในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

2.15 ครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นต่างๆ ควรร่วมมือกันในการวางแผนการสอนอ่าน

3. บอนด์ (Bond. 1960 : 65) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

3.1 ในการเรียนอ่านนักเรียนไม่ควรมีประสบการณ์ในการเรียนล้มเหลวซ้ำแล้วซ้ำอีก

3.2 โปรแกรมการสอนอ่านควรกระตุ้นเร้า แต่ไม่บีบบังคับจนเกินควร

3.3 วิธีสอนของครูควรปรับให้เข้ากับความต้องการและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

3.4 การสอนอ่านควรจัดลำดับสิ่งที่สอนอย่างต่อเนื่อง

3.5 ในการสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.6 นักเรียนควรได้ทราบจุดหมายในการอ่าน ก่อนที่จะอ่าน

3.7 การสอนอ่านควรสนับสนุนทั้งการอ่านร่วมกันและการอ่านเป็นรายบุคคล

3.8 การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้กับนักเรียน

3.9 การสอนอ่านควรเป็นการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.10 หนังสือที่ใช้สอนอ่านควรมีหลายประเภท มีจำนวนมากเพียงพอ และคัดเลือกอย่างละเอียด

3.11 โปรแกรมการสอนอ่าน และความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ควรรายงานให้นักเรียนทราบ

4. เฮล์แมน (Heilman.1967 : 4) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ดังนี้

4.1 การเรียนอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและไวต่อการบีบบังคับต่างๆ

4.2 การเรียนอ่านเป็นกระบวนการเฉพาะบุคคล

4.3 ความแตกต่างของนักเรียนต้องพิจารณาเป็นอันดับแรกในการสอนอ่าน

4.4 การสอนอ่านควรจัดการสอนให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน
อย่างเป็นระบบ

4.5 การสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวินิจฉัยข้อบกพร่องและความต้องการ
การของนักเรียนแต่ละคน

4.6 การวินิจฉัยผลการเรียนของนักเรียนต้องนำมาใช้ในการวางแผนการสอน
มีฉะนั้นจะไร้ประโยชน์

4.7 ครูไม่ควรคาดหวังหรือบังคับให้นักเรียนอ่านหนังสือซึ่งเขาไม่สามารถ
อ่านได้ในขณะนั้น

4.8 การอ่านเป็นกระบวนการรับหรือเก็บความหมายจากตัวอักษร

4.9 เทคนิค การฝึกฝน การดำเนินการบางอย่างอาจใช้ได้ผลกับนักเรียน
บางคน แต่ไม่ใช้กับนักเรียนทั้งหมด

4.10 การเรียนอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการพัฒนา
ซึ่งอาจกินเวลาหลายปี

4.11 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่านควรครอบคลุมไปถึงการ
สอนอ่านในทุกระดับชั้น

4.12 กระบวนการเรียนอ่านในระยะเริ่มแรกครูควรฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีบอก
ความหมายของสิ่งที่เขารู้จักแต่ไม่ทราบเมื่อสิ่งนั้นปรากฏให้เห็นเป็นตัวอักษร

4.13 ถ้านักเรียนมีปัญหาทางคำอ่านรบกวนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ครูก็ไม่
ควรให้นักเรียนเรียนในขณะนั้น

4.14 ควรเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข

5. คาสเซนเบอร์รี่ (Cushenbery. 1969 : 3) ให้หลักการการสอนอ่านไว้
ดังนี้

5.1 การสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความต้องการของนักเรียนแต่ละคน
เป็นพื้นฐาน

5.2 การสอนอ่านที่ถือการวิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดในทักษะการอ่าน

5.3 ครูต้องใช้การสอนหลายวิธีเพื่อให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละคน

5.4 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่าน ต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนอ่านในทุกระดับชั้น

5.5 โปรแกรมการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาควรมุ่งป้องกันปัญหาในการอ่านมากกว่าการแก้ไข

6. กิบรู (Deboer. 1970 : 110) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

6.1 การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างนักเรียนภายในชั้น

6.2 ครูต้องพยายามค้นหาความต้องการและศักยภาพในการเรียนของนักเรียน และพยายามจัดการสอนให้สนองต่อความแตกต่างของนักเรียนตามที่ค้นพบ

6.3 การสอนอ่านควรเริ่มจากระดับความรู้ความสามารถเดิมของนักเรียน ไม่ใช่เริ่มสอนโดยถือตามอายุ ระดับชั้น หรือเป้าหมายตามหลักสูตร

6.4 หนังสือที่ใช้สอนอ่านควรมีความน่าสนใจในหลายๆลักษณะและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน

6.5 ควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนอ่าน พยายามกระตุ้นความสนใจในสิ่งที่จะเรียน และพยายามรักษาความสนใจในการเรียนของนักเรียนเอาไว้

6.6 ผลจากการประเมินผลการสอนอ่านต้องนำไปใช้ในการพิจารณาว่า การสอนได้บรรลุเพียงใด และพยายามค้นหาข้อบกพร่องในการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

7. ลี (Lee. 1976 : 246) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

7.1 การอ่านเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความคิดที่ปรากฏในข้อเขียน

7.2 ต้องพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กเรียนในฐานะผู้อ่าน

7.3 นักเรียนจะเรียนรู้วิธีการอ่านได้โดยการบอกเล่า การมองเห็นตัวอักษร และการได้ยินเสียงอ่าน

7.4 ครูจะต้องทำให้เด็กเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เขียนภาษาพูด ตัวอักษร และการอ่านออกเสียง

7.5 ถ้าบทเรียนมีความหมายต่อเด็กเรียน เด็กเรียนจะมีความกระตือรือร้นใน

การเรียนมากยิ่งขึ้น

7.6 นักเรียนเรียนอ่านโดยการอ่าน

7.7 เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว การอธิบาย การแนะนำ หรือการสอนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสับสนยิ่งกว่าเป็นการช่วยเหลือ

7.8 พัฒนาการและประสบการณ์ในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะ
ตน

7.9 นักเรียนอาจมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน แต่อาจเขียนสิ่งที่เขาเข้าใจในการอ่านออกมาได้หรือไม่ก็ได้

7.10 เมื่อสิ่งที่อ่านมีความสำคัญสำหรับนักเรียน นักเรียนจะเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

8. แฮร์ริส (Harria. 1979 : 141) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

8.1 การเรียนการอ่านควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน

8.2 ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ

8.3 โปรแกรมการสอนอ่านต้องสมดุลและมีกิจกรรมหลายๆอย่าง

8.4 การสอนอ่านต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

8.5 ควรให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษแก่นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป

8.6 แผนการสอนอ่านควรวางเอาไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

9. แฮร์ริส (Harria. 1986 : 511) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

9.1 การประเมินระดับเชาวน์ปัญญา การรับรู้ และความสามารถในการอ่านของนักเรียนตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของการสอนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

9.2 กฎเกณฑ์การสอนอ่านควรสนองความแตกต่างของนักเรียน

9.3 โปรแกรมการสอนอ่านควรเน้นที่จะพัฒนากระบวนการทางความคิดระดับ

สูงให้แก่ผู้เรียน

9.4 โปรแกรมการสอนอ่านควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน

10. ทีลา จายะนิยะโยจิน (Seela. 1960 : 65) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

10.1 การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ การจำ การตีความ และปฏิกิริยาของผู้อ่านโดยอาศัยประสบการณ์เดิม

10.2 การอ่านใช้ประโยชน์ได้หลายทางคือ เพื่อรับข่าวสาร เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อสนองความต้องการของแต่ละคน และเพื่อพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งทางก้นคุณทรีย์

10.3 สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสอนอ่านคือการยอมรับและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

10.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ได้แก่ ปัจจัยทางกาย ทางจิตวิทยา และทางประสบการณ์

10.5 ทักษะในการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์งานในการอ่าน

10.6 คำศัพท์ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับการอ่าน ไม่ว่าระดับใด

10.7 คำศัพท์เกี่ยวกับการอ่านนี้ จะพัฒนาได้โดยการเข้าใจและจดจำความหมายของคำ

10.8 การประเมินผลการอ่านต้องพิจารณาถึง สมรรถภาพ ประสิทธิภาพ รสนิยมและความสนใจ ตลอดจนผลของการนั้นๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะ

10.9 โครงการสำหรับการสอนอ่านนั้น ต้องกำหนดจุดหมายปลายทางไว้ให้แน่นอน ต้องให้สัมพันธ์กับทักษะทางภาษากันอื่นๆ ทั้งต้องให้ความสนใจต่อเนื่อง และฝึกหัดเพียงพอต่อการสนองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

11. ประเทิน มหาพันธ์ (ม.ป.ป. : ๘๘) ให้หลักการการสอนอ่านไว้ ดังนี้

11.1 ขบวนการในการเห็นภาพของการอ่านคือ สายตาจะรับเอาภาพของกลุ่มคำที่มองเห็นในช่วงเวลาหนึ่งเอาไว้

11.2 คำศัพท์ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับการอ่าน ไม่ว่าจะกับใคร

11.3 คำศัพท์เกี่ยวกับการอ่านนี้ จะพัฒนาได้โดยการเข้าใจและจดจำความหมายของคำ

11.4 การอ่านมีคุณค่าหลายประการ เช่น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความบันเทิง เพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ตลอดจนสร้างความรู้สึกล้านสุนทรีย์

11.5 ปัจจัยสำคัญที่มีต่อการอ่าน ได้แก่ ปัจจัยทางกาย ทางจิตวิทยา และทางประสบการณ์

11.6 การอ่านคือ กระบวนการแห่งความเข้าใจ การจดจำ การตีความหมาย การแสดงออกโดยใช้ประสบการณ์เดิม

11.7 ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสำคัญต่อการอ่านเป็นอย่างมาก

11.8 การประเมินผลการอ่านนั้น ต้องคำนึงถึง สมรรถภาพ ประสิทธิภาพ รสนิยมและความสนใจ ตลอดจนผลของการอ่านนั้นๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงบุคคลิกภาพ

11.9 ทักษะการอ่านนั้น ประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่านและวิจารณ์ภายในการอ่าน

11.10 โครงการสำหรับสอนอ่านนั้น ต้องกำหนดจุดหมายปลายทางไว้ให้แน่นอน ต้องให้สัมพันธ์กับภาษาแขนงอื่นๆ ทั้งต้องให้มีความต่อเนื่องกัน ที่สำคัญคือต้องให้ยืดหยุ่นได้อย่างเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ภาคผนวก ข

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสำคัญของหลักการการสอนอ่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสำคัญของหลักการการสอนอ่าน

1. ผู้สร้างหลักสูตร หนังสือแบบเรียนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา และคู่มือสอนทักษะ โดยเฉพาะทักษะการอ่าน 5 คน ได้แก่
 - 1.1 ศจ.กร.แมนมาศ ชวลิต
 - 1.2 ศจ.กร.ฐะปะนีย์ นาครทรรพ
 - 1.3 อ.เสริม พงศ์ทอง
 - 1.4 อ.บุญชื่น ทองอยู่
 - 1.5 อ.บุพา สังศิริ
2. ผู้แต่งหนังสือเกี่ยวกับการสอนอ่าน 3 คน ได้แก่
 - 2.1 ศจ.กร.ก้อ สวัสดิพานิช
 - 2.2 ศจ.กร.ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์
 - 2.3 ผศ.โกชัย สาริกบุตร
3. ผู้สอนการสอนอ่านและควบคุมงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านในมหาวิทยาลัย 6 คน ได้แก่
 - 3.1 กร.มาลี วิไลสุข
 - 3.2 กร.ประเทิน มหาจันทร์
 - 3.3 กร.ศิริรัตน์ นิละคุปต์
 - 3.4 กร.ณอมวงศ์ ล้ายคอมรรคผล
 - 3.5 รศ.วิพุธ โสภวงศ์
 - 3.6 รศ.สมบัติ มหารส
4. ศึกษานิเทศก์ที่นิเทศการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาจากเขตการศึกษาต่างๆ 6 คน ได้แก่
 - 4.1 ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 1 นครปฐม
 - 4.2 ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 ราชบุรี

- 4.3 ศึกษาพื้นที่เขตการศึกษา 7 พิษณุโลก
- 4.4 ศึกษาพื้นที่เขตการศึกษา 8 เชียงใหม่
- 4.5 ศึกษาพื้นที่เขตการศึกษา 9 อุตร
- 4.6 ศึกษาพื้นที่เขตการศึกษา 10 อุบลราชธานี

ภาคผนวก ค

- แบบสอบถามประเมินค่าหลักการการสอนอ่าน
- แบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน

แบบตรวจสอบรายการหลักการการสอนอ่าน

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบรายการนี้จะมีหลักการการสอนอ่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญและผู้แต่งตำราเกี่ยวกับวิธีการสอนอ่านของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ได้สร้างหลักการเหล่านี้ขึ้น ข้าพเจ้าได้รวบรวมและคัดเลือกหลักการการสอนอ่านไว้ 14 หลักการ เพื่อที่จะนำมาจัดลำดับความสำคัญ จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดในหลักการแต่ละข้อจะมีระดับความสำคัญให้ท่านเลือกอยู่ 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญ สำคัญน้อย และไม่สำคัญเลย ถ้าท่านวินิจฉัยเห็นว่าหลักการการสอนอ่านแต่ละข้อ มีความสำคัญอยู่ในระดับใด ก็ให้ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องนั้นๆ เช่น หลักการการสอนอ่านที่ว่า ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก หลักการการสอนอ่านข้อนี้ ท่านวินิจฉัยเห็นว่า มีความสำคัญอย่างมากที่ครูจะต้องถือปฏิบัติตาม แต่ในหลักการการสอนอ่านที่ว่า การสอนอ่านควรสร้างเจกคติที่ดีต่อการอ่าน ท่านวินิจฉัยแล้วเห็นว่าหลักการข้อนี้มีความสำคัญน้อยในการสอนอ่าน การทำเครื่องหมาย (✓) ลงในแบบตรวจสอบรายการจะได้อีกดังนี้

<u>หลักการ</u>	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
1. ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก	✓				
2. การสอนอ่านควรสร้างเจกคติที่ดีต่อการอ่าน				✓	

รายการตรวจสอบหลักการการสอนอ่าน

หลักการ	สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
1. ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียนเป็นอันดับแรก 2. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน 3. ความพร้อมในการอ่าน ต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการสอนอ่านทุกครั้ง 4. การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพัง ให้แก่นักเรียน 5. แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน 6. ทักษะการอ่านประกอบด้วย ความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และการมีวิจารณญาณ ในการอ่าน 7. การอ่านควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิชาต่างๆ 8. การอ่านและทักษะทางภาษากันอื่นๆ มีความสำคัญ ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด 9. ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มีระดับ ความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป 10. การสอนอ่านควรให้นักเรียนมีโอกาสทั้งอ่านร่วมกัน และอ่านเป็นรายบุคคล 11. การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ					

หลักการ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญเลย
12. การเรียนอ่านเป็นขบวนการที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาซึ่งอาจกินเวลาหลายปี 13. ทักษะการอ่านเฉพาะท้องถิ่นให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ 14. หนังสือและสิ่งตีพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่าน ควรได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียดและมีจำนวนมากเพียงพอ					

ความหมายของศัพท์ที่ปรากฏในหลักการ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึง ลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนซึ่งส่งผลต่อการที่ทำให้ ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ แยกต่างกันตามพื้นฐาน ประสบการณ์ ความสามารถทางสมอง ลักษณะทางอารมณ์และสังคม เจตคติและความสนใจ ค่านิยมทัศนคติ

เจตคติต่อการอ่าน หมายถึง ความรู้สึกท่าทีของบุคคลที่มีต่อการอ่าน อาจจะเป็นความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบ และมีผลทำให้ตัวบุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อการอ่าน ตามความรู้สึกดังกล่าว

ความพร้อมในการอ่าน หมายถึง การที่จะสามารถสอนให้นักเรียนอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ ในขณะนั้น นักเรียนได้รับการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะอ่านไว้แล้ว ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ รับรู้เรื่องราวที่อ่านได้ตรงตามเจตนาหรือความประสงค์ของผู้เขียน

นิสัยการอ่านตามลำพัง หมายถึง การอ่านที่นักเรียนสามารถกระทำได้ตามลำพัง โดยปราศจากความช่วยเหลือของครู ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมเช่นนี้นักเรียนกระทำจนเป็นนิสัย

ขยายความสนใจในการอ่าน หมายถึง การทำให้นักเรียนอ่านอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์หลายชนิดหลายประเภทขึ้น

ทักษะทางภาษา หมายถึง ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ความเร็ว หมายถึง อัตราความเร็วในการอ่าน โดยปรกติวัดโดยนับจำนวนคำที่อ่านได้ในหนึ่งหรือสองนาที พร้อมทั้งมีความเข้าใจในการอ่านด้วย

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะแปลความ ตีความและขยายความเรื่องราวที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะมองเห็นการวางโครงการเรื่องในการเขียน มองเห็นความเกี่ยวข้องระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง มองเห็นการจัดลำดับความคิดในการอ่านว่า... สมเหตุสมผลหรือไม่ สามารถค้นคว้าหาข้อมูลจากหลายๆแหล่งและสามารถตั้งข้อสรุป

วิจารณ์ในการอ่าน หมายถึง การตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อเนื้อหาหรือเรื่องที่อ่าน
ในด้านความเชื่อถือ ความงาม คุณค่า ประโยชน์ โดยอาศัยเกณฑ์ทางอย่าง

ทักษะการอ่านเฉพาะ หมายถึง ทักษะเฉพาะที่มีความจำเป็นในการอ่านหนังสือในสาขา
วิชาต่างๆ เช่น การอ่านแผนที่ การอ่านกราฟ ความเข้าใจศัพท์เฉพาะวิชา เป็นต้น

ความเป็นไปไ้ในการปฏิบัติกิจกรรม ที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน 2. การเลือกหนังสือ 3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว 4. การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ 5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน 6. การฝึกวิจารณ์ภายในการอ่าน 7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ 8. การเรียนเป็นกลุ่ม 9. การอ่านเป็นรายบุคคล 10. การประเมินผลการเรียนอ่าน 11. การแสดงละคร 12. การแสดงหุ่น 13. การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ 14. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ 15. การแนะนำหนังสือ 16. การวิจารณ์หนังสือ 17. การสร้างมุมอ่านหนังสือ 18. การอ่านอย่างอิสระ 19. การเล่นเกมและทายปัญหา 20. การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด			

ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามกิจกรรม ที่เสนอแนะในคู่มือ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้	หมายเหตุ
21. โครงการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อน 22. การสอนซ่อมเสริม			

ภาคผนวก ง

คู่มือการ สอนอ่านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักสูตร การ สอนอ่าน

คู่มือการ'สอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลัก'การ'การ'สอนอ่าน

โดย

เรืองจิต หนูแก้ว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปีการศึกษา 2532

คำนำ

หนังสือคู่มือการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักการการสอนอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้อาศัยหลักการการสอนอ่าน ซึ่งนำมาจากหลักการการสอนอ่านของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เนื้อหาในคู่มือแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกว่าด้วย ความหมายและความสำคัญของหลักการการสอนอ่าน และตอนที่สอง เป็นข้อเสนอแนะในการ จักกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดผลสนองต่อหลักการการสอนอ่าน

หลักการการสอนอ่านที่ผู้วิจัยใช้เป็นหลักในการสร้างคู่มือ มีทั้งหมด 10 หลักการ ซึ่งหลักการเหล่านี้ผู้วิจัยได้ให้บุุตรงคุณวุฒิศึกษานการสอนอ่านคัดเลือกจากหลักการทั้งหมด 14 หลักการ จึงอาจถือได้ว่า หลักการการสอนอ่านทั้ง 10 หลักการนี้ล้วนมีความสำคัญต่อการ สอนอ่านทั้งสิ้น นอกจากนั้นในคู่มือได้ลำดับความสำคัญของหลักการทั้ง 10 หลักการไว้ด้วย เพื่อที่ครูที่จะนำไปใช้จะได้รู้ว่า หลักการข้อใดมีความสำคัญมากที่สุด หรือจำเป็นมากที่สุด สำหรับการสอนอ่าน และหลักการข้อใดมีความสำคัญรองลงไป จนถึงอันดับที่ 10

ผู้วิจัยคิดว่า คู่มือการสอนอ่านเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์สำหรับครูที่มีหน้าที่ความ รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนอ่าน และผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย

เรึงจิต หนูแก้ว

2 มีนาคม 2533

คำชี้แจง

80

ตอนที่ 1 ความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน

83

หลักการที่ 1

84

หลักการที่ 2

86

หลักการที่ 3

86

หลักการที่ 4

87

หลักการที่ 5

88

หลักการที่ 6

88

หลักการที่ 7

89

หลักการที่ 8

90

หลักการที่ 9

90

หลักการที่ 10

91

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองต่อหลักการ

93

2.1 การสร้างความพร้อมในการอ่าน

98

2.2 การเลือกหนังสือ

102

2.3 การฝึกทักษะการอ่านเร็ว

104

2.4 การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

106

2.5 การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากกล่าวนอ่าน

108

2.6 การฝึกวิจารณ์งานในการอ่าน

109

2.7 การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ

111

2.8 การเรียนเป็นกลุ่ม

112

2.9 การอ่านเป็นรายบุคคล

114

2.10 การประเมินผล การเรียนอ่าน

116

หน้า

2.11	การแต่งละคร	118
2.12	การแต่งหุ่น	119
2.13	การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ	120
2.14	การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ	122
2.15	การแนะนำหนังสือ	123
2.16	การวิจารณ์หนังสือ	124
2.17	การสร้างมุมอ่านหนังสือ	125
2.18	การอ่านอย่างอิสระ	126
2.19	การเล่นเกะและทายปัญหาในหนังสือ	128
2.20	การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด	129
2.21	โครงการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อน	130
2.22	การสอนซ่อมเสริม	131

คำชี้แจง

หลักการ การสอนอ่านเป็นกฎหรือหลักที่ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกาสอนอ่านทั้งชั้นโดย
ใช้ความรู้จากวิชาต่างๆมาช่วยสร้างหลักการ เช่น ความรู้จากจิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยา
การศึกษา การวางแผนหลักสูตร จากผล การวิจัย จากกาสังเกตและประสบการณ์ ฉะนั้น
จึงสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติการสอนหรือเป็นหลักที่ครูสอนอ่านควรยึดถือ

หลักการ การสอนอ่าน อาจแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ หลักการ การสอนอ่านทั่วไป
(general principles) และหลักการ การสอนอ่านเฉพาะ (specific princi-
ples) ซึ่งจะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถือเป็นหลักการ การสอนอ่านปลีกย่อยของหลัก
กา การสอนอ่านทั่วไป เช่น หลักการ การสอนซ่อมเสริม หลักการ การสอนทักษะการศึกษา
ค้นคว้า หลักการวินิจฉัยความบกพร่องในการ เรียบอ่านของนักเรียน

ในคู่มือการ สอนอ่านเล่มนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเฉพาะหลักการ การ สอนอ่านทั่วไป
เท่านั้น เหตุที่ผู้วิจัยเป็นครูสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาค้นคว้าจึงเน้นไป
ที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ในเรื่องความพร้อมในการอ่าน การสอนอ่านต้องคำนึง
ถึงความพร้อมในการอ่านของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา
แต่แนวปฏิบัติของครู เพื่อสนองความพร้อมในการอ่านของนักเรียนทั้งสองระดับจะไม่เหมือน
กัน ผู้วิจัยก็ได้กล่าวไว้เฉพาะแนวปฏิบัติสำหรับครูในระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น หรือในเรื่อง
ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้วิจัยได้เสนอแนะกิจกรรมการอ่านเป็นรายบุคคลไว้ เพราะ
กิจกรรมนี้อาจไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

หลักการ การสอนอ่านที่ผู้วิจัย รวบรวมและคัดเลือกโดยคัดทอนหลักการที่ซ้ำซ้อน
กันออก ให้อยู่ทั้งหมด 14 หลักการ คือ

1. ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
เป็นอันดับแรก
2. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
3. ความพร้อมในการอ่าน ต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสอน

ทุกระดับ

4. การสอนอ่านควรสร้างนิสัยการอ่านตามลำพังให้แก่นักเรียน
5. แผนการสอนอ่านควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน
6. ทักษะการอ่านประกอบด้วยความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์งานในการอ่าน
7. การอ่านควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนในวิชาต่างๆ
8. การอ่านและทักษะทางภาษากันอื่นๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด

จิต

9. การสอนอ่านควรให้นักเรียนมีโอกาสทั้งอ่านร่วมกันและอ่านเป็นราย

บุคคล

10. ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษแก่นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป

11. การสอนอ่านควรเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
12. การเรียนอ่านเป็นขบวนการที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาซึ่งอาจกินเวลา

หลายปี

13. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ
14. หนังสือสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่าน ควรได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียด

และมีจำนวนมากเพียงพอ

ผู้วิจัยได้นำหลักการ การสอนอ่านทั้ง 14 หลักการ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่าน จำนวน 20 คน จดลำดับความสำคัญ เพื่อตัดสินว่าหลักการ การสอนอ่านข้อใดมีความสำคัญมากที่สุด ไปจนถึงหลักการที่สำคัญน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้นำหลักการที่จัดลำดับความสำคัญแล้ว จากลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 10 มาเป็นหลักในการสร้างคู่มือการสอนอ่าน ซึ่งอาจถือได้ว่า หลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสอนอ่าน ครูผู้สอนควรปฏิบัติตามหรือการสอนนั้นจะขาดเสียไม่ได้ หลักการทั้ง 10 หลักการได้แก่

1. ทักษะการอ่านประกอบด้วยความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่ง

ที่ได้จากภาษาอ่าน และวิจารณ์ในการอ่าน

2. การอ่านและทักษะทางภาษาคำนอื่นๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่าง

ใกล้ชิด

3. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
4. ความพร้อมในการอ่าน ต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสอน

ทุกระดับ

5. การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
6. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ
7. หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่าน ควรได้รับการคัดเลือกอย่าง

ละเอียดและมีจำนวนมากเพียงพอ

8. แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน
9. ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ แก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป

การอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป

10. การสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็น

อันพิเศษ

ตอนที่ 1

ความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน

ความหมายและความสำคัญของหลักการ การสอนอ่าน จะอธิบายตามลำดับความสำคัญของหลักการ การสอนอ่านแต่ละข้อ ดังนี้

1. ทักษะการอ่านประกอบด้วยความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์จากการอ่าน

2. การอ่านและทักษะทางภาษาคำอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด

3. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

4. ความพร้อมในการอ่าน ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสอน

ทุกะชัย

5. การสอนอ่านควรจะเตรียมการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ

6. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ

7. หนังสือและสิ่งตีพิมพ์ที่ใช้ในการสอนอ่านควร ได้รับการ คัดเลือกอย่างละเอียด

และมีจำนวนมากพอ

8. แผนการสอนควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่าน

9. ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานหรือเกณฑ์ทั่วไป

10. ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็น

อันชัย แร ก

1. ทักษะการอ่านประกอบด้วยความเร็ว ความเข้าใจ การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน และวิจารณ์งานในการอ่าน

ความหมายของหลักการ

ความเร็ว หมายถึง อัตราความเร็วในการอ่าน วัดจากราคาที่สามารถอ่านได้ในหนึ่งหรือสองนาทีพร้อมทั้งมีความเข้าใจในการอ่านด้วย (Good. 1976 : 517)

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสิ่งที่อ่านได้ครบถ้วน ทั้งแยกแยะได้ว่า ใจความใดเป็นใจความสำคัญ ใจความใดเป็นใจความรอง สามารถเข้าใจและเข้าถึงความตั้งใจ อารมณ์ และทัศนคติของผู้เขียน ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือ

การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะมองเห็นการวางโครงเรื่องในการเขียน มองเห็นความเกี่ยวโยงระหว่างความนึกหลักกับความนึกรอง มองเห็นว่ามีการจัดลำดับความนึกในสิ่งให้อ่านสมเหตุสมผลหรือไม่ สามารถค้นหาอ่านจากข้อมูลหลายๆแหล่ง และสามารถทั้งข้อสรุปได้ (Dechant. 1970 : 423)

พฤติกรรมหนึ่งแสดงว่ามีความสามารถในการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน สามารถกระทำได้หลายทาง คือ

ก. การสรุป หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเก็บข้อเท็จจริงที่สำคัญและใจความสำคัญในลักษณะสรุปสั้นๆได้

ข. การทำโครงเรื่อง หมายถึง การจัดเรียบเรียงความรู้ ความนึกที่ได้จากการอ่าน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวโยงระหว่างความนึกหลักกับความนึกรอง ซึ่งอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้อักษรหรือตัวเลขแยกแยะใจความสำคัญและใจความรอง การแยกหัวข้อหรือรายการสำคัญๆออกมาเป็นข้อๆ

ค. การขีดเส้นใต้คำ วลี หรือข้อความที่มีความสำคัญ

ง. การบันทึกย่อ หมายถึง การเก็บใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านมาเรียบเรียงโดยใช้คำพูดของนักเรียนเอง

วิจารณ์งานในการอ่าน หมายถึง การตอบสนองของผู้อ่านต่อเนื้อหา หรือเรื่องให้อ่านในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความงาม คุณค่า ประโยชน์ โดยอาศัยเกณฑ์บางอย่าง

ความสำคัญของหลักการ

ความเร็วในการอ่านและความเข้าใจในการอ่าน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผู้รู้ได้ให้ความสำคัญของอัตราเร็วในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านมาก ในเรื่องอัตราเร็วในการอ่านนั้นเชื่อว่า ผู้ที่สามารถอ่านได้เร็ว จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายกว่าอ่านช้าๆ เพราะเป็นการรวบรวมความคิด และปะติดปะต่อเรื่องราวที่อ่านอย่างรวดเร็ว ไม่หยุดชะงักการอ่านเพราะไม่รู้ศัพท์ เกิดความมั่นใจว่าสามารถอ่านได้ เกิดแรงผลักดันในการอ่าน และแยกสิ่งที่ไม่ต้องการจะศึกษาได้

(Ferguson. 1973 : 29-34)

ความเข้าใจในการอ่านก็มีความสำคัญ เพราะความเข้าใจเป็นจุดหมายสูงสุดของการอ่าน (Schonell. 1961 : 155) ถ้าผู้อ่านสามารถสะกดคำที่เป็นตัวอักษรออกมาเป็นคำพูดได้อย่างถูกต้องเท่านั้น ยังไม่ถือเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ จุดประสงค์หลักของการสอนอ่าน คือให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องตรงกับความประสงค์ของผู้เขียน (ประเทิน มหาพันธ์. 2528 : 200)

การเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน เป็นทักษะการอ่านที่จำเป็นต่อการอ่านหนังสือในวิชาต่างๆ เพราะในเอกสารตำราต่างๆ จะมีลักษณะการจัดเรียบเรียงเนื้อหาไม่เหมือนกัน (Dechant. 1970 : 423) ทักษะนี้จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักการวางโครงเรื่องของผู้เขียน มองเห็นความเกี่ยวโยงระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง การจัดลำดับความคิดของผู้เขียน และสามารถตั้งข้อสรุปได้

การมีวิจารณญาณในการอ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่อ่านสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Dechant. 1970 : 423) ทำให้เข้าใจทุกแง่มุม แยกแยะได้ว่า สิ่งใดจริงสิ่งใดเท็จ ข้อใดเป็นข้อใดถูก ถ้ามีข้อสงสัยควรหาข้ออย่างไร หากเป็นความคิดก็เป็นความคิดที่เลื่อนลอยหรือมีเหตุผล มีสิ่งใดที่พอจะเชื่อถือได้ หรือเป็นเพียงคำโฆษณาชวนเชื่อ (เพียร ละลอกแก้ว. 2522 : 89) การใช้วิจารณญาณในการอ่านจึงเป็นการฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดขณะอ่าน

2. การอ่านและทักษะทางภาษาคำอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร

ความหมายของหลักการ

ทักษะทางภาษา หมายถึง ทักษะในการรับสารและส่งสารระหว่างมนุษย์ ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน

ความสำคัญของหลักการ

ทักษะทางภาษาสัมพันธ์กันอยู่เองแล้วตามธรรมชาติ มนุษย์ต้องใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นการที่บุคคลจะใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับการฝึกเชิงทักษะสัมพันธ์ (สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย์. 2525 : 71) การสอนทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันจึงเป็นการพัฒนาความสามารถทางภาษาให้แก่ผู้เรียนให้งอกงามไปพร้อมๆกันทุกด้าน และยังเป็นการปลูกฝังคุณสมบัติของนักภาษาให้แก่ผู้เรียนด้วย คือ เป็นผู้ที่ใช้ภาษาอ่าน การเขียน การฟัง เพื่อสะสมความรู้ต่างๆเข้ามาเป็นสมบัติของตนเอง (ววิธ พลึงเพินทร์. 2524 : 106)

3. การสอนอ่านควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

ความหมายของหลักการ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบ และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามความรู้สึกดังกล่าว (วารินทร์ สายใยเอื้อ. 2522 : 125)

ความสำคัญของหลักการ

เมื่อเจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคน (วารินทร์ สายใยเอื้อ. 2522 : 126) ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านย่อมจะมองเห็นว่าการเรียนอ่านเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และจะเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านด้วยความเข้าใจ ให้ความร่วมมือสนับสนุน และมีความก้าวหน้าในการเรียนเป็นอย่างดี

คือ แต่ในทางตรงข้าม ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน นักเรียนย่อมจะไม่สนใจในการเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน บ้างถ้าเจตคติในทางลบสะสมเพิ่มขึ้นจนเป็นความรู้สึกที่ฝังลึก ก็จะเป็นการยากที่จะแก้ไข นักเรียนจะไม่ชอบการอ่าน เกิดความเบื่อหน่าย หรือปฏิเสธการเรียน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน มีความล้มเหลวในการเรียนโดยสิ้นเชิง

4. ความพร้อมในการอ่าน ต้องถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการสอนทุกระดับชั้น

ความหมายของหลักการ

ความพร้อม หมายถึง การที่นักเรียนไม่ว่าจะระดับใดก็ตามเรียนได้ง่าย ประการหนึ่ง และได้รับความพึงพอใจในการเรียน อีกประการหนึ่ง ซึ่งความพร้อมอาจเกิดขึ้นเพราะมีฐานะ หรืออาจเกิดขึ้นเพราะได้รับการปูพื้นฐานเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะเรียนต่อไป

ความพร้อมในการอ่าน มีความหมายเช่นเดียวกับความพร้อมโดยทั่วไป กล่าวคือหมายถึง การที่จะสามารถสอนให้นักเรียนอ่านได้ขณะนั้น นักเรียนได้รับการเตรียมตัวเพื่อจะอ่านไว้อย่างดีแล้ว ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวที่อ่านตรงตามเจตนาหรือความประสงค์ของผู้เขียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2525 : 90)

ความสำคัญของหลักการ

ความพร้อมในการอ่านมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนอ่านของนักเรียน ในการที่ครูจะสอนเรื่องอะไร ครูต้องทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการเรียนก่อน การเรียนของนักเรียนจึงจะเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าครูโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย มองข้ามความพร้อมในการอ่านไป เห็นว่าเรื่องความพร้อมในการอ่านจะเป็นปัญหาเฉพาะระดับประถมศึกษาเท่านั้น ไม่คำนึงว่านักเรียนจะเรียนเรื่องนั้น หรืออ่านเรื่องนั้นนักเรียนมีความพร้อมหรือยัง ถ้านักเรียนไม่มีความพร้อม ย่อมจะประสบความล้มเหลวในการเรียนหรืออ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ไม่เข้าใจ ถ้าการเรียนอยู่ในลักษณะนี้หลายครั้งหรือเป็นประจำ ผลเสียหลายอย่างที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น นักเรียนเบื่อหน่ายการเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

5. การสอนอ่านควรจัดเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ความหมายของหลักการ

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบที่จะตรวจสอบว่านักเรียนได้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ โดยการเอาผลที่ได้จากการวัดไปใช้ในการพิจารณาวินิจฉัย เพื่อศึกษาความสามารถของนักเรียนแล้วสรุปผลออกมา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2524 : 21)

ความสำคัญของหลักการ

ทั้งครูและนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการประเมินผลการเรียนเป็นอย่างมาก การประเมินผลจะทำให้ครูทราบความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่ตนสอน ทราบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู่มากน้อยเพียงใดซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนการสอนได้สอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียน (วีณา วิสเพชญ. 2525 : 277) ส่วนนักเรียนจะได้รับประโยชน์คือได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ซึ่งการได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนนี้ ถือเป็นแรงจูงใจในการเรียนอย่างหนึ่งที่จะให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างหนึ่งที่จะให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนก้าวหน้าสูงขึ้นไปอีก (Bond. 1950 : 397) ถ้านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนที่ผ่านมาจะช่วยให้ให้นักเรียนเรียนความรู้หรือทักษะใหม่ได้ดียิ่งขึ้น และจะได้ทราบข้อบกพร่องในการเรียนของตนเองที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. ทักษะการอ่านเฉพาะต้องจัดให้มีการสอนอย่างเป็นระบบ

ความหมายของหลักการ

ทักษะการอ่านเฉพาะ หมายถึง ทักษะเฉพาะที่มีความจำเป็นในการอ่านหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ เช่น การอ่านแผนที่ การอ่านกราฟ ความเข้าใจศัพท์เฉพาะวิชา เป็นต้น (Good. 1976 : 975)

การสอนอ่านอย่างเป็นระบบ หมายถึง แผน (plan) หรือโครงสร้าง (structure) ซึ่งได้วางขั้นตอนในการสอนอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็น

แนวปฏิบัติ ซึ่งแผนนี้จะวางไว้เพื่อให้บรรจุอุปกรณ์การสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง (Good. 1976 : 993)

ความสำคัญของหลักการ

ในการศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป นักเรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าจากหนังสือวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวาง การฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านเฉพาะจึงช่วยให้ให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น เพราะหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ จะมีเครื่องช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่านมากมาย แต่แทนที่สิ่งนี้จะเป็เครื่องช่วย กลับเป็นอุปสรรคในการอ่าน ครูจึงควรวางแผนการสอนที่จะให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านเฉพาะเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ ได้ดีขึ้น

7. หนังสือที่ใช้สอนอ่านควรได้รับการคัดเลือกอย่างละเอียดและมีจำนวนมากพอ

ความหมายของหลักการ

การคัดเลือกหนังสือที่จะใช้ในการสอนอ่านควรกระทำอย่างละเอียดเพื่อที่จะได้หนังสือที่ดี มีคุณค่า และมีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน และจำนวนหนังสือก็ควรมีมากเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อที่จะให้นักเรียนเลือกอ่านได้ตามความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

ความสำคัญของหลักการ

หนังสือที่ใช้สอนอ่านนับว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนไม่น้อย (Heilman. 1969 : 325) หนังสือที่มีอยู่จำนวนมากมายนั้นจะไม่สามารถนำมาใช้สอนอ่านได้ทั้งหมด เพราะหนังสือเหล่านั้นอาจยากหรือง่ายเกินไปสำหรับนักเรียน หรือเนื้อหาที่ไม่ค่อยจะมีประโยชน์ ขนาดตัวพิมพ์อาจเล็กเกินไป ฉะนั้นหนังสือแต่ละเล่มครูควรจะมีการคัดเลือกอย่างละเอียดด้วย

จำนวนหนังสือก็เช่นเดียวกัน ควรมีจำนวนมากเพียงพอกับจำนวนนักเรียนทั้ง

ประเภทและจำนวนของหนังสือ

8. แผนการสอนอ่านควรมุ่งขยายความสนใจในการอ่านของนักเรียน

ความหมายของหลักการ

แผนการสอนอ่าน หมายถึง ลำดับโครงสร้างของแผนซึ่งกำหนดเตรียมการเอาไว้ล่วงหน้าว่า การสอนจะเกิดขึ้นอย่างไร ซึ่งตรงข้ามกับการสอนซึ่งเกิดขึ้นตามอำเภอใจหรือการสอนที่ไม่ได้วางแผนเอาไว้ล่วงหน้า (Aulls. 1982 : 88)

ขยายความสนใจในการอ่าน หมายถึง การทำให้นักเรียนอ่านอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์หลายชนิด หลายประเภทขึ้น (Good. 1976 : 436)

ความสำคัญของหลักการ

การขยายความสนใจในการอ่านให้นักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะการที่ปล่อยให้ให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือบางประเภทเท่านั้นไม่เป็นการเพียงพอจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้คับแคบ ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนอ่าน นอกจากจะมีการอ่าน มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริงแล้ว นักเรียนยังต้องรู้จักอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวางหลายประเภท เป็นผู้มีความสามารถในการอ่านเหมือนผู้ใหญ่ ใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิง สร้างจินตนาการ และประสบการณ์ชีวิต ถ้านักเรียนสนใจการอ่านอย่างกว้างขวางจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก แม้เมื่อพ้นจากวัยศึกษาเล่าเรียนไปแล้ว ถ้านิสัยการอ่านคงไว้อย่างกว้างขวางต่อไป ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

9. ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษแก่นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน หรือเกณฑ์ทั่วไป

ความหมายของหลักการ

ระดับความสามารถในการอ่าน หมายถึง ระดับความสำเร็จในการอ่าน

ที่นักเรียนสามารถทำได้ โดยทั่วไปจะกำหนดเอาไว้เป็นระดับชั้น หรือชั้นของความงอกงาม เช่น ระดับการอ่านอย่างก้าวหน้า ระดับการอ่านขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น (Good. 1976 : 474)

ความสำคัญของหลักการ

โดยปกติไม่ว่าจะอยู่ในระดับชั้นใดก็ตาม นักเรียนย่อมมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน นักเรียนบางส่วนจะมีความสำเร็จหรือมีความก้าวหน้าในการเรียน และมีนักเรียนบางส่วนที่มีความล้มเหลวในการเรียน แต่ในการสอนหรือการให้การศึกษาแก่นักเรียนนั้น คุณภาพทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่ครูยึดเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรเป็นเกณฑ์ สอนไปตามเนื้อหาและทันตามระยะเวลา และใช้การวัดผลเป็นเกณฑ์ตัดสินได้เท่านั้น ย่อมจะมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถเข้าใจ หรือรับรู้เรื่องราวที่เรียนได้ความเกณฑ์ที่ครูต้องการ นักเรียนเหล่านี้ ครูต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของเขา ครูให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ คุณภาพทางการศึกษาย่อมจะสูงขึ้น ตลอดทั้งผลกระทบทางจิตใจต่อนักเรียนที่เรียนช้าจะไม่มี หรือมีน้อยกว่าการสอนที่ครูถือเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอน

10. ในการสอนอ่านต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอันดับแรก

ความหมายของหลักการ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึง ลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อการทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ แตกต่างกันทางด้านพื้นฐานประสบการณ์ ความสามารถทางด้านสมอง ลักษณะทางอารมณ์และสังคม เจตคติ และความสนใจ ด้านสุขภาพอนามัย (Burton. 1965 : 445)

ความสำคัญของหลักการ

ความแตกต่างในด้านต่างๆ ของนักเรียนแต่ละคน ครูจำเป็นต้องนำมาเป็นข้อ

พิจารณาในการสอน เพราะการสอนในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างก้าวหน้าตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ถ้าครูยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแล้ว ย่อมจะยอมรับว่า การที่จะให้นักเรียน เรียนเนื้อหาวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกันนั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ นักเรียนบางคนอาจเรียนได้เร็ว บางคนอาจเรียนได้ช้า ดังนั้นการที่จะให้นักเรียนเหล่านี้เรียนเนื้อหาเดียวกัน ในเวลาเท่ากัน แล้วหวังให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งที่ครูถ่ายทอดไปได้หมดทุกคน และใช้การวัดผลเป็นเกณฑ์ตัดสินได้คง จึงเป็นวิธีที่ผิด นักเรียนแต่ละคนควรจะได้เรียนไปตามความสามารถของตน นักเรียนที่เรียนเก่งควรจะได้เรียนเรื่องที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียน มากกว่านักเรียนที่เรียนช้า ถ้าให้นักเรียนที่เรียนเก่งเรียนเรื่องเดียวกับนักเรียนที่เรียนช้า เขาอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย เพราะเนื้อหาง่ายเกินไป ไม่น่าสนใจ ไม่เห็นคุณค่า ในที่สุดจะเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่เรียน ส่วนนักเรียนที่ต้องเรียนเกาะกลุ่มไปกับนักเรียนปกติ และนักเรียนฉลาด ก็พบว่าเขาไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน รู้สึกว่าตัวเองค่อย และเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานั้นได้ นักเรียนที่อยู่ในลักษณะนี้อาจเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เก็บตัว ก้าวร้าว หลบหลีกการเรียน ในที่สุดจะกลายเป็นักเรียนเกเรได้ แต่ถ้าครูสอนโดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้วจะต้องจัดการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียน ทำให้นักเรียนแต่ละคน มีความก้าวหน้าหรืออดงามตามความสามารถของตน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน และพยายามทำให้ตนเองมีความก้าวหน้าในการเรียนสูงขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้น ปัญหาต่างๆทางบ้านจิตใจที่ไม่พึงปรารถนาย่อมจะไม่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน

ในการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน เพื่อสนองหลักการการสอนอ่าน ผู้วิจัยได้เสนอแนะกิจกรรมไว้ทั้งหมด 22 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม และถ้าจะแบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็นหมวดหมู่ โดยอาศัยประโยชน์ของกิจกรรมเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง จะพอแบ่งออกได้เป็น 3 หมวด คือ

1. กิจกรรมเตรียมการสำหรับการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมการทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น

1.1 การสร้างความพร้อมในการอ่าน

1.2 การเลือกหนังสือ

2. กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านให้แก่ นักเรียนโดยตรง เช่น

2.1 การฝึกทักษะการอ่านเร็ว

2.2 การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

2.3 การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน

2.4 การฝึกวิจารณ์ภายในในการอ่าน

2.5 การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ

2.6 การเรียนเป็นกลุ่ม

2.7 การอ่านเป็นรายบุคคล

2.8 การประเมินผลการเรียนรู้

3. กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเสริมการเรียนการสอนปกติ อาจเป็นในชั่วโมงเรียนหรือนอกชั่วโมงเรียนก็ได้ เพื่อให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการอ่านยิ่งขึ้น เช่น

- 3.1 การแสดงละคร
- 3.2 การแสดงหุ่น
- 3.3 การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ
- 3.4 การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ
- 3.5 การแนะนำหนังสือ
- 3.6 การวิจารณ์หนังสือ
- 3.7 การสร้างมุมอ่านหนังสือ
- 3.8 การอ่านอย่างอิสระ
- 3.9 การเล่นเกมและการทายปัญหาในหนังสือ
- 3.10 การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
- 3.11 โครงการอ่านหนังสือในภาคฤดูร้อน
- 3.12 การสอนซ่อมเสริม

กิจกรรมต่างๆข้างต้น จะใช้อ่านหรือสนองหลักการการสอนอ่านไม่เหมือนกัน บางกิจกรรมสนองหลักการการสอนอ่านได้เพียงหลักการเดียว แต่บางกิจกรรมสนองหลักการการสอนอ่านได้หลายหลักการ และผู้ทำกิจกรรมบางครั้งก็เป็นนักเรียนภายใต้การควบคุมดูแลของครู บางครั้งก็เป็นกิจกรรมเฉพาะของครูสอนอ่าน บางครั้งก็เป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์ หรือครูที่สอนในวิชาต่างๆ ซึ่งแสดงในการาง 8

ตาราง 8 แสดงกิจกรรม หน้าที่กิจกรรมและผลของกิจกรรมที่เสนอขอหลักการ การสอนอ่าน

กิจกรรม	หน้าที่กิจกรรมและ ผลของกิจกรรม		หน้าที่กิจกรรม		ผลของกิจกรรมที่เสนอขอหลักการ การสอนอ่าน									
	ครู	ครูสอนอ่าน	บรรณารักษ์	นักเรียน	หลักการที่ 1	หลักการที่ 2	หลักการที่ 3	หลักการที่ 4	หลักการที่ 5	หลักการที่ 6	หลักการที่ 7	หลักการที่ 8	หลักการที่ 9	หลักการที่ 10
1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน	✓						✓	✓						
2. การเลือกหนังสือ	✓	✓									✓			
3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว				✓	✓									
4. การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ				✓	✓									
5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน				✓	✓									
6. การฝึกทักษะชุมชนในการอ่าน				✓	✓					✓				
7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ				✓										
8. การเรียบเรียงเป็นกลุ่ม				✓		✓								✓
9. การอ่านเป็นรายบุคคล				✓			✓							✓
10. การประเมินผลการเรียนอ่าน	✓													
11. การแสดงละคร				✓		✓	✓					✓		

แนวทางในการจัดกิจกรรม

แนวทางในการจัดกิจกรรมการอ่าน ผู้วิจัยเสนอแนะไปตามลำดับที่ได้แบ่งหมวดหมู่เอาไว้แล้วข้างต้น ดังนี้

1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน
2. การเลือกหนังสือ
3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว
4. การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ
5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน
6. การฝึกวิจารณ์งานในการอ่าน
7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ
8. การเรียนเป็นกลุ่ม
9. การอ่านเป็นรายบุคคล
10. การประเมินผลการเรียนอ่าน
11. การแสดงละคร
12. การแสดงหุ่น
13. การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ
14. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ
15. การแนะนำหนังสือ
16. การวิจารณ์หนังสือ
17. การสร้างมุมอ่านหนังสือ
18. การอ่านอย่างอิสระ
19. การเล่นเกมและการหาปัญหาในหนังสือ
20. การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
21. โครงการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อน
22. การสอนซ่อมเสริม

1. การสร้างความพร้อมในการอ่าน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

กิจกรรมการสร้างความพร้อมในการเรียนอ่านจะเป็นการเตรียมตัวนักเรียน เพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ทำให้รับรู้เรื่องราวที่อ่านได้ตรงตามเจตนาหรือความประสงค์ของผู้เขียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2525 : 90) และทำให้นักเรียนสามารถอ่านได้โดยปราศจากความชักข้องทางกายและอารมณ์ (Cushenbery. 1969 : 23)

การดำเนินการ

เนื่องจากความพร้อมในการอ่าน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งทางกาย อารมณ์ และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน (Hildreth. 1975 : 251) ดังนั้นการสร้างความพร้อมในการอ่านจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับองค์ประกอบดังกล่าว คือ ทางกายนั้น ครูต้องดูแลแสงสว่างภายในชั้นเรียนว่าเพียงพอหรือไม่ ขนาดของตัวพิมพ์เล็กเกินไปหรือไม่ เปิดประตู หน้าต่างเพื่อให้อากาศในชั้นเรียนเย็นสบาย ส่วนทางด้านอารมณ์ ได้แก่ ภาวะที่รือร้นในการเรียน และความสนใจในเรื่องที่อ่าน ครูต้องดูว่านักเรียนมีสิ่งนี้เพียงพอหรือยัง ถ้ายังไม่มีจำเป็นต้องกระตุ้นเร้านักเรียน ซึ่งทำได้หลายทาง เช่น การใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนคิดหรือเพื่อให้เกิดความสนใจในเรื่องที่อ่าน หรือใช้สื่อการสอนเพื่อให้เกิดความสนใจและเกิดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น ภาพ แผนที่ สไลด์ วิกิโอ เป็นต้น ส่วนพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนนั้น ครูต้องช่วยอธิบายคำศัพท์และความคิดรวบยอดบางอย่าง ที่คิดว่ายากเกินไปสำหรับนักเรียน สอนทักษะการอ่านบางอย่างที่คิดว่าจะทำให้นักเรียนอ่านเรื่องนั้นได้ดีขึ้น ตลอดจนช่วยตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้แก่นักเรียน และครูต้องดูว่าเรื่องที่ให้นักเรียนอ่านนั้น มีประโยชน์หรือไม่ มีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียนเพียงใด (Harris. 1979 : 150)

บทบาทของครู

ครูต้องพยายามสำรวจความพร้อมในการอ่านของนักเรียนท่านต่างๆ ว่านักเรียนยังบกพร่องในคันใด และแก้ไขช่วยเหลือนักเรียน ตามที่ค้นพบ (การสำรวจความ

พร้อมของนักเรียน ใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินความพร้อมของผู้เรียน ดังตาราง 7)

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากความพร้อมในการอ่านประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างการประเมินองค์ประกอบความพร้อมในการอ่าน จึงเป็นประโยชน์สำหรับครูในการรู้จักความพร้อมในค่านต่างๆ ของนักเรียน การวัดองค์ประกอบความพร้อมของผู้เรียนครูอาจใช้แบบตรวจสอบรายการดังที่ เดรเชนท์ (Dechant. 1970 : 423) เสนอแนะไว้ ดังนี้

ตาราง 9 แบบตรวจสอบรายการประเมินความพร้อมของผู้เรียน

ประเมินพัฒนาการ ของนักเรียน	คะแนนความพร้อมในการอ่าน				
	1	2	3	4	5
1 <u>พื้นฐานประสบการณ์</u>					
1.1 พื้นฐานทางภาษาต่างประเทศ					
1.2 สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัว					
1.3 ระบายอารมณ์ปัญหา					
2 <u>พัฒนาการทางสมองโดยทั่วไป</u>					
2.1 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่าง					
2.2 จดจำรูปคำได้					
2.3 มีช่วงความสนใจและระบายความจำเหมาะสมกับวัย					
2.4 ความชัดเจนของความคิดและมีลำดับขั้น					
2.5 สามารถแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูดของตนเอง					
2.6 สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม					

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเมินพัฒนาการของนักเรียน	คะแนนความพร้อมในการอ่าน				
	1	2	3	4	5
2.7 ความสามารถในการคิดระดับนามธรรม					
3. <u>พัฒนาการทางภาษาโดยทั่วไป</u>					
3.1 มีวงศัพท์เหมาะสมกับวัย					
3.2 ความชัดเจนในการออกเสียง					
3.3 ออกเสียงคำได้ถูกต้อง					
3.4 ความซับซ้อนของประโยคที่พูด					
3.5 สามารถแสดงความคิดออกมาเป็นภาษาเขียน					
3.6 สามารถแสดงความคิดออกมาเป็นภาษาพูด					
4. <u>พัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ</u>					
4.1 ประสิทธิภาพของสายตา					
4.2 ประสิทธิภาพในการได้ยิน					
4.3 สุขภาพดี					
4.4 อาการโรคประสาท					
4.5 เวลาพูด อ่าน เขียน มักทวนซ้ำ					
5. <u>พัฒนาการทางก้านแรงจิตใจ อารมณ์ สังคม</u>					
5.1 มีความสนใจในการเรียน					
5.2 มีความสนใจในหนังสือ					
5.3 ทำงานในกลุ่มได้					
5.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง					

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเมินพัฒนาการของนักเรียน	คะแนนความพร้อมในการอ่าน				
	1	2	3	4	5
5.5 สามารถเข้ากับเพื่อนในชั้นได้					
5.6 ยอมรับความพ่ายแพ้หรือล้มเหลว					
6. <u>พัฒนาการทางด้านการศึกษา</u>					
6.1 มีสมาธิหรือมีความตั้งใจในกิจกรรมการเรียนรู้					
6.2 ทำตามคำแนะนำได้					
6.3 เคยได้รับการฝึกวินัยการทำงานมาอย่างมีประสิทธิภาพ					
6.4 ตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ					
6.5 เคยเปลี่ยนโรงเรียน					
7. <u>รูปแบบการเรียนรู้</u>					
7.1 เรียนได้ดีเมื่อเรียนโดยการอ่าน					
7.2 เรียนได้ดีโดยการฟัง					
7.3 เรียนได้ดีเมื่อได้เขียนหรือใช้มือ					

คะแนนแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากแบบตรวจสอบรายการ เป็นตัวบ่งชี้ระดับความพร้อมของผู้เรียนในด้านต่างๆ เมื่อการวินิจฉัยพบว่า นักเรียนอ่อนหรือบกพร่องในองค์ประกอบใด ครูต้องให้ความช่วยเหลือในด้านนั้นๆ เช่น ประสิทธิภาพในด้านสายตาอยู่ในระดับต่ำ ครูต้องจกนักเรียนมานั่งหน้าชั้น ให้อ่านหนังสือที่มีขนาดโตกว่านักเรียนปกติ ใช้สื่อการเรียนรู้

ที่ช่วยให้กำลังใจในการอ่านในบางครั้ง หรือปรึกษาผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหา หรือพบว่านักเรียนบางคน
ที่ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ครูอาจช่วยเหลือโดย การให้นักเรียนได้รับความสำเร็จในการ
ทำงาน หรือการอ่านอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญอย่างสมเหตุสมผล นักเรียนก็จะเกิดความเชื่อมั่นใน
ตัวเองขึ้น เป็นต้น

2. การเลือกหนังสือที่ใช้ในการสอนอ่าน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การเลือกหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนอ่านเพื่อให้นักเรียนอ่านเป็นเรื่องที่มีความ
จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่มีประโยชน์ เมื่อนักเรียนอ่านแล้วจะ
เห็นคุณค่าของการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และทำให้นักเรียนอ่านหนังสือได้อย่างเข้าใจ
เพราะความยากง่ายของหนังสือเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

การดำเนินการ

ครูที่รับผิดชอบในการอ่านหนังสือที่ใช้ในการสอนอ่าน อาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมา
เพื่อทำหน้าที่ ในการเลือกหนังสือนี้ ควรพิจารณาลักษณะของหนังสือ 2 อย่าง คือ ด้านเนื้อหา
และความยากง่ายของหนังสือ

ในคานเนื้อหาควรหาเลือกหนังสือที่มีความเหมาะสมทั้งนี้ (Burton, 1986 : 364)

ก. ส่วนวนการเขียนภาษา

ข. เป็นที่ยอมรับว่าดีจากวงวิชาการ

ค. พรรณาลักษณะชีวิตตรงตามความเป็นจริง

ง. ช่วยขยายประสบการณ์ของผู้อ่าน

จ. ช่วยส่งเสริมสนับสนุนจูงใจความสนใจ และความต้องการของผู้อ่าน
กล่าวคือ เป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาด้านศีลธรรมของบุคคลและสังคม ทำให้นักเรียนได้
รับความเพลิดเพลิน และความพึงพอใจในการอ่าน

ฉ. ช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้อ่าน

ส่วนด้านความยากง่ายของหนังสือนั้น ครูมีวิธีดูว่า หนังสือมีความยากง่ายเหมาะสม

สมกับนักเรียนที่ทดสอบหรือไม่โดย

ก. เลือกเนื้อหาท่อนใดท่อนหนึ่งในหนังสือให้นักเรียนอ่าน ถ้านักเรียนสามารถ
รู้จักคำและเข้าใจความหมายของคำที่เลือกมาได้ ร้อยละ 90-95 มีความเข้าใจในการอ่าน
ร้อยละ 80-90 และสามารถตีความได้ ร้อยละ 75 แสดงว่าหนังสือที่มีความยากง่ายพอเหมาะ
กับนักเรียน กล่าวคือ ความสามารถในการจดจำคำได้ ร้อยละ 90-95 นั้นหมายถึง นักเรียน
สามารถจดจำคำในตอนที่อ่านได้อย่างแม่นยำ อย่างน้อย 9 คำในทุก 10 คำ ความเข้าใจ
ในการอ่าน ร้อยละ 80-90 นั้นหมายถึง ความเข้าใจตามตัวอักษร นักเรียนจะต้องสามารถ
ตอบคำถามได้อย่างน้อย 4 ใน 5 คำถาม ที่ครูถามเพื่อทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่อ่านที่กล่าว
ไว้อย่างตรงๆ และสามารถตีความได้ ร้อยละ 75 นั้นหมายถึง ความสามารถในการอนุมาน
จากสิ่งที่อ่าน นักเรียนต้องตอบคำถามได้ 3 ใน 5 คำถาม ซึ่งถามในสิ่งที่นอกเหนือจากที่
ผู้เขียนกล่าวไว้อย่างตรงๆ แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมต่างๆ ถึงที่กล่าวมา ใ้มากกว่านั้น
แสดงว่าหนังสือง่ายเกินไป ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมใ้น้อยกว่าเกณฑ์ ก็แสดงว่า หนังสือ
ยากเกินไปไม่เหมาะที่จะนำมาให้นักเรียนอ่าน (Cushenbery. 1977 : 234)

ข. ใช้วิธี cloze procedure เพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่านของ
นักเรียนคือ เลือกท่อนใดท่อนหนึ่งในหนังสือมา แล้วลบออกทุกๆ ช่วง 5 คำ ให้นักเรียนอ่าน
เพื่อเติมคำที่ขาดหายไป ถ้านักเรียนสามารถเจอถูก ร้อยละ 44-57 แสดงว่าความยากง่าย
ของหนังสือเหมาะสมที่จะให้นักเรียนอ่าน แต่ถ้าน้อยกว่า ร้อยละ 44 แสดงว่าหนังสือเล่มนั้น
ยากเกินไป ถ้าเจอได้ ร้อยละ 57 ขึ้นไปของคำที่ขาดหายไป แสดงว่าหนังสือเล่มนั้นเหมาะ
สำหรับการศึกษาค้นคว้าหรืออ่านตามลำพัง (Otto. 1979 : 196)

บทบาทของครู

คณะกรรมการที่จัดขึ้นเพื่อพิจารณาเลือกหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนอ่าน จะต้อง
พิจารณาตรวจสอบหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดในก้านเนื้อหา ในก้านความยากง่ายของหนังสือ
นั้น ต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนให้ได้ข้อมูลเพียงพอแก่การวินิจฉัยระดับความยากง่าย
ของหนังสือ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและเป็นการส่งเสริมการอ่านอย่างแท้จริง หนังสือทุกเล่มในห้องสมุดควรหาวิธีกับความยากง่ายเอาไว้ พร้อมทั้งมีสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งบ่งบอกถึงระดับความยากง่ายเอาไว้ด้วยว่า หนังสือเล่มนั้นๆ เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นใดอ่าน เช่น ใช้สีเหลือง สำหรับหนังสือที่มีระดับการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สีแดง สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สีน้ำเงินสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้น เพื่อที่นักเรียนจะได้เลือกอ่านหนังสือได้ตามความสามารถของตน

3. การฝึกทักษะการอ่านเร็ว

ลักษณะและประโยชน์ของประโยชน์

การฝึกความเร็วในการอ่านจะเป็นการเพิ่มอัตราความเร็วของจำนวนคำต่อหน้าที่ถ้านักเรียนมีความสามารถในการอ่านเร็วจะทำให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น จับใจความสำคัญได้เร็ว ไม่หยุดชะงักการอ่านเพราะไม่รู้ศัพท์ เกิดความมั่นใจว่าสามารถอ่านได้ เกิดแรงผลักดันในการอ่าน และแยกสิ่งที่ต้องการจะศึกษาได้ (Ferguson. 1973 : 29)

การดำเนินการ

ในการฝึกความเร็วในการอ่านนั้น ครูจะต้องทำให้นักเรียนสำนึกอยู่เสมอว่าการเพิ่มความเร็วในการอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่ง และต้องเต็มใจที่จะฝึกฝนแล้วพยายามหาเรื่องต่างๆ ที่ง่ายและน่าสนใจมาให้นักเรียนอ่าน เช่น นวนิยายที่สามารถให้ความเพลิดเพลินจะทำให้ให้นักเรียนเลิกนิสัยการอ่านที่ละคำไปโดยอัตโนมัติ ทำให้นักเรียนฝึกอ่านทุกวันอย่างน้อยวันละ 30 นาที โดยอ่านข้อความจากนิตยสารที่น่าสนใจ อ่านข่าว และเรื่องที่น่าสนใจและทันสมัย เวลาอ่านควรควรบอกให้นักเรียนบังคับตัวเองให้อ่านเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ และพยายามจับใจความสำคัญและข้อเท็จจริงต่างๆ จากเรื่องที่อ่านให้ได้ ทำให้นักเรียนสะสมประสบการณ์จากการอ่านให้มาก นักอ่านที่ดีสามารถอ่านข้ามคำและข้อความได้ เพราะรู้จักสะสมความรู้ที่มีประโยชน์จากการอ่าน สนใจในเหตุการณ์ปัจจุบันต่างๆ รอบตัว พยายามรู้จักข้อ

ต่างๆ และเข้าใจแนวความคิดจากข่าวสารที่อ่าน จะต้องสนใจเกี่ยวกับภูมิหลังของนักประพันธ์ และเบื้องหลังการเขียนของเขา ครูต้องพยายามเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับศัพท์ให้นักเรียน เพื่อไม่ให้ปัญหาเรื่องศัพท์ทำให้การอ่านต้องช้าลง ความรู้เกี่ยวกับศัพท์เป็นหัวใจของการอ่านเร็ว การวางแผนที่จะเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับศัพท์อย่างมีระบบ จะส่งผลทางบวกต่อความเร็วและความเข้าใจในการอ่าน ถ้าเป็นไปได้พยายามใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ช่วยฝึกการอ่านเร็วให้มาก เช่น เครื่องควบคุมการอ่าน เครื่องเร่งเวลาอ่าน เครื่องวัดความเร็วในการอ่าน และภาพยนตร์ฝึกการอ่าน อุปกรณ์ที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งกระตุ้นที่ดียิ่งในการทำให้นักเรียนอ่านได้เร็วยิ่งกว่าเดิม ในขณะที่เดียวกัน อุปกรณ์เหล่านี้ก็จะตรวจสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เพื่อรู้ว่าอัตราเร็วในการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริงหรือไม่ พยายามจดบันทึกความก้าวหน้าในการอ่านแต่ละวัน และควรทำแผนภูมิบันทึกอัตราเร็วในการอ่าน ในแบบฝึกหัดการอ่านเร็ว ควรถือเอาความเข้าใจร้อยละ 70 จึงจะอยู่ในขั้นที่น่าพอใจ สำหรับแบบฝึกหัดการอ่านเร็วมาก ควรถืออย่างน้อย 500 คำก่อนหน้า และมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องร้อยละ 70 ถือว่าที่จะอ่านได้ 200 คำก่อนหน้าโดยมีความเข้าใจครบถ้วน ครูพยายามหาแบบฝึกหัดการอ่านข้ามคำในโปรแกรมฝึกการอ่านเร็วให้มาก พยายามสำรวจบทความหรือเรื่องราวที่อ่านโดยอ่านข้ามคำ และอ่านบทสรุปของบทความนั้นๆ อ่านประโยคแรกของย่อหน้าซึ่งอาจเป็นประโยคหลัก ค้นหาญ้อคำ หรือข้อความที่เป็นจุดเริ่มของบทสรุป (Rauch and Weintein. 1968 : 357-358)

บทบาทของครู

ครูต้องทำให้นักเรียนอยากฝึกและฝึกด้วยความเต็มใจ รวบรวมบทความหรือหนังสือที่เหมาะสมที่จะใช้ฝึกอ่านเร็ว สร้างแบบฝึกหัดการอ่านเร็วฉบับต่างๆ ขึ้น ตลอดจนหาอุปกรณ์ช่วยฝึกการอ่านเร็วมาช่วยในการฝึก วางแผนการสอนหรือวางโปรแกรมการฝึกการอ่านเร็วในแต่ละชั่วโมงไว้เป็นอย่างดี มีลำดับต่อเนื่อง และให้นักเรียนมีความก้าวหน้าสูงขึ้นเรื่อยๆ

ข้อเสนอแนะ

ในการที่จะฝึกความเร็วในการอ่านให้นักเรียนนั้น ครูต้องคำนึงถึงอุปสรรค

ในการอ่านเร็วไวเสมอ และพยายามขจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป อุปสรรคในการอ่านเร็ว ได้แก่นิสัยการอ่านที่ไม่ดี เช่น การใช้นิ้วชี้ การเบนศีรษะไปตามตัวหนังสือ การทำปากขมุขขมิบ สุขภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อมไม่ดี เช่น สายตาไม่ดี แสงสว่างไม่พอ อนาคตที่มองไม่เห็นอนาคต ไม่เหมาะสม สุขภาพจิตไม่ดี เช่น วิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่มีสมาธิไม่มีความสนใจในการอ่าน (Smith. 1970 : 7)

4. การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

ความเข้าใจเป็นจุดหมายปลายทางของการอ่านทุกชนิด ความเข้าใจแจ่มแจ้งเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอแก่การที่จะรวบรวมความคิดในสิ่งที่อ่าน ฉะนั้นการย้ำความสำคัญของการอ่าน ควรส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านให้มาก การช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจอันดีนั้น เป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคคล ซึ่งจะทำให้เขาประสบความสำเร็จในชีวิต (สนิท ทังทวี. 2526 : 10)

การดำเนินการ

การสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจนี้ใช้วิธีการ 2 อย่าง (ประเทิน มหาพันธ์. 2523 : 98) คือ

1. ใช้กิจกรรมอื่นช่วย คือใช้กิจกรรมหลายๆอย่าง เช่น การดูภาพยนตร์ การดูรูปภาพ การดูภาพนิ่ง การอ่านนิทาน การอ่านแผนภูมิ
2. ใช้การอ่านเพื่อทักษะ เป็นการฝึกอ่านอย่างมีแบบแผนให้นักเรียน คือฝึกทักษะในการอ่าน โดยมีการจับเวลา มีการทดสอบหลังการอ่าน ครูต้องรู้จักคำถามจากเรื่องที่นักเรียนอ่านนั้น

การเริ่มฝึกทักษะความเข้าใจในการอ่าน ครูควรจะไปตั้งแต่ความเข้าใจระดับคำ วลี ประโยค ย่อหน้า ไปจนกระทั่งถึงเรื่องหลายย่อหน้า ในการฝึกครูจะต้องมีการให้ความรู้ ช่วยอธิบาย ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ตลอดจนทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะย่อยของทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเพื่อให้นักเรียนมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น การอ่าน

เพื่อรายละเอียด ครูอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆคือ ให้นักเรียนดูภาพแล้วให้บรรยายรายละเอียดที่เขาเห็น ครูบอกใจความสำคัญของย่อหน้าแล้วให้นักเรียนเขียนรายละเอียดที่น่าจะบรรจุอยู่ในย่อหน้านั้น ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิ ไคอะแกรม แผนที่ของลำดับเหตุการณ์ เป็นต้น

เทคนิควิธีสอนอีกอย่างหนึ่งที่ครูควรนำมาใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านคือ วิธีอ่านแบบ SQ3R (ฉวิลักษณ์ บุญกาญจน์, 2525 : 6) ซึ่งมีลำดับขั้นการฝึกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

การสำรวจ (survey) หมายถึง สำรวจชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง กุสารบัญและความคิดที่ผู้เขียนตั้งจุดมุ่งหมายในการเขียนนั้น หรือศึกษาจากคำนำก็ได้

การตั้งคำถาม (question) ตั้งคำถามตนเองว่า สิ่งที่เราต้องการจะรู้ของการจะหาพยานนั้นคืออะไร

การอ่าน (read) อ่านเพื่อที่จะตอบคำถามที่ตนเองหา คำถามที่ตนตั้งไว้ในใจพยายามหารายละเอียด และจุดสำคัญของการอ่านนั้น นำมาตอบคำถามให้ได้

การจดจำ (recite) ถ้าเราได้คำตอบจากหนังสือ และเข้าใจอย่างกระจ่างจากการอ่านแล้ว เราควรจดจำข้อความที่สำคัญไว้ จดโน้ตไว้เพื่อเตือนความจำของตนเองและพยายามถามตนเองว่า จากการอ่านนั้นๆได้ความคิดใหม่อะไรขึ้นมาบ้าง

การทบทวน (review) ทบทวนว่าถูกต้องหรือไม่ พยายามนำความรู้ที่ได้ออกมาใช้ทบทวนจุดสำคัญใหม่ๆ และจุดสำคัญรองลงมาของเนื้อเรื่องที่เรหาพยานนั้น

บทบาทของครู

ครูต้องวางแผนการสอนให้ดี เพราะความเข้าใจในการอ่านมีความซับซ้อนและมีทักษะย่อยมากมาย ต้องลำดับการฝึกจากง่ายไปหายาก มีลำดับต่อเนื่องสร้างแบบฝึกหัดและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกในหลายรูปแบบ ตลอดจนจัดหาสื่อการสอน เช่น สไลด์ ภาพ แผนภูมิ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ใช้ฝึกความเข้าใจในการอ่านให้แก่แก่นักเรียนนั้นควรใช้จากการเขียนหลายๆ สไตล์ และหลายรูปแบบครอบคลุมสิ่งพิมพ์หลายๆ อย่าง เพื่อเป็นการแน่ใจว่านักเรียนสามารถถ่ายโอนทักษะที่เรียนไปใช้กับสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้ เป็นการสอดคล้องกับการอ่านในชีวิตจริงของนักเรียน และในการฝึกแบบวงกว้าง ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ทักษะย่อยของความเข้าใจในการอ่านหลายๆ ทักษะในเวลาเดียวกันด้วย เพราะในการแบ่งทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจออกเป็นทักษะย่อยก็เพื่อจุดมุ่งหมายในการสอนเท่านั้น แต่ในการอ่านจริงของนักเรียนต้องประยุกต์ทักษะย่อยต่างๆ เข้าช่วยในการอ่าน จึงจะทำให้การอ่านมีความเข้าใจได้

5. การฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การฝึกทักษะการจัดเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน เป็นการศึกษาช่วยให้นักเรียนสามารถมองเห็นการลำดับเนื้อหาในการเขียนของผู้เขียน ว่าผู้เขียนใช้ลำดับเวลา เหตุผล ความขัดแย้ง เป็นหลักในการเขียน นักเรียนยังสามารถทำโครงร่าง เขียนสรุป และทำบันทึกได้ ซึ่งจะทำให้การอ่านของนักเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการอ่านหนังสือในวิชาต่างๆ ของอาศัยทักษะการอ่านนี้มาก (Dechant. 1970 : 420)

การดำเนินการ

คำอธิบายและการให้ตัวอย่างของครูจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องนี้ได้มาก สอนให้นักเรียนรู้จักสังเกตคำที่บ่งชี้การลำดับเวลาในย่อหน้า เช่น ต่อมา ในขณะที่ เมื่อ ต่อจากนั้น ค้นหาการจัดเรียบเรียงตามตำแหน่ง ตามระดับ ค้นหาการจัดประเภท การเปรียบเทียบ ความตรงข้าม เหตุและผล

ในการฝึกทักษะการสรุป (summarizing) แก่นักเรียนนั้น ครูอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมในลักษณะนี้

1. ให้นักเรียนเลือกความสำคัญของย่อหน้าจากตัวเลือกที่ครูให้
2. ให้นักเรียนย่อเนื้อความเพื่อใช้โทรเลข
3. ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิหรือไคอะแกรมจากเรื่องหรือย่อหน้าที่ให้อ่าน
4. ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่นักเรียนอ่าน
5. ให้นักเรียนเรียบเรียงและสรุปจากข้อมูลหลายแหล่ง

การฝึกทักษะการทำโครงร่าง ครูอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมในหลายลักษณะ เช่น

1. ให้นักเรียนแบ่งประเภทของสิ่งของออกเป็นพวกๆ
2. ให้นักเรียนจัดกลุ่มของรายละเอียดที่แสดงความคิดหลักอย่างเดียวกัน
3. สอนรูปแบบการทำโครงร่าง
4. ครูให้หัวข้อหรือความสำคัญแล้วให้นักเรียนเขียนหัวข้อย่อ
5. ให้นักเรียนตรวจสอบโครงร่างซึ่งขัดกับโครงร่างซึ่งครูได้เตรียมไว้

ส่วนการบันทึกย่อ นั้น ครูต้องฝึกให้นักเรียน รู้จักจับใจความสำคัญ และการถอดสิ่งที่อ่านมาบันทึกด้วยคำพูดของตนเอง ควรให้ทำแบบฝึกหัด และชี้แจงข้อผิดพลาดในการบันทึกของนักเรียนด้วย

บทบาทของครู

หน้าที่ส่วนใหญ่ของครูในการฝึกทักษะการเรียบเรียงสิ่งที่ได้จากการอ่าน คือ การให้คำอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ ให้ตัวอย่าง พร้อมทั้งหาแบบฝึกหัดและกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ให้นักเรียนทำ ชี้แจงข้อผิดพลาดในผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

6. การฝึกวิจารณ์งานในการอ่าน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การฝึกวิจารณ์งานในการอ่านเป็นการฝึกให้ผู้อ่านพยายามจับความจริงจากเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบความสมเหตุสมผล ความเชื่อถือได้ และความถูกต้องของสิ่งที่อ่าน

แยกข้อเท็จจริงออกจากความนึกเห็น และรู้เท่าทันการเขียนจริงใจผู้อ่าน (สุzum เฉลยทรัพย์. 2526 : 15) ยิ่งในปัจจุบันข่าวสารวิทยาการต่างๆ มีอยู่อย่างกว้างขวางการฝึกให้นักเรียนเพียงอ่านออกเขียนได้เท่านั้นยังไม่เพียงพอ เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน นักเรียนจะต้องตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดมีค่าสิ่งใดถูกควรเชื่อหรือไม่ รู้จักเหตุผล รู้จักเปรียบเทียบได้ (ประเทิน มหาจันทร์. 2523 : 99)

การดำเนินการ

ในการฝึกให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่าน จะต้องฝึกให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่ไปด้วย คือครูต้องทำให้นักเรียนเปิดใจกว้าง รู้จักใช้ประสบการณ์เดิม เข้ามาร่วม รู้จักหาข้อมูลหรือความรู้ต่างๆ เพื่อวินิจฉัยความถูกต้องแม่นยำของสิ่งที่อ่าน และต้องมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลได้ เพราะนักเรียนจะปฏิเสธเรื่องที่ขัดกับความเชื่อเดิมซึ่งมักมีอิทธิพลมาจากอารมณ์ และถ้านักเรียนต้องการที่จะวินิจฉัยความถูกต้องแม่นยำของเรื่องที่อ่านก็จำเป็นต้องหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ถ้านักเรียนขาดความสามารถในในเรื่องนี้การวินิจฉัยที่ถูกต้องย่อมเป็นไปได้ยาก และต้องสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่มีอยู่กับข้อมูลหรือความนึกใหม่ ก็เท่ากับสามารถหาเหตุผล หรือวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่าน

ครูต้องพยายามสร้างสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้ใช้วิจารณญาณทั้งการอ่านและการฟัง ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้คำถามเร้าให้นักเรียนคิด และต้องการค้นหาความรู้หรือข้อมูลเพิ่มเติม (Harris. 1979 : 345) คำถามที่ช่วยให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่านสามารถใช้ใน 4 ลักษณะคือ คำถามที่เกี่ยวกับการบ่งชี้ การวิเคราะห์ การประเมิน และการนำไปประยุกต์ใช้ (Harris. 1976 : 271)

ทักษะย่อยที่จะช่วยให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่านที่ครูจำเป็นต้องสอนให้นักเรียน คือ การแยกข้อเท็จจริงออกจากความนึกเห็น การประเมินแหล่งข้อมูล การพิจารณาความนึกใหม่ที่ได้ และการวิเคราะห์คำจริงใจที่ผู้เขียนใช้ (Harris. 1979 : 346)

บทบาทของครู

ครูต้องพยายามล้มเลิกทัศนคติเก่าๆ ของนักเรียนที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตำราเล่มเดียว จักหนังสืออ่านประกอบให้เสีย หักกับความต้องการ ฝึกให้นักเรียนอ่านมากๆ

พยายามตอบคำถามหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน และความคิดเห็นที่อยู่นอกเหนือตำรา และช่วยสร้างพื้นฐานให้แก่แก่นักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์อย่างกว้างขวางด้วยอุปกรณ์หลายๆประเภทนอกเหนือจากการใช้หนังสือ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การศึกษานอกสถานที่ และการศึกษาจากวิทยากร เป็นต้น

7. การฝึกทักษะการอ่านเฉพาะ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

ทักษะการอ่านเฉพาะเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการอ่านหนังสือในวิชาต่างๆ ในการเรียนแต่ละวัน นักเรียนต้องได้อ่านหนังสือวิชาต่างๆ เพื่อค้นหาความรู้อยู่เสมอ ถ้านักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านเฉพาะจนมีความก้าวหน้าแล้วก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนอย่างยิ่ง

การดำเนินการ

ทักษะการอ่านเฉพาะประกอบด้วยทักษะย่อยหลายอย่าง เช่น การอ่านกราฟ แผนภูมิ และต้องเข้าใจศัพท์เฉพาะวิชา การอ่านอย่างคร่าวๆ เข้าใจการเรียบเรียงเนื้อหา ของหนังสือต่างๆ (Dallman and others. 1974 : 327) การที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในทักษะเหล่านี้ ครูจำเป็นต้องวางแผนการสอนเป็นอย่างดี ต้องใช้สื่อการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแจ่มแจ้ง ตลอดจนทั้งให้นักเรียนฝึกฝนอ่านจากหนังสือในวิชาต่างๆ ซึ่งในการอ่านนั้นนักเรียนจะเฝ้าพบปัญหาในลักษณะต่างๆ ครูจะต้องให้คำแนะนำชี้แจงแก่นักเรียน

บทบาทของครู

ครูควรศึกษาทักษะการอ่านเฉพาะแต่ละอย่างอย่างละเอียด จนกระทั่งรู้ว่าทักษะการอ่านแต่ละอย่างควรสอนอย่างไร จึงจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ วางแผนการสอนไว้เป็นอย่างดี และการสอนนั้นควรให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกฝนในการประยุกต์ทักษะไปใช้อ่านหนังสือในวิชาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตลอดจนทั้งมีการประเมิน

เพื่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนด้วย

8. การเรียนเป็นกลุ่ม

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การเรียนแบบนี้เป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนให้นักเรียนเจริญก้าวหน้าตามความสามารถของแต่ละคน การเรียนเป็นกลุ่มสามารถจัดได้ใน 2 ลักษณะคือการจัดกลุ่มภายในชั้นเรียน และการจัดกลุ่มระหว่างชั้นเรียน (Burns. 1976 : 365) การจัดกลุ่มภายในชั้นเรียน สามารถแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อเป็นฐานในการเรียนการสอนได้โดยอาศัยเกณฑ์หลายๆอย่าง เช่น อาศัยความสนใจในการอ่านเป็นเกณฑ์ อาศัยความบกพร่องในการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ และอาศัยความสามารถในการอ่านเป็นเกณฑ์ (กอบ สวัสดิ์ทิพนิช. 2516 : 175) ส่วนกลุ่มระหว่างชั้นเรียน จะเป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความสามารถในการเรียน

การดำเนินการ

การแบ่งกลุ่มภายในชั้นเรียนแล้วแต่ละครูจะถือเกณฑ์ใดในการแบ่งถ้าแบ่งกลุ่มตามความสนใจในการอ่าน การดำเนินการในชั้นแรก ครูจะต้องสำรวจความสนใจในการอ่านของนักเรียนซึ่งครูอาจสร้างแบบสำรวจความสนใจในการอ่านของนักเรียนขึ้นใช้เอง ถ้าครูพบว่านักเรียนภายในชั้นมีความสนใจในการอ่านเหมือนกัน ก็แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆตามความสนใจ ให้นักเรียนได้เลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของแต่ละกลุ่ม มีการอภิปรายหรือทำกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการอ่านร่วมกัน แต่บางครั้งการสอนทักษะการอ่านอาจสอนรวมกันทั้งห้องก็ได้

ถ้าแบ่งโดยอาศัยความบกพร่องในทักษะการอ่านของนักเรียนเป็นเกณฑ์ ครูจะต้องวินิจฉัยความบกพร่องในการเรียนของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือคือแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคำถามต่างๆของนักเรียน เมื่อพบว่า นักเรียนมีความบกพร่องเหมือนกัน ก็จัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ เพื่อสอนทักษะที่บกพร่องให้แก่ นักเรียน นักเรียนที่สามารถเรียนรู้ทักษะที่

บทหรือแล้วก็นำไปกลุ่มอื่น หรือถ้านักเรียนในกลุ่มเรียนทักษะที่บกพร่องแล้วก็สอนทักษะอื่นที่ยากและซับซ้อนขึ้นไปอีก

ถ้าอาศัยความสามารถในการอ่านเป็นเกณฑ์ ครูก็วินิจฉัยความสามารถของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน จากข้อมูลจะทำให้ครูสามารถแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณ 3-4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะอ่านหนังสือที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน และในการวางแผนการสอนแต่ละชั่วโมง ครูอาจให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ อาจอยู่ในลักษณะดังนี้ (Harris. 1968 : 43)

0 นาที	กลุ่ม ก	กลุ่ม ข	กลุ่ม ค
5 นาที	ครูทักทายนักเรียนทั้งห้อง		
20 นาที	ทำกิจกรรมที่ครูกำหนด	ทำงานตามลำพัง	อ่านหนังสือจากห้องสมุด
40 นาที	ทำงานตามลำพัง	อ่านหนังสือจากห้องสมุด	ทำกิจกรรมที่ครูกำหนด
50 นาที	อ่านหนังสือจากห้องสมุด	ทำกิจกรรมที่ครูกำหนด	ทำงานตามลำพัง
60 นาที	สรุป		

การทำงานตามลำพังนั้น อาจเป็นการทำแบบฝึกหัด การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเล่นเกมเกี่ยวกับทักษะการอ่าน เป็นต้น

การอ่านหนังสือจากห้องสมุดจะกำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนสนุกจากการอ่านตามความสนใจของนักเรียนแต่ละคน

สำหรับเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วง อาจกำหนดใหม่ได้ตามความเหมาะสม

ถ้าเป็นกลุ่มการเรียนรู้พิเศษระหว่างห้อง ครูจะต้องสร้างบทเรียน หรือแผนการเรียนรู้ให้ชัดเจนลงไปว่า ในแต่ละระดับชั้น นักเรียนจะต้องเรียนรู้ทักษะอะไรแค่ไหน นักเรียนจะ

เข้ากลุ่มการเรียนรู้ตามความสามารถเดิมที่แต่ละคนมีอยู่ เมื่อเรียนไป คนที่เรียนได้เร็วเรียนได้ประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ ก็จะเลื่อนขึ้นไปเรียนบทเรียนในระดับสูงขึ้นไปส่วนคนที่เรียนช้าก็จะต้องเรียนต่อไปจนผลการเรียนผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนด ซึ่งอาจจะใช้เวลามากกว่านักเรียนที่เรียนเร็ว

บทบาทของครู

หน้าที่สำคัญของครูคือ การวินิจฉัยนักเรียนแต่ละคน เพื่อจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ครูจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนให้เพียงพอ เพื่อการวินิจฉัยที่ถูกต้อง จึงจะทำได้ในการจัดกลุ่มถูกต้องและมีประโยชน์อย่างแท้จริง บทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการควบคุมนักเรียนแต่ละกลุ่มให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น ครูจึงต้องวางแผนการสอนและสื่อการสอนต่างๆไว้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดกลุ่มคือ การบีบยุบของกลุ่ม นักเรียนไม่ควรถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างถาวรตายตัว นักเรียนควรจะได้ย้ายจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่งตามความเหมาะสม เมื่อข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนบ่งชี้ว่านักเรียนมีความเหมาะสมที่จะอยู่ในกลุ่มใดมากที่สุด

9. การอ่านเป็นรายบุคคล

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การอ่านเป็นรายบุคคลเป็นกิจกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกันความสนใจในการอ่านต่างกัน พื้นฐานประสบการณ์ไม่เหมือนกัน นักเรียนแต่ละคนจึงควรเรียนไปตามความสามารถของแต่ละคน การอ่านเป็นรายบุคคลเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนมีความพร้อมหลายๆด้าน เช่น สามารถทำงานตามลำพัง สามารถเลือกและค้นคว้าหาอ่านหนังสือได้เอง

การดำเนินการ

การอ่านเป็นรายบุคคล ยึดหลักการใหญ่ๆ 3 อย่าง (Otto. 1979 : 280)

คือ

ก. นักเรียนค้นหาหนังสือที่จะอ่านเอง หลักการข้อนี้วางอยู่บนรากฐานที่ว่า นักเรียนจะถูกกระตุ้นจากแรงขับตามธรรมชาติ ในการที่จะทำให้ตนประสบความสำเร็จและได้รับความสนุกจากการอ่าน (Harris. 1979 : 89)

ข. นักเรียนเลือกอ่านหนังสือเอง นักเรียนจะเลือกหนังสือที่จะอ่านเองตามความสนใจของแต่ละคน เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือตามความสนใจแล้ว เข่อมจะสนใจอ่านเห็นคุณค่าของการอ่าน ยิ่งกว่าการอ่านหนังสือที่ครูกำหนด

ค. ให้นักเรียนก้าวไปตามความสามารถของแต่ละคน นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ดังนั้นนักเรียนควรที่จะอ่านหนังสือที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ตามความสามารถในการอ่าน ตลอดทั้งได้รับการสอนทักษะการอ่านตามความบกพร่องหรือความต้องการของนักเรียนแต่ละคน และเรียนรู้ไปตามอัตราความสามารถของแต่ละคนด้วย

ในตอนเริ่มต้นของการเรียนการสอนแบบนี้ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนแบบนี้ เช่นนักเรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถึงความรับผิดชอบในการเลือกหนังสือ อ่านหนังสือตามลำพัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือสาระที่ได้จากการอ่าน รับคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากครูเมื่อจำเป็น ทำบันทึกและรายงานผลจากการอ่าน รับการสอนทักษะการอ่านจากครูเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

เมื่อนักเรียนเข้าใจลักษณะการเรียนแล้ว นักเรียนจะค้นและอ่านหนังสือตามลำพัง มีการบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่าน ในระหว่างที่นักเรียนอ่านตามลำพัง ครูจะประชุมปรึกษากับนักเรียนเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 5 นาที เพื่อสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และในบางชั่วโมงครูอาจกำหนดให้นักเรียนอภิปราย ถ้ามีนักเรียนที่อ่านหนังสือเล่มเดียวกัน หรือให้รายงานอาจโดยคำพูดหรือการเขียน การแสดงละคร หรือพบว่านักเรียนบกพร่องในทักษะการอ่านเหมือนกัน ก็อาจสอนทักษะนั้นๆให้แก่กัน (McCullough. 1961: 39)

บทบาทของครู

ครูต้องจัดหาหนังสือมาให้แก่นักเรียนอ่าน ซึ่งหนังสือเหล่านั้นอาจได้มาจาก มุมอ่าน หนังสือ นักเรียนนำมาจากบ้าน และในห้องสมุดของโรงเรียน เมื่อมีหนังสือเพียงพอแล้ว ก็ต้องช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกหนังสือที่จะอ่าน และประชุมปรึกษากับนักเรียนเป็นรายบุคคลในขณะที่นักเรียนคนอื่นๆ อ่านตามลำพัง บันทึกผลการประชุม สอนทักษะการอ่านเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเมื่อพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่อง ตลอดจนริเริ่มสร้างกิจกรรมและความคืบหน้ากิจกรรมที่ได้จากการอ่าน

ข้อเสนอแนะ

การอ่านเป็นรายบุคคลต้องอาศัยความสามารถของครูเป็นอย่างมากครูจะต้องรู้ว่า ควรจัดกิจกรรมอื่นเสริมอย่างไร ท่อนไหน เมื่อไรต้องรวมกลุ่มสอนทักษะการอ่านบางอย่างให้แก่เด็ก และโดยเฉพาะการประชุมปรึกษากับนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ครูจะไม่สามารถอ่านหนังสือที่ครูอ่านได้ทุกเล่ม ฉะนั้นครูต้องหาวิธีการหลายๆอย่างระหว่างการประชุมปรึกษา (Harris, 1979 : 90) เช่น ให้นักเรียนอภิปรายหนังสือที่อ่านโดยสรุป ให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน อ่านหนังสือบางตอนให้ครูฟัง ประเมินความเข้าใจในการอ่านและความจำเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ชักถามเกี่ยวกับหนังสือที่จะอ่านต่อไป ช่วยอธิบายคำบางคำ ความคิดรวบยอดบางความคิดที่ปรากฏในหนังสือ ถามคำถามเพื่อเร้าให้คิด และช่วยเหลือตามที่นักเรียนต้องการ

10. การประเมินผลการเรียนอ่าน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การประเมินผลเป็นกระบวนการอย่างมีระบบที่จะตรวจสอบว่านักเรียนได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลนับเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอน เพราะครูจะมีข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพและความสามารถของนักเรียนที่ตนเองสอน

การดำเนินการ

การประเมินผลการอ่านประกอบด้วยอะไรก็ตามซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความงอกงามในการอ่านหนังสือของนักเรียน ทำให้ครูทราบหรือเข้าใจเกี่ยวกับความงอกงามในการอ่านของนักเรียนอย่างชัดเจน ฉะนั้นจึงควรใช้เครื่องมือหลายๆอย่าง เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน สมุดแบบฝึกหัด การสังเกตของครู การประชุมปรึกษากับนักเรียน เป็นรายบุคคล ศึกษาจากกระเป๋านักเรียน เป็นต้น (Heilman. 1967 : 80)

ในการประเมินผลครูควรทำความเข้าใจข้อเสนอแนะ ดังนี้ (Bond. 1966 : 323)

1. ควรประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการอ่านซึ่งวางไว้อย่างกว้างขวาง กล่าวคือ จะต้องประเมินผลทั้งทักษะ ความสามารถ เจตคติ ความสนใจ และรสนิยมในการอ่าน
2. ควรเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินให้สอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติของสิ่งที่ประเมิน
3. การประเมินผลควรทำในสถานการณ์ที่คล้ายการอ่านในชีวิตจริงให้มากที่สุดที่เป็นไปได้ เพราะการประยุกต์ทักษะหรือความสามารถในการอ่านไปใช้ จะมีความสำคัญเท่ากับตัวทักษะการอ่านเอง
4. การประเมินผลควรทำให้ครูพบข้อเด่นและข้อบกพร่องของผู้เรียน เพื่อครูจะได้วางแผนการสอนปรับปรุงสิ่งที่นักเรียนยังอ่อนอยู่ และนักเรียนจะได้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง และจะได้มุ่งพัฒนาสิ่งที่เขาบกพร่องให้ดีขึ้น
5. ควรให้นักเรียนมีส่วนรับผิดชอบในการค้นหาข้อเด่นและข้อบกพร่องของตนเอง เช่น นักเรียนต้องสามารถตรวจสอบข้อบกพร่องของตนเองในสมุดแบบฝึกหัด สามารถประเมินความสนใจในการอ่านของตนเองได้กว้างขึ้นหรือไม่ เป็นต้น
6. การประเมินผลความงอกงามในการอ่านควรทำบ่อยที่สุด ถ้าการประเมินผลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครูจะทราบได้ว่า นักเรียนต้องการให้ครูสอนหรือแก้ไขปรับปรุงเรื่องอะไร
7. เมื่อการประเมินผลพบว่านักเรียนที่ไร้ความสามารถในการอ่าน ควรทำ

การประเมินอย่างจริงจังต่อไปเพื่อวินิจฉัยหาต้นเหตุของความสามารถในการอ่าน

8. ครูขอความร่วมมือจากบุคลากรท่านอื่นๆที่จะสามารถให้ข้อมูลให้ครูเข้าใจนักเรียนยิ่งขึ้น เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา ตลอดจนผู้ปกครอง

9. ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลควรเก็บไว้อย่างมีระบบระเบียบ เพราะนอกจากครูที่สอนอ่านในปัจจุบันจะได้ใช้ประโยชน์แล้ว ครูที่สอนในปีต่อไป ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ ก็จะได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้นด้วย

บทบาทของครู

ครูมีหน้าที่เก็บข้อมูลการอ่านของนักเรียนให้ได้มากเพียงพอ เพื่อการวินิจฉัยจะได้ถูกต้องแม่นยำ และจะต้องเก็บข้อมูลที่ได้มาอย่างมีระบบระเบียบ วินิจฉัยข้อมูลเหล่านั้นออกมาเพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าและความบกพร่องของนักเรียนตลอดทั้งใช้ผลจากการวินิจฉัยในการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนให้มากที่สุด

11. การแสดงละคร

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การแสดงละครเป็นการแสดงบทบาทสมมติให้เป็นเรื่องเป็นราวต่างๆ ฉะนั้นจึงเป็นการฝึกให้นักเรียนแสดงออก ได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรม ช่วยขยายความสนใจในการอ่าน และช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน (Deboer. 1970 : 360)

การดำเนินการ

ในการจัดกิจกรรมการแสดงละครภายในชั้นเรียนนั้น ครูอาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แสดงกลุ่มละเรื่อง โดยคัดเลือกเฉพาะตอนที่ น่าสนใจมาแสดง ใช้ระยะเวลาแสดงราว 10-15 นาที อาจให้นักเรียนแสดงท้ายชั่วโมง หรือให้แสดงในชั่วโมงใดชั่วโมงหนึ่งพร้อมกันก็ได้ก็ไปตามความเหมาะสม

สำหรับเรื่องที่ให้แสดงนั้นได้มาจากหลายแหล่ง นักเรียนบางกลุ่มที่เคยอ่านเรื่องเดียวกันครูถามแล้วนักเรียนสนุกสนานชอบ ก็อาจจัดให้นักเรียนเข้ากลุ่มด้วยกันเลือกเหตุการณ์

คอนิกคอนหนึ่งในหนังสือมาแสดง นักเรียนกลุ่มอื่นๆที่ยังไม่มีเรื่องที่จะแสดง ก็ต้องช่วยกันอ่าน ค้นหาเรื่องที่จะมาแสดงให้ได้ เมื่อได้เรื่องแล้วนักเรียนจะต้องมีการซักซ้อมการแสดงจนเข้าใจ และเกิดความชำนาญ

บทบาทของครู

ครูต้องการช่วยเหลือในการเลือกเรื่องของนักเรียนให้ได้เรื่องที่สนุก มีประโยชน์ ส่งเสริมศีลธรรมอันดี ให้คำแนะนำในการซักซ้อม และในการที่แสดงจริงครูอาจมีการบันทึกเสียงไว้เพื่อเปิดให้นักเรียนชั้นอื่นฟัง เพื่อทนายลักษณะนิสัยตัวละคร เป็นต้น

12. การแสดงหุ่น

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

หุ่น หมายถึง ตัวเชิดที่ทำให้มีชีวิตชีวาได้ด้วยการกระทำของมนุษย์ และในการแสดงหุ่นจะต้องประกอบด้วย ตัวหุ่น เวที และคนเชิดหุ่น ใช้เพลงประกอบด้วย เหมาะสำหรับผู้ชมจำนวนน้อย การแสดงหุ่นเป็นกิจกรรมที่ต้อใจนักเรียน และให้การส่งเสริมการอ่าน สามารถชักชวนให้นักเรียนรู้จักหนังสือในห้องสมุดมากขึ้นเป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนติดคามอ่านหนังสือเล่มนั้นๆ ด้วยตัวเอง (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2531 : 277)

การดำเนินการ

ในการแสดงหุ่นครูอาจจัดแสดงในช่วงเวลาว่างหนึ่ง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 นาที หรือ อาจแสดงในโอกาสอื่นๆ อีกก็ได้ เช่น ในทางกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน หรือในสัปดาห์ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เป็นต้น

ครูสามารถจัดการแสดงหุ่น โดยการหาหุ่นจัดแสดงเอง หรือ นำมาจากเพื่อนเพื่อมาแสดงให้นักเรียนชม ตลอดจนการเขียนบทละครหุ่นเองถ้ามีก็นำเนื้อเรื่องมาจากหนังสือ

บทบาทของครู

การแสดงหุ่นต้องอาศัยความสามารถในการเชิดหุ่นครูจึงจำเป็นต้องฝึกเชิดหุ่น

จนเกิดความชำนาญ การพากย์ประกอบการแสดง ตลอดทั้งดนตรีประกอบ ครูอาจบันทึกเพลง
เตรียมไว้สำหรับใช้เปิดประกอบได้เลยเวลาแสดง หรือครูอาจทั้งเป็นคนเชิดและคนพากย์
ก็ได้

ข้อเสนอแนะ

หุ่นที่ใช้ในการแสดงนั้น ครูอาจเลือกใช้หุ่นชนิดใดก็ได้ตามความเหมาะสม
และคิดว่าจะก่อให้เกิดความสนใจแก่นักเรียนได้มากที่สุด เช่น อาจเลือกใช้หุ่นมือ หุ่นถุงมือ
หุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก หุ่นแมะ หรือหุ่นเงาก็ได้

13. การรายงานเกี่ยวกับหนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การรายงานเกี่ยวกับหนังสือจะเป็นการเก็บความรู้ความคิดที่ได้จากหนังสือ
มาเสนอต่อครูหรือเพื่อนร่วมชั้น อาจทำได้โดยการพูดหรือการเขียน กิจกรรมนี้นอกจากจะ
ช่วยขยายความสนใจในการอ่านของนักเรียนแล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักอ่านหรือฟังตาม
ตามลำพังอีกด้วย การรายงานจะให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน
กว้างขวางขึ้น ทำให้เกิดความรู้ความคิดแง่มุมต่างๆเพิ่มเติมซึ่งจะให้นักเรียนมองเห็นคุณค่า
ของภาษาอ่านได้

การดำเนินการ

ลักษณะการรายงานเกี่ยวกับหนังสือ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้แล้ว ควรจะเป็น
การส่งเสริมการอ่าน ทำให้นักเรียนอ่านมากขึ้นมิใช่จะเป็นอุปสรรค ทำให้นักเรียนเกิดความ
เบื่อหน่ายการอ่าน หรืออ่านน้อยลง ลักษณะรายงานที่สั้นและรูปแบบรายงานที่ให้ทำในหลายๆ
ลักษณะจะช่วยส่งเสริมการอ่าน มากกว่ารายงานที่ให้ทำยาวๆและมีรูปแบบตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง (Bond. 1966 : 295) การรายงานเกี่ยวกับหนังสืออาจให้นักเรียนทำในหลาย
ลักษณะ (Harris. 1979 : 401) คือ

ก. รายงานปากเปล่า นักเรียนจะรายงานโดยการสรุปสั้นๆเกี่ยวกับหนังสือว่า
หนังสือเกี่ยวกับอะไร มีข้อที่น่าสนใจอย่างไร อาจเตรียมเนื้อความบางตอนในหนังสือมาอ่าน

ออกเสียงให้เพื่อนๆ ฟัง เช่น ตอนที่สนุกตื่นเต้นที่สุด ตอนที่พรรณาคำได้เยี่ยม บทสนทนาที่น่าประทับใจ เป็นต้น

ข. รายงานหนังสือโดยใช้ศิลปะ (Artistic book reports) นักเรียนที่มีความสามารถทางศิลปะ ครูอาจให้ประติมากรรมศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่งชิ้นเพื่อใช้ในการรายงาน เช่น ให้ออกแบบปกหนังสือ เขียนภาพแสดงเหตุการณ์ที่สำคัญภายในเรื่อง เขียนภาพแสดงลำดับโครงเรื่อง ทำหุ่นตัวละครในเรื่อง เป็นต้น

ค. รายงานโดยการเขียน การเขียนรายงานเกี่ยวกับหนังสือนั้น นักเรียนจะตั้งใจทำมากขึ้น ทำให้รายงานมีประโยชน์มีคุณค่ามากขึ้น ถ้านักเรียนรู้ว่า รายงานที่เขาจะทำชิ้นนั้น ครูจะเก็บรักษาไว้ภายในชั้น เพื่อให้นักเรียนคนอื่นๆ อ่าน ส่วนนักเรียนภายในชั้นก็จะอ่านรายงานนั้นๆ เพราะต้องการทราบว่า ผู้เขียนรายงาน มีความคิดเห็นหรือกล่าวถึงหนังสือเล่มนั้นๆ อย่างไร มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างจากเขาอย่างไร

รูปแบบการเขียนรายงาน ครูควรจะให้หลากหลายวิธีให้เกิดความน่าสนใจ เช่น อาจให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงเพื่อน แนะนำหนังสือที่นักเรียนเคยอ่านแล้วคิดว่าดี มีคุณค่า หรือสนุก จึงเขียนจดหมายไปถึงเพื่อนแนะนำให้อ่านหนังสือเล่มนั้นๆ หรืออาจจะให้นักเรียนเขียนคำโฆษณาหนังสือ เป็นต้น

ง. รายงานหนังสือที่เพิ่มสะสมขึ้นเรื่อยๆ (Cumulative book reports) ลักษณะของรายงานแบบนี้จะให้นักเรียนเขียนแนะนำหนังสือ ตลอดจนข้อคิดเห็นหรือวิจารณ์ลงบนแผ่นกระดาษ คราวรวบรวมรายงานของนักเรียนไว้ในแฟ้มเพื่อให้นักเรียนในชั้นอ่านเมื่อนักเรียนภายในชั้นที่เคยอ่านหนังสือเล่มนั้นมาอ่านรายงานแล้ว อาจมีความคิดเห็นที่เหมือนหรือแตกต่างไปจากรายงาน อาจเป็นความเห็นที่ต่างแง่มุม คัดค้านหรือสนับสนุนก็ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นของตนลงบนแผ่นกระดาษ แล้วนำไปแนบไว้กับรายงานอันแรก ลักษณะเช่นนี้จะทำให้รายงานเกี่ยวกับหนังสือเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นักเรียนภายในชั้นก็จะได้อ่านรายงานเหล่านี้ทำให้ได้รับประโยชน์ได้ความคิดหลายแง่มุมขึ้น และถ้าปรากฏว่านักเรียนภายในชั้นมีความเห็นที่คัดค้านหรือแตกต่างกันมากเกี่ยวกับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง ก็อาจสนับสนุนให้มีการอภิปรายระหว่างนักเรียนขึ้น

บทบาทของครู

ครูมีหน้าที่ในการ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงคลุใจในการ เขียนรายงานอาจจะเริ่มโดยการซักถามหนังสือที่นักเรียนเคยอ่าน ในด้านความน่าสนใจ คุณค่า ประโยชน์นักเรียนที่ เคยอ่านหนังสือเรื่อง เกียวกันก็ โอกาสแสดงความคิดเห็นในทาง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ แล้วกระตุ้นให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นออกมา รายงานที่เขียนควรมีหลาย ๆ รูปแบบ และจัดแสดงผลงานของนักเรียนให้นักเรียนได้อ่านอย่างทั่วถึง

14. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การ อภิปรายเกี่ยวกับหนังสือเป็นการให้สมาชิกภายในกลุ่ม พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนที่มีต่อเรื่องที่อ่านว่าชอบหรือไม่ชอบหนังสือเล่มนั้นอย่างไร การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือนอกจากจะช่วยให้ นักเรียนฝึกพูดฝึกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังเป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานตามลำพัง มีความรับผิดชอบในการทำงาน (Harris. 1979 : 403) และ ยังช่วยขยายความสนใจในการอ่านอีกด้วย (Burton. 1986 : 365)

การดำเนินการ

การ อภิปรายเกี่ยวกับหนังสือจะทำเป็นกลุ่ม จึงควร แบ่งนักเรียนภายในชั้นออกเป็นกลุ่ม ประมาณกลุ่มละ 3-5 คน ครูกำหนดหนังสือให้แต่ละกลุ่ม หรืออาจให้นักเรียนเป็นฝ่ายเลือกเอง ให้ระยะเวลาสำหรับนักเรียนอ่านและเตรียมตัวประมาณหนึ่งหรือสองสัปดาห์ แล้วจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปราย นักเรียนและครูอาจตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางการอภิปราย หรือเพื่อให้เกิดความกระจำแจ้งในบางเรื่องบางประเด็น

บทบาทของครู

ครูมีส่วนช่วยเหลือนักเรียนในการให้คำแนะนำ ให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อทำให้การ อภิปรายมีคุณค่ายิ่งขึ้น เช่น ความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เขียน ความรู้เกี่ยวกับหนังสือ หรือความ

คิดอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหนังสือ ครูต้องแสดงความกระตือรือร้น สนใจในการอภิปราย
ของนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ของครูจะมีอิทธิพลต่อการอภิปรายของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

15. การแนะนำหนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การแนะนำหนังสือแก่นักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างความสนใจในการอ่าน
ให้นักเรียน ให้นักเรียนเห็นคุณค่า และประโยชน์ของหนังสือ รู้จักหนังสือต่าง ๆ มากขึ้น
เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และขยายความสนใจในการอ่านของนักเรียนให้กว้างขวาง
ขึ้น

การดำเนินการ

การแนะนำหนังสือแก่นักเรียนสามารถทำได้หลายวิธี คือ

ก. โดยครูเลือกหนังสือที่มีประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ด้านสาระความ
รู้และความบันเทิง ตลอดจนความสวยงามของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน มา
แนะนำให้นักเรียนรู้จัก โดยกล่าวถึงลักษณะที่น่าสนใจของหนังสือ หรือความน่าสนใจเกี่ยว
กับตัวผู้เขียน นิยมนักอ่านที่สำคัญของหนังสือมาแล้วให้นักเรียนฟัง หรือจะใช้วิธีอ่านออก
เสียงบางตอนที่เห็นว่าสนุกที่สุด ที่ที่สุดให้นักเรียนฟัง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนไปอ่านต่อจนจบ

ข. ใช้รายการหนังสือ (Book lists) ครูสอนอ่านและบรรณารักษ์ อาจ
ร่วมมือกันทำรายการหนังสือที่น่าสนใจ โดยมีรายละเอียดถึง ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ประเภท
ของหนังสือ หรือในแต่ละปีห้องสมุดได้จัดซื้อหนังสือใหม่ ๆ เล่มใดเข้าบ้าง ก็ทำรายการหนังสือ
เหล่านั้นออกมา ตีพิมพ์บทความห้องเรียนให้นักเรียนทราบ เพื่อให้นักเรียนแต่ละชั้นได้ทราบ
และติดตามอ่าน รายการหนังสือนี้ครูอาจส่งให้บุคลากรของนักเรียนด้วย เพื่อจะได้ช่วย
เหลือทางโรงเรียนในการจัดหาหนังสือให้นักเรียนอ่าน หรือสนับสนุนให้นักเรียนอ่านใน
ช่วงปิดภาคเรียน

บทบาทของครู

ครูต้องพยายามเลือกหนังสือที่มีคุณค่า หรือสื่อกิจกรรมมาแนะนำให้นักเรียนรู้จัก
ร่วมมือกับบรรณารักษ์ทำการ หนังสือ คัดยอกรายการ หนังสือตามชั้นเรียนแล้วส่งให้
ปกครองของนักเรียน

16. การวิจารณ์หนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การวิจารณ์หนังสือเป็นการพิจารณาหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดถึงลักษณะ
รูปเล่ม เนื้อเรื่อง และการเขียน เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่อง แล้วชี้ให้ผู้อ่านได้เห็นคุณค่า
ของหนังสือเล่มนั้นๆ ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร (ชาคาณิกกิจ วชิรปริชาทณ. 2528 : 106)
การวิจารณ์เป็นสิ่งที่มีคุณค่า เพราะทำให้ผู้วิจารณ์มีโอกาสใช้หนังสือที่วิจารณ์นั้น ปกการ พก
หรือการเขียนและแสดงความคิดเห็น นอกจากนั้นประสบการณ์จากการอ่านหรือการฟัง จะ
ทำให้ผู้วิจารณ์สามารถที่จะแนะนำหนังสือต่างๆ ได้ และนิสัยรักการอ่านและความรักการอ่าน
นั้นจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องราวที่สนทนากัน และทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่น่าสนใจ
มากยิ่งขึ้น (จุฑา เฉลยทรัพย์. 2531 : 276)

การดำเนินการ

ครูต้องชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการวิจารณ์หนังสือ หลักการวิจารณ์และข้อ
ปฏิบัติในการวิจารณ์ แล้วมอบหมายให้นักเรียนเขียนวิจารณ์ส่ง อาจทำเป็นรายบุคคลหรือ
เป็นกลุ่มก็ได้ ครูควรจูงงานของนักเรียนพร้อมทั้งให้คำติชม

บทบาทของครู

ครูต้องแนะนำให้นักเรียนละอทธิในการวิจารณ์ อย่างให้ความรู้สี่ส่วนทั่วเข้าไป
มีส่วนในการวิจารณ์ ให้คำแนะนำช่วยเหลือตามที่นักเรียนต้องการ ตลอดจนบอกแหล่งในการ
ศึกษาความรู้เพิ่มเติม เพื่อทำให้การวิจารณ์มีคุณค่ามากขึ้น จัดลงงานการวิจารณ์ของ

นักเรียนไว้ที่มุมอ่านหนังสือ เพื่อให้นักเรียนภายในชั้นได้อ่านอย่างทั่วถึง

17. การสร้างมุมอ่านหนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การสร้างมุมอ่านหนังสือเป็นการจัดมุมใดมุมหนึ่งในชั้นเรียน ให้มีบรรยากาศชวนอ่าน และมีการรวบรวมหนังสือสิ่งตีพิมพ์ต่างๆไว้ในมุมนี้ ให้มีจำนวนมากพอสมควร เพื่อให้ให้นักเรียนใช้เวลาว่างมาอ่านหนังสือ การสร้างมุมอ่านหนังสือขึ้นภายในชั้นเรียนจะทำให้ให้นักเรียนใช้เวลาว่างกับการอ่านหนังสือมากขึ้น เพราะเป็นการทำให้หนังสืออยู่ใกล้มือนักเรียน หยิบจับอ่านได้ทันที เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการอ่านอีกด้วย (สุชุม เฉลบทรัพย์. 2531 : 276)

การดำเนินการ

เลือกมุมใดมุมหนึ่งในชั้นเรียนที่เหมาะสมที่จะทำเป็นมุมอ่านหนังสือ จัดและตกแต่งมุมอ่านหนังสือให้งามสดุดตา มีบรรยากาศชวนไปนั่งอ่าน โดยจัดโต๊ะเก้าอี้ให้ได้ประมาณ 6-8 ตัว มีผ้าปูโต๊ะ แจกันดอกไม้ ฝาห้องมีชั้นวางหนังสือ มีภาพโปสเตอร์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับหนังสือ มีคำขวัญเชิญชวนให้รักการอ่าน หนังสือที่นำมาจัดไว้ที่มุมอ่านหนังสือ อาจได้มาจากการบริจาค ให้นักเรียนนำมาจากบ้าน หนังสือพิมพ์รายวันอาจให้นักเรียนร่วมออกเงินกันซื้อ ให้นักเรียนเลือกคณะกรรมการในชั้นมีหน้าที่รวบรวมสะสม รักษาดูแล และให้บริการยืมส่งหนังสือ

บทบาทของครู

ครูต้องช่วยจัดหาหนังสือร่วมกับนักเรียน ควบคุมดูแลทั่วไป ทั้งกติกาของชั้นเรียนชั้น เพื่อขจัดสิ่งรบกวนนักเรียนที่อ่านหนังสือในมุมอ่านหนังสือ

18. การอ่านอย่างอิสระ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การอ่านอย่างอิสระจะเป็นการให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ตามความสนใจ ในช่วงเวลาที่นอกเหนือจากการเรียนปกติ อาจเป็นช่วงเวลา 13.00-13.20 น. ของทุกวัน หรือกำหนดช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งตามความเหมาะสม การอ่านอย่างอิสระจะเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน เพราะนักเรียนได้อ่านหนังสือตามความสนใจ ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ให้นักเรียนอ่านหนังสืออย่างกว้างขวางขึ้น และให้นักเรียนรู้จักอ่านตามลำพัง รู้จักรับผิดชอบในตัวเองสูงขึ้น

การดำเนินการ

กำหนดช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของวันเป็นชั่วโมงการอ่านอย่างอิสระ ครูเข้าไปควบคุมดูแลในช่วงนี้เพื่อให้กิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น นักเรียนอ่านหนังสือซึ่งอาจได้มาจากห้องสมุดของโรงเรียน จากมุมอ่านหนังสือ จากบ้าน มีการบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่าน

บทบาทของครู

ครูเน้นว่ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในกิจกรรม นอกจากควบคุมดูแลเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่นแล้ว ครูยังมีหน้าที่แนะนำหนังสือที่เหมาะสมให้นักเรียนแต่ละคน ติดตามความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสืออย่างกว้างขวาง

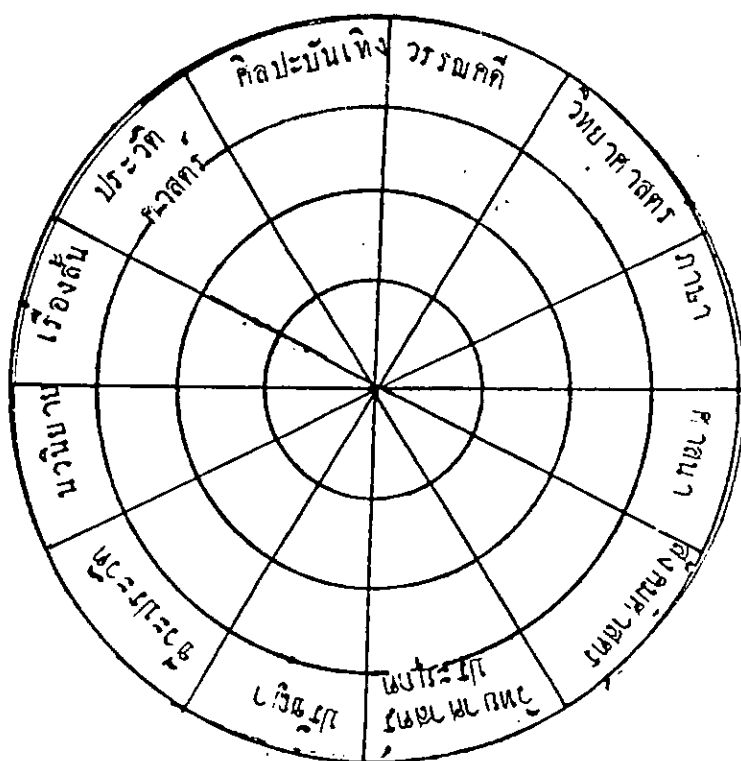
ข้อเสนอแนะ

สิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกิจกรรมนี้ คือ การแนะนำหนังสือให้นักเรียน และการทำบันทึกการอ่านของนักเรียน การแนะนำหนังสือแก่นักเรียน ครูจะทำได้มีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ครูจะต้องอาศัยความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสนใจในการอ่านของนักเรียน รู้ว่านักเรียนในระดับชั้นใดสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับอะไร นักเรียนหญิงสนใจอ่านอะไร นักเรียนชายสนใจอ่านอะไร ฉะนั้นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนจึงเป็นเรื่องจำเป็น ส่วนการทำบันทึกการอ่านของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือ

แต่ละเล่ม ครูควรให้นักเรียนบันทึกเอาไว้ด้วยคือ บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ โรงพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา ความรู้ ความคิดที่ได้ จากกาอ่าน ข้อความบางตอนในหนังสือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือเล่มนั้นและ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือหลายๆประเภท ครูควรแนะนำให้นักเรียนทำวงล้อการอ่าน ซึ่งลักษณะของวงล้อการอ่านแสดงในหน้า

เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือประเภทใดก็ได้ให้นักเรียนระบายสีลงในช่วงแรกของวงกลม ถ้าเล่มที่สองยังอ่านประเภทเดิมอยู่ ก็ให้ระบายสีในช่วงของวงกลมในชั้นถัดมา แต่ถ้าอ่านหนังสือประเภทอื่น ก็ให้ระบายสีในช่องอื่นตามประเภทหนังสือที่ได้ระบุเอาไว้

วงล้อการอ่าน

19. การเล่นเกมและทายปัญหาต่างๆจากหนังสือ

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การเล่นเกมและทายปัญหานั้นจะเป็นการทายปัญหาอย่างง่ายๆ แข่งขันกัน ทอมปัญหาความรู้ทั่วไปที่ได้จากหนังสือ เช่น ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ตัวละคร ความรู้ต่างๆในหนังสือ เป็นต้น การจัดกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความรู้ในสาขาวิชาต่างๆอย่างกว้างขวางส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และทำให้นักเรียนชอบบริการห้องสมุดมากขึ้น (สุชุม เฉลบทรัพย์. 2531 : 280)

การดำเนินการ

ครูต้องประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ให้นักเรียนทราบลักษณะของกิจกรรม การเตรียมตัวเพื่อเข้าร่วม วันเวลา และครูตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อดำเนินการ จัดหารางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่นักเรียนที่เข้าร่วม

การ เล่นเกมและทายปัญหาอาจทำในลักษณะนี้

ก. แข่งขันกันหาคำศัพท์หรือเรื่องราวจากพจนานุกรม สารานุกรม
ข. แข่งขันกันหาหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งที่ครูกำหนดให้ได้เร็วที่สุด โดยใช้วิธีการถามหลักการในห้องสมุด

ค. ประกวดคำขวัญเกี่ยวกับห้องสมุด

ง. แข่งขันทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ เช่น ครูเล่าให้ฟังเพียงบางตอน แล้วให้ทายชื่อหนังสือ

จ. ให้ข้อคำประพันธ์ให้ถูกต้อง

ฉ. บอกชื่อผู้แต่งแล้วให้ทายชื่อหนังสือที่แต่ง

ในการทายปัญหา ลักษณะของปัญหาควร เป็นดังนี้

ก. เป็นความรู้ทั่วไป และเป็นปัญหาที่ไม่ยากเกินไป โดยเฉพาะในครั้งแรกๆ ของกิจกรรมนี้ เพราะถ้าเป็นปัญหายากเกินไป ไม่มีคำตอบถูก ผู้ร่วมกิจกรรมก็จะเกิด

ความเบื่อหน่าย ท้อแท้ และในที่สุดก็จะเลิกสนใจ

ข. ความรู้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งผู้ตอบจะต้องอาศัยความรู้ในสาขาวิชานั้นเป็นอย่างมาก หรือสามารถหาแหล่งวิทยาการได้ รู้ว่าจะใช้หนังสือประเภทใดที่จะค้นหาคำถาม

ค. ปัญหาเขาวัว ซึ่งเป็นการฝึกไหวพริบ และวิจารณ์ของผู้อ่าน อาจทำได้โดยเมื่อถามปัญหาแล้วให้ผู้ตอบตอบทันทีในระยะเวลาอันสั้น หรือคิดปัญหาไว้ที่บอร์ด พร้อมกับกำหนดวันเวลาส่งคำตอบ และให้ผู้ตอบบอกด้วยว่า คำตอบนั้นได้มาจากหนังสือเล่มใด

บทบาทของครู

ครูต้องประชาสัมพันธ์ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรม วางโครงการของกิจกรรมไว้อย่างชัดเจนว่า ในปีนั้นๆ จะทำอะไร อย่างไร

20. การส่งเสริมการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อน

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การส่งเสริมการอ่านหนังสือภาคฤดูร้อนเป็นกิจกรรมที่ครูและบรรณารักษ์ร่วมกันจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเข้ามาใช้บริการห้องสมุด ในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นักเรียนได้รับประสบการณ์การอ่านกว้างขวางขึ้น

การดำเนินการ

หากมีการทำโครงการนี้ ห้องสมุดจะต้องเปิดให้นักเรียนมาใช้บริการในช่วงปิดภาคเรียน ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ กระตุ้นให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม

ในระหว่างการทำโครงการ นักเรียนจะอ่านหนังสือในห้องสมุด ครูและบรรณารักษ์จะช่วยเลือกและแนะนำหนังสือที่มีประโยชน์และเหมาะสมสำหรับนักเรียน ให้นักเรียนยืมไปอ่านต่อที่บ้าน ครูอาจให้มีการแข่งขันการอ่านหนังสือของนักเรียน โดยตั้งกติกาไว้ว่า ถ้าใคร

ยืมและอ่านหนังสือมากที่สุดในช่วงปิดภาคเรียนนี้จะได้รับรางวัล หรือมอบใบรับรองแก่นักเรียน
ที่มาใช้บริการห้องสมุดเป็นประจำ จัดเกมและการแข่งขันตอบปัญหาเป็นกิจกรรมย่อยประกอบ
เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศและให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมนี้ หรืออาจมีการจัดกลุ่มต่างๆขึ้น เช่น
กลุ่มอ่านบทประพันธ์และวรรณคดี กลุ่มนักวิชาการ การเกษตร กลุ่มเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์
 เป็นต้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด มีเสรีภาพในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น

บทบาทของครู

ครูและบรรณารักษ์ต้องประชาสัมพันธ์ และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใน
การเข้าร่วมกิจกรรม แนะนำหนังสือที่มีประโยชน์ให้นักเรียนอ่าน จัดกิจกรรมย่อยต่างๆเสริม
เพื่อให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน และความรู้อย่างเต็มที่

21. การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เป็นการทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของห้องสมุด ค้น
คว้าหาความรู้จากห้องสมุดเป็น ศึกษา ค้นคว้าเรื่องราวต่างๆเองได้ตามลำพัง มีนิสัยรักการ
อ่าน และอ่านหนังสือต่างๆได้อย่างกว้างขวาง

การดำเนินการ

ในการส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดนั้น ครูควรแนะนำให้นักเรียนเกิดความ
เข้าใจว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งที่นักเรียนจะสามารถค้นหาหนังสืออ่านได้ตามความสนใจของเขา
แนะนำให้นักเรียนมีบัตรห้องสมุดทุกคน สอนทักษะการศึกษา ค้นคว้าให้แก่นักเรียนเพื่อให้นัก
เรียนใช้ห้องสมุดเป็น อ่านหนังสือเป็น และรู้ว่าหนังสือ สิ่งที่จะหามาช่วยความรู้ข้อมูล
เกี่ยวกับอะไร จัดให้นักเรียนได้ทัศนศึกษาเยี่ยมชมห้องสมุดต่างๆ ถ้าครูสอนเกี่ยวกับการใช้
ห้องสมุดอย่างจริงจัง และพานักเรียนไปทัศนศึกษาตามห้องสมุดต่างๆ จะมีผลอย่างมากต่อการ
ใช้ห้องสมุดในช่วงปิดภาคเรียน

กิจกรรมที่ควรทำอีกอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดคือ การตั้งชมรม ชมรมที่จัดตั้งขึ้นนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกว่า ตนเป็นเจ้าของห้องสมุด ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสพบปะกันเป็นประจำในห้องสมุด และได้อบรมนักเรียนให้รู้คุณค่าของหนังสือที่มีประโยชน์ต่องาน อภิเรกหรือการอ่านทั่วไป ชมรมที่ควรจัดตั้งขึ้นได้แก่

ก. ชมรมห้องสมุด มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวมกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจในงานอภิเรกเกี่ยวกับ เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตนต่อสังคม

ข. ชมรมนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างกว้างขวาง ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการอ่าน มีการจัดกลุ่มอภิปราย เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ และบริการห้องสมุด มีการจัดกลุ่มอ่านกวีนิพนธ์คู่กันทั้ง เพื่อยกระดับความสนใจ และรสนิยมในการอ่าน

บทบาทของครู

บรรณารักษ์มีบทบาทสำคัญในกิจกรรมนี้ ต้องจัดบรรยากาศในห้องสมุดให้ชวนมานั่งอ่าน วิเริ่มและดำเนินกิจกรรมย่อยเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและมาใช้บริการห้องสมุด เช่น การตอบปัญหา ประกวดคำขวัญ ทัศนศึกษา จัดชมรม เป็นต้น

22. การสอนซ่อมเสริม

ลักษณะและประโยชน์ของกิจกรรม

การสอนซ่อมเสริมเป็นการให้ทบทวนพิเศษแก่นักเรียนที่ล้มเหลวในการเรียนหรือเรียนช้า เพื่อให้นักเรียนเหล่านี้สามารถเรียนได้ทันนักเรียนปกติ รวมไปถึงการสอนพิเศษแก่นักเรียนที่เรียนเก่งให้มีความก้าวหน้าในการเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การสอนซ่อมเสริมนอกจากจะทำให้ให้นักเรียนที่เรียนช้าได้เรียนเพิ่มเติม ทำให้เรียนได้ทันนักเรียนปกติ และทำให้ให้นักเรียนที่เรียนเร็วก้าวหน้าในการเรียนตามความสามารถของเขา อันเป็นการเพิ่มคุณภาพของการศึกษาแล้ว ยังเป็นการแก้ปัญหาด้านจิตใจของนักเรียนที่จะเกิดขึ้น เพราะ

นักเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนในชั้นเรียนปกติ ย่อมเกิดความรู้สึกว่า ตัวเอง
 คอย ซากความเชื่อมั่นในตัวเอง และเมื่อหน้าการเรียน ถ้าครูให้ความช่วยเหลือให้พบกับ
 ความสำเร็จในการเรียน ปัญหาความจิตใจกังวลก็จะหมดไป

การดำเนินการ

ในชั้นแรก ครูควร เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน วินิจฉัยข้อมูลเพื่อใช้
 วางแผนการสอนซ่อมเสริม การดำเนินการขั้นนี้ทำเป็น 3 ขั้น คือ

ก. ขั้นสำรวจ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบเขาวัว
 ปัญหา ระเบียนสะสม เพื่อคว้านักเรียนกลุ่มนั้น หรือชั้นนั้น ต้องการสอนเพื่อแก้ไขหรือไม่ เป็น
 การ คัดนักเรียนที่ส่อให้เห็นว่าเรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อไปวิเคราะห์เพิ่มเติม การวินิจฉัยขั้นนี้จึง
 เป็นการ คัดอย่างหยาบๆ

ข. ขั้นเฉพาะ การวินิจฉัยขั้นนี้ จะทำให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคน เก่ง อะไร
 ในด้านใด อย่างไรบ้าง

ค. ขั้นละเอียด ในขั้นนี้ต้องทำการศึกษาเป็นรายบุคคลอย่างละเอียด เพื่อให้
 ได้ภาพรวมทั้งหมดของนักเรียน ตลอดจนความต้องการในการสอนของเขา

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแล้วต้องวางแผนการสอนซ่อมเสริม ให้สอดคล้อง
 กับข้อมูลที่ได้รับ ในการสอนซ่อมเสริมครูสามารถทำได้ในหลายลักษณะ คือ

ก. การสอนเพื่อแก้ไข เป็นการสอนที่กระทำในชั้นเรียนปกติ เพื่อช่วยเหลือ
 นักเรียนให้สามารถเอาชนะความบกพร่อง หรือบกพร่องจากปานกลางให้สูงขึ้น

ข. การสอนซ่อม เป็นการสอนที่แยกจากชั้นเรียนปกติ ทำเป็นรายบุคคล หรือ
 กลุ่มย่อย เป็นการสอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ๆ หรือช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน
 ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษจากครู

ค. สอนโดยการ ปรับระดับ เป็นการสอนสำหรับนักเรียนที่มีระดับเขาวัวปัญหา
 ค่ากว่า 90 นักเรียนพวกนี้จะเรียนได้ช้ากว่าปกติ และมีชีวิตจำกัดในเรื่องความสามารถในการ
 เรียนรู้ ดังนั้นเนื้อหาและวิธีสอนต้องปรับให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของนักเรียน ทำในชั้นเรียน
 ปกติได้

ง. การสอนเร่ง การสอนแบบนี้มักใช้กับนักเรียนฉลาด เรียนรู้ได้เร็วมาก
การสอนอาจทำได้ 3 วิธี คือ การสอนเร่ง การสอนเสริม หรือการจัดชั้นหรือโรงเรียนพิเศษ
(ประภัสสร นิยมธรรม. 2525 : 26)

บทบาทของครู

ครูต้องวินิจฉัยนักเรียน เพื่อทราบข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน
วางแผนการสอนตามการวินิจฉัยที่ค้นพบ และดำเนินการสอนตามแผนที่วางเอาไว้

ข้อเสนอแนะ

การสอนซ่อมเสริมโดยเฉพาะกับนักเรียนที่ล้มเหลวในการเรียน อาจทำให้นัก
เรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง รู้สึกเป็นปมค้อยเพราะนักเรียนจะเข้าใจว่าเขาเป็นคน
เรียนอ่อน เพราะฉะนั้นในการสอนปกติ ครูควรป้องกันความล้มเหลวในการเรียนให้มากที่สุด
เท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะไม่ให้ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง และเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนเกิดขึ้น
การสอนซ่อมเสริมควร เป็นวิธีการสุดท้ายของการแก้ไขความล้มเหลวในการเรียนเท่านั้น

การสร้างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักการการสอนอ่าน

บทคัดย่อ
ของ
เรืองจิต หนูแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญานหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
มีนาคม 2533

การร่างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักการการสอนอ่าน

บทคัดย่อ
ของ
เรืองจิต หนูแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ความหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาด้านภาษาไทย
มีนาคม 2533

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ สร้างคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายตามหลักการ การสอนอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน
อ่านของไทยจำนวน 20 คน และครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น
จาก 20 โรงเรียน จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบประเมินค่าหลักการ การ
สอนอ่าน และแบบประเมินคู่มือการสอนอ่าน

ผลการ ศึกษาทำให้คู่มือการสอนอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลัก
การ การสอนอ่าน คู่มือการสอนอ่านนี้ประกอบด้วย

1. หลักการ การสอนอ่านที่คัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนอ่าน จำนวน
10 หลักการ

2. คำอธิบายความหมายของหลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการ

3. กิจกรรมการสอนอ่านที่เสนอหลักการ การสอนอ่านทั้ง 10 หลักการ ซึ่งมี
จำนวน 22 กิจกรรม

ผลการประเมินคู่มือการสอนอ่านพบว่า ครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจการอธิบาย
ความหมายของหลักการ การสอนอ่านที่อธิบายไว้ในคู่มือการสอนอ่านที่ 10 หลักการ และกิจ
กรรมการสอนอ่านที่เสนอแนะในคู่มือการสอนอ่านนั้น ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ถึง 20 กิจกรรม
จาก 22 กิจกรรม

AN UPPER SECONDARY SCHOOL TEACHER'S MANUAL
BASED ON PRINCIPLES OF TEACHING READING

AN ABSTRACT
BY
RERNGJIT NUKAEW

Presented partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University

March 1990

The main purpose of the study was to write an upper secondary School teacher's manual based on principles of teaching reading.

The samples of this study consists of two groups. The first group include twenty reading authorities in Thailand. And the second group include twenty teachers of Thai language in upper secondary schools in Knonkean. The research instruments were a questionnaire in rating-scale form to appraise the level of importance of principles of teaching reading, and questionire appraising the teacher's manual.

The result of the study was an upper secondary school teacher's manual based on principles of teaching reading. The teacher's teaching manual includes:

1. Ten principles of teaching reading selected by the reading authorities.
2. An explanation of the meaning of principles of teaching reading.
3. Twenty-two activities for teaching reading that promote the ten principles mentioned.

The result of the appraisal of the teacher's manual showed that the sample teachers understand all of the meanings of principles of teaching reading explained in the teacher's manual. And the sample could use twenty activities for teaching reading out of the twenty-two activities suggested in the teacher's manual.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายเรืองจิต หนูแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	3 มิถุนายน 2499
สถานที่เกิด	อำเภอ กระนวน จังหวัด ขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	235 หมู่ 11 ตำบลหนองโก อำเภอ กระนวน จังหวัด ขอนแก่น 40170

ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียน ศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอ กระนวน
จังหวัด ขอนแก่น 40170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	ม.ศ. 3 จากโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอ เมือง จังหวัด ขอนแก่น
พ.ศ. 2518	ป.กศ. จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. 2520	ป.กศ.ชั้นสูง จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. 2523	กศ.บ. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
พ.ศ. 2532	กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร